

KOLENDAR

(Vestnik)

==== XL. =====

šolske Družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani

za navadno leto

1926.

Izdalo in založilo vodstvo.

 Cena 15 Din

V Ljubljani.

Tisk „Narodne tiskarne“.

1925.

Rodoslov našega kraljevskega doma.

Sve za krst častni
i svobodu zlatnu!
Geslo dinastije.

Nj. Veličanstvo kralj **Aleksander I.**, rojen na Cetinju dne 17. XII. (4. XII.) 1888; poročen dne 8. VI. 1922 z Njenim Veličanstvom **Marljo**, princezo rumunsko, rojeno dne 9. I. 1900.

Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič prestolonaslednik **Peter**, rojen dne 6. IX. 1923.

Kraljeva roditelja: Nj. V. kralj **Peter I. Veliki, Osvoboditelj in Ujeditelj**, † 16. VIII. 1921 in kneginja **Zorka**, † 4. III. 1890.

Kraljev brat: Nj. Kralj. Visočanstvo kraljevič **Gjorgje**, rojen na Cetinju dne 8. IX. 1887.

Kraljeva sestra: Nj. Visočanstvo princeza **Jelena**, rojena na Reki dne 5. XI. 1884, poročena v Petrogradu s knezom Jovanom Konstantinovičem dne 21. VIII. 1911.

Kraljev stric: Nj. Visočanstvo knez **Arsenije Karagjorgjevič**, brat Nj. V. kralja Petra, roj. dne 16. IV. 1859.

Kraljev bratranec: Nj. Visočanstvo knez **Pavle**, sin kneza Arsenija, rojen dne 27. IV. 1893., poročen z grško princezo **Olgo**, rojena dne 29. V. 1903. Njun sin: knez **Aleksander**, rojen dne 13. VIII. 1924.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

a) grb:

Dvoglavi beli orel v poletu na rdečem ščitu; vrh obeh glav krona kraljevine; na prsih ima orel ščit, na katerem so: srbski grb (bel križ na rdečem ščitu), hrvatski grb (25 polj, ki so menjaje se rdeča in srebrna) in slovenski grb (tri zlate šesterokrake zvezde nad belim polumesecem na modrem ščitu).

b) barve:

Državne: modra bela rdeča,
srbske: rdeča modra bela, hrvatske: rdeča bela modra,
slovenske: bela modra rdeča.

II. C 33.564 c

030024106

Leto 1926.

Je navadno in ima 365 dni (med temi 52 nedelj in 15 katoliških cerkvenih praznikov všteti leta 1911. odpravljene); začne se s petkom in konča s petkom.

Začetek leta 1926.

Občno in drž. leto se začne novega leta dan, 1. prosinca, katoliško cerkveno leto 1. adventno nedeljo 29. listopada 1925, pravoslavno cerkveno leto 14. prosinca 1926.

Godovinsko število.

Zlato število	8	Rimsko število	9
Epakta ali lunino kazalo XVI		Nedeljska črka	C
Solnčni krog	3	Letni vladar: Solnce.	

Odpravljene cerkveni prazniki.

1. Svečnica (2. II.), 2. Marijino oznanjenje (25. III.), 3. velikonočni ponedeljek, 4. binkošni ponedeljek, 5. mali šmarin (8. IX.), 6. sv. Štefan (26. XII.).

Državni prazniki.

1. **Ciril in Metod**, slovanska apostola: dne 24. vel. travna.
2. **Vidov dan**: dne 28. rožnika v spomin junakov, padlih za vero in domovino.
3. **Ujedinjenje SHS**: dne 1. grudna.
4. **Aleksandrov dan**: dne 17. grudna (rojst. dan kralja Aleksandra I.)

Znamenja luninih premen.

Mlaj ☾ Prvi krajec ☾ Ščip ☾ Zadnji krajec ☾

Solnčna mraka leta 1926.

Leta 1926. bo mrknilo solnce dvakrat: popolnoma dne 14. prosinca — začetek ob 4 in 59 min. zjutraj, konec ob 10 uri in 14 min. dopoldne — in nepopolno dne 9. in 10. malega srpana, pri nas obakrat nevidno. — Luna leta 1926. ne bo mrknila.

PROSINEC ★ JANUAR

Srbsko: Јануар.

Luž.-srb.: Wulki różk.

Hrvatsko: Siečanj.

31 dni. Poljsko: Styczeń.

Češko: Leden.

Rusko: Январь.

Onevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Pet.	Novo leto Obr. Gsp.	19 Bonifacij	Dragovit
2 Sob.	Ime Jezusovo.	20 Donilo II.	Zlatan
K.: Ko je bil Herod umrl. Mat. 2. — P.: Rodoslov Jez. Mat. 1.			
3 Ned.	V osmini N. L.	21 Ned. sv. otec	Slavimir
4 Pon.	Tit, šk.	22 Anastazija	Dobromir
5 Tor.	Telesfor, p. m.	23 10 muč. kretske	Grozdana
6 Sred.	Sv. trije Kralji.	24 Evgenija	Darin
7 Čet.	Zdravko, Valentin	25 Božič. Rojstvo G.	Svetoslav
8 Pet.	Severin, op.	26 Zbor Bogorodičin	Bogoljub
9 Sob.	Julijan, m.	27 Štefan, 1 muč.	Nikosava
K.: 12letni Jezus v templju. Luk. 2. — P.: Beg v Egipt. Mat. 2.			
10 Ned.	1. po razgl. G.	28 Ned. po božiču	Dobroslav
11 Pon.	Higin, p. m.	29 Nedolžni otr.	Božidar
12 Tor.	Arkadij, m.	30 Anizija	Bodigoj
13 Sred.	Veronika, d.	31 Melanija	Bogomir
14 Čet.	Srečko Nol., sp.	1/1 Novo leto 1926	Neda
15 Pet.	Maver, op.	2 Silvester, p.	Radoslav
16 Sob.	Marcel, p.	3 Malahija, pror.	Tmislava
K.: O ženitnini v Kani Gal. iv. 2. — P.: Ivan v puščavi. Mark. 1.			
17 Ned.	2 po razgl. G. Anton	4 Ned. pred Bogoj.	Zvonimir
18 Pon.	Sv. Petra stol v R.	5 Teopempt	Vera
19 Tor.	Kanut, kr.	6 Bogojavljenje	Hranimir
20 Sred.	Fabijanin Seb. m. D	7 Zbor Ivana Krst.	Živojin
21 Čet.	Agna, d. m.	8 Jurij	Janja
22 Pet.	Vinko	9 Polijevko,	Sviloj
23 Sob.	Zaroka M. D.	10 Gregor Niški	Voljica
K.: Jez. ozdravi gobavega. Mat. 8. — P.: Josip gre iz Nazareta. Mat. 4.			
24 Ned.	3. po razgl. G.	11 Ned. po Bogojav.	Milislava
25 Pon.	Spreobr. sv. Pavla	12 Tatijana	Kosava
26 Tor.	Polikarp, šk. m.	13 Jermilo	Vsevlav
27 Sred.	Ivan Zlat., c. uč.	14 Sava	Dušana
28 Čet.	Roger in tov., m	15 Pavel Tivejski	Dragomil
29 Pet.	Fran Sal., šk.	16 Verige sv. Petra	Gorislava
30 Sob.	Martina, dev. m.	17 Anton Veliki	Desislav
K.: O delavcih v vinogradu. Mat. 20. — P.: Jezus ozdravi slepega. Luk. 18.			
31 Ned.	70nica. Peter Nol.	18 Ned. 34. po Duh.	Divna

Dan zraste za 1 uro 1 min.

Dan je dolg 8 ur 25 min. do 9 ur 26 min.

Beležke.

Srbsko: Фебруар.

Hrvatsko: Veljača.

Češko: Unor.

☞ 28 dni. ☛

Luž.-srb.: Maly różk.

Poljsko: Luty.

Rusko: Февраль.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Pon.	Ignacij, šk. m.	19 Makarij Egipt	Budmil
2 Tor.	Svečnica	20 Jeftimij	Ljubomira
3 Sred.	Blaž	21 Maksim	Bojmir
4 Čet.	Veronika	22 Timotej, ap.	Daroslav
5 Pet.	Dobroslava (Agata)	23 Klemen	Jagoda
6 Sob.	Doroteja, d. m. ☾	24 Ksenija	Žalimir
K.: O sejalcu in semenu. Luk. 8. — P.: O kananejski ženi. Mat. 15.			
7 Ned.	60nica. Romuald	25 N. 35. po Duh.	Malina
8 Pon.	Ivan Mat., sp.	26 Ksenofont	Zvezdodrag
9 Tor.	Apolonija, d. m.	27 Prenos moči I. Zl.	Blagoslava
10 Sred.	Školastika, d.	28 Efrem Sirski	Vojmil
11 Čet.	Adolf, škof	29 Pr. moči Ign. B.	Dobrana
12 Pet.	Evlalija ☉	30 Trije jerarhi	Zvonimir
13 Sob.	Katarina	31 Kir in Ivan	Vrativoj
K.: Jezus ozdravi slepca. Luk. 18. — P.: O Caheju. Luk. 19.			
14 Ned.	50nica. Valentin, m.	1/2 N. 36. po Duh.	Cvetna
15 Pon.	Favstin, m.	2 Srečanje Gosp.	Ljuboslava
16 Tor.	Pust. Julijana, d. m.	3 Sim. in Ana	Strahomir
17 Sred.	† Pepeln. Donat, m.	4 Izidor Peluz.	Vesela
18 Čet.	Simeon, šk. m.	5 Agata, d. m.	Dobrana
19 Pet.	Julijan, m. ☽	6 Vukol, šk.	Bratomil
20 Sob.	Eleverij, šk.	7 Partenij, šk.	Drago
K.: Hudič izkuša Jezusa. Mat. 4. — P.: O cestnin. in farizeju. L. 18.			
21 Ned.	1. post. Maksimiljan	8 N. cestninarja	Miloslav
22 Pon.	Sv. Petra stol v A.	9 Nikifor	Gojslav
23 Tor.	Peter D., c. u.	10 Haralamko	Čudomil
24 Sred.	Kvat. Matija, ap.	11 Blaž, m.	Divka
25 Čet.	Valburga, d.	12 Meledj	Bludomir
26 Pet.	† Kvat. Aleksander	13 Martinijan	Nikna
27 Sob.	Kvat. Leander, šk. ☼	14 Ciril, sl. ap.	Inoslav
K.: Jez. izprem. na gori. Mat. 17. — P.: O izgubljenem sinu. Luk. 15.			
28 Ned.	2. postna. Roman, op.	15 N. izgub. sina	Sodka
Dan zraste za 1 uro 28 min.			
Dan je dolg 9 ur 29 min. do 10 ur 57 min.			

Beleške.

SUŠEC ★ MAREC

Srbsko: МАРТ.
Hrvatsko: Ožujak.
Češko: Březen.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Nalětnik.
Poljsko: Marzec.
Rusko: Мартъ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Pon.	Belko (Albin), šk.	16 Pamfilij	Belin
2 Tor.	Simplicij, sp.	17 Teod. in Marijan	Milana
3 Sred.	Kunigunda, ces.	18 Leon Vel., p.	Mislav
4 Čet.	Kazimir, sp.	19 Arhip	Sladoje
5 Pet.	Evzebij, m.	20 Leon, šk.	Danica
6 Sob.	Miroslav, sp.	21 Timotej, šk.	Zvezda
K.: Jezus izžene hudiča. Luk. 11. — P.: O poslednji sodbi. Mat. 25.			
7 Ned.	3. post. Tomo, A. ☾	22 Mesopust	Jelen
8 Pon.	Ivan božji, sp.	23 Polikarp	Bodin
9 Tor.	Frančiška, vd.	24 Najd. glave Iv. K.	Danimir
10 Sred.	Sredi p. 40 mučen.	25 Tarazij	Stana
11 Čet.	Heraklij, m.	26 Porfirij, šk.	Radoja
12 Pet.	Gregor Vel., p.	27 Prokop	Božana
13 Sob.	Rožina, d.	28 Vazilij	Svetovid
K.: Jezus nasiti 5000 mož. Iv. 6. — P.: O postu in miloščini. Mat. 6.			
14 Ned.	4. postna. (sred.) ☉	1/3 Siropust	Desimir
15 Pon.	Klemen M. D., sp.	2 Teodot	Velislav
16 Tor.	Radovan (Hilarij)	3 Evtropij	Ljubislava
17 Sred.	Jedert, d.	4 Gerazim, p.	Budim r
18 Čet.	Slavoljub (Eduard)	5 Konon	Slavoljub
19 Pet.	Josip, ž. M. D.	6 42 mučenikov	Zlata
20 Sob.	Niketa, m.	7 Vazilij	Vlada
K.: Judje hočejo Jez. kamenj. Iv. 8. — P.: O Natanaelu. Iv. 1.			
21 Ned.	5. postna. (tiha.) ☾	8 1. ned vel. posta	Tuga
22 Pon.	Oktavijan, m.	9 40 mučenikov	Slavo
23 Tor.	Viktorin, m.	10 Kondrat	Dražislav
24 Sred.	Gabrijel, v. a.	11 Sofronij Jeruz.	Jaroslav
25 Čet.	Oznan. Mar. Dev.	12 Teofan	Predrag
26 Pet.	M. D. 7 žalosti	13 Nicefor, sp.	Srdan
27 Sob.	Rupko, šk.	14 Benedikt	Stanimir
K.: Jez. prihod v Jeruz. Mat. 21. — P.: O mrtvoudnem. Mark. 2			
28 Ned.	6. postna. (cvetna)	15 2. ned. vel. posta	Uma
29 Pon.	Ciril, m. ☉	16 Savin	Branivoj
30 Tor.	Angela F., vd.	17 Aleksij	Pribislav
31 Sred.	Modest, šk.	18 Ciril	Mojmir

Dan zraste za 1 uro 45 min.

Dan je dolg 11 ur 1 min. do 12 ur 46 min.

Beleške.

MALI TRAVEN * APRIL

Srbsko: Април.
Hrvatsko: Travanj.
Češko: Duben.

☾ 30 dni. ☽

Luž.-srb.: Jutrownik.
Poljsko: Kwiecień.
Rusko: Апрель.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Čet.	Vel. čet., Hugon, šk.	19 Hrizant	Mutimir
2 Pet.	† Vel. pet., Fran P.	20 Otc i v m. sv. Save	Gojmir
3 Sob.	Vel. sob., Rihard	21 Jakob, sp.	Žarko
K.: Jez. vstane od mrtvih. Mark. 16. — P.: O hoji za Kr. Mark. 8.			
4 Ned.	Velika noč. Vst. G.	22 3. ned. vel. posta	Dušica
5 Pon.	Vel. poned.	23 Nikon	Dabiživ
6 Tor.	Sikst, p.	24 Caharija	Čudna
7 Sred.	Hegerij, sp.	25 Blagovesti	Radivoj
8 Čet.	Albert, šk.	26 Gabrijel	Viljenica
9 Pet.	Marija Kl.	27 Matrona	Ljuban
10 Sob.	Ezekijel, pr.	28 Hilarijon	Srčanica
K.: Jez. se prik. pri zap. vratih. Iv. 20. — P.: O obsedenem mutcu. Marko 9.			
11 Ned.	1. povelik. (bela)	29 4. ned. vel. posta	Rada
12 Pon.	Julij, p.	30 Ivan Lestv.	Sava
13 Tor.	H rmenegild, m.	31 Ipatij	Zdegoj
14 Sred.	Tiburcij, m.	1/4 Marija Egipt.	Jelača
15 Čet.	Jela, Helena	2 Tit	Gestirad
16 Pet.	Turibij, m.	3 Niceta	Božislava
17 Sob.	Anicet, p.	4 Josip	Vitigoj
K.: O dobrem pastirju. Iv. 10. — P.: O Čebedojevih sinovih. Mark. 10.			
18 Ned.	2. povelik. Apolonij	5 5. ned. vel. posta	Gradislava
19 Pon.	Krescencija, d. m.	6 Evtihij	Tihorad
20 Tor.	Sulpicij, m.	7 Jurij	Dragislav
21 Sred.	Varstvo sv. Josipa	8 Herodion	Dragomira
22 Čet.	Soter in Kaj, p.	9 Evpsihij	Ljutomer
23 Pet.	Vojteh, šk. m.	10 Terencij, m.	Dobrica
24 Sob.	Ju i i, m.	11 Antipa	Jurislav
K.: Jez. napove odhod. Iv. 16. — P.: Marija mazili. Iv. 12.			
25 Ned.	3. povel. Marko, ev.	12 6. ned. vel. posta	Tugomir
26 Pon.	Klet in Marc., p.	13 Artemon	Sekana
27 Tor.	Peregrin, sp.	14 Martin, p.	Raduna
28 Sred.	Vital, m.	15 Aristarh	Slavica
29 Čet.	Peter, m.	16 Agapija	Tankoslava
30 Pet.	Katarina San., d.	17 Simeon	Samorad

Dan zraste za 1 uro 38 min.

Dan je dolg 12 ur 49 min. do 14 ur 27 min.

Beležke.

VELIKI TRAVEN ★ MAJ

Srbsko: Maj.
 Hrvatsko: Svibanj.
 Češko: Květen

☞ 31 dni. ☞

Luž.-srb.: Róžovnik.
 Poljsko: Maj.
 Rusko: Ма́й

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narod a imena
1	Sob.	Filip in Jákob	18 Ivan prop.	Žiga
K.: Jez. objubi sv. Duha, lv. 16. — P.: V začetku je bila Beseda. lv. 1.				
2	Ned.	4. povelik. Atanazij	19 Uskrs. Vstaj. G.	Živana
3	Pon.	Najd. sv. križa	20 Uskrsni poned.	Solnčarica
4	Tor.	Cvetko, Florijan, m.	21 Uskrsni tor.	Valhun
5	Sred.	Pij V. p.	22 Teodor Sik.	Desirad
6	Čet.	Ivan Ev. pr. I. vr.	23 Jurij, velem.	Zdemir
7	Pet.	Stanislav, šk. m.	24 Sava St.	Prisnoslav
8	Sob.	Prikazen sv. Mih.	25 Marko ev.	Budislav
K.: O molitvi. lv. 16. — P.: O nevernem Tomi. lv. 20.				
9	Ned.	5. pov. Gregor N.	26 Ned. Tomina	Prvinica
10	Pon.	Antonin, šk.	27 Simeon	Dvorna
11	Tor.	Mamert, šk.	28 9 mučenikov	Ljerka
12	Sred.	Pankracij, m.	29 Jason in Sos.	Stojmir
13	Čet.	Vneboh. Krist.	30 Jakob ap.	Jasna
14	Pet.	Bonifacij, m.	1/5 Jeremija	Svetol. k
15	Sob.	Zofija, m.	2 Atanazij	Jaromira
K.: O pričanju sv. Duha. lv. 15. — P.: O Jospu Arim. Mark. 15.				
16	Ned.	6. povel. Ivan Nep.	3 Ned. mironosnica	Mladena
17	Pon.	Paškal, sp.	4 Pelagija	Dušoje
18	Tor.	Venancij, m.	5 Cirena	Mladica
19	Sred.	Celestin, p.	6 Job	Vitoslava
20	Čet.	Bernardin, sp.	7 Najdba sv. križa	Milodar
21	Pet.	Srečko, sp.	8 Ivan, ev.	Jelina
22	Sob.	Milan (Emil), m.	9 Izaja	Boža
K.: O sv. Duhu in ljubezni. lv. 14. — P.: O bolniku v Betzajdi. lv. 5.				
23	Ned.	Binkošti. Duhovo	10 Ned. o mrtvoud.	Milorad
24	Pon.	Bink. pon. Marija, p.	11 Ciril in Metod	Cveta
25	Tor.	Urban, p.	12 Epifanij	Zdestan
26	Sred.	Kv. Filip N., sp.	13 Glikerija	Dragica
27	Čet.	Magdalena P., sp.	14 Izidor	Volkašin
28	Pet.	† Kv. Lev II., p.	15 Pohamij	Jaromir
29	Sob.	Kv. Veljko, (Maksim)	16 Teodor	Dana
K.: Meni je dana vsa oblast. M. 28. — P.: O Samarijanki. lv. 4.				
30	Ned.	1 pob. Sv. Trojica	17 Ned. Samarijanke	Milica
31	Pon.	Angela, d.	18 Teodot	Bojslav

Dan zraste za 1 uro 15 min.

Dan je dolg 14 ur 30 min. do 15 ur 45 min.

Beleške.

Srbsko : Јун.
Hrvatsko : Lipanj.
Češko : Cerven.

☞ 30 dni. ☞

Luž.-srb: Smažnik.
Poljsko: Czerwiec.
Rusko: Июнь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Tor.	Juvencij	19 Patricij	Radovan
2	Sred.	Marcelin, m.	20 Talalej	Velimir
3	Čet.	Telovo. Klotilda ☾	21 Konst. in Hel.	Radoslava
4	Pet.	Kvirin, šk.	22 Vladimir	Dika
5	Sob.	Bonifacij, šk. m.	23 Simeon	Dobromil
K.: O veliki večerji. Luk. 14. — P.: O sleporojenem. Iv. 9.				
6	Ned.	2. pob. Norbert	24 Ned. sleporojenca	Miljutin
7	Pon.	Lukrecija, m.	25 Karpo	Bogomil
8	Tor.	Medard, šk.	26 Jurij	Svetin
9	Sred.	Prim. in Fel., m.	27 Terapont	Dostana
10	Čet.	Marjeta, kr. ☼	28 Vznosenje Gosp.	Rusmir
11	Pet.	Srce Jez., Barnaba	29 Teodozij	Mrvoje
12	Sob.	Ivan Fak, sp.	30 Izak Dalm.	Zorica
K.: O izgubljeni ovci. Luk. 15. — P.: O Kristovem poveljanju. Iv. 17.				
13	Ned.	3 pob. Anton P.	31 Ned. otec Nik. zb.	Zlatana
14	Pon.	Bazilij, c. u.	1/6 Justin	Bislav
15	Tor.	Vid, m.	2 Nikefor	Dragimir
16	Sred.	Fran Reg., sp.	3 Lukijan	Tratomir
17	Čet.	Bratoljub (Adolf), šk.	4 Mitrofan	Bodin
18	Pet.	Gervazij in Pr., m. ☽	5 Peter Koriški	Bogdan
19	Sob.	Julijana, d. m.	6 Visarijon	Milava
K.: O vel. ribj. lovu. Luk. 5. — P.: Kogar žetja, naj pride k meni. Iv. 7.				
20	Ned.	4. pob. Silverij	7 Duhovo	Nenadej
21	Pon.	Vekoslav (A.), sp.	8 Duh. poned.	Miloš
22	Tor.	Ahacij, m.	9 Duh torek	Gostimir
23	Sred.	Zdenka (Sidonija)	10 Aleks. in Anton.	Višeslav
24	Čet.	Ivan K., Kres	11 Bartol in Barn.	Janislav
25	Pet.	Prosper, m. ☼	12 Onufrij	Grlica
26	Sob.	Ivan in Pavel, m.	13 Akvilina	Hrana
K.: O farizajski pravičnosti. M. 5. — P.: Kdor očeta in mater bolj ljubi. M. 10.				
27	Ned.	5 pob. Hema	14 Ned. vseh svetih	Ladislav
28	Pon.	Vidov dan. Lev II.	15 Vidov dan	Zorana
29	Tor.	Peter in Pavel, ap.	16 Tihon	Peroslav
30	Sred.	Spomin sv. Pavla	17 Emanuel	Predislav
Dan zraste do 21. dne za 19 min in se zopet skrči do konca meseca za 3 min.				
Dan je dolg 15 ur 46 min. do 16 ur 2 min.				

Beležke.

MALI SRPAN ★ JULIJ

Srbsko: Јул.
Hrvatsko: Srpanj.

☾ 31 dni. ☽

Luž.-srb.: Praznik.
Poljsko: Lipiec.
Rusko: Юлий.

Češko: Červenec.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Čet.	Rešnja kri	18 Leontij	Bogoslav Dragonama Nada
2 Pet.	Obiskanje M. D. ☾	19 Juda, ap.	
3 Sob.	Helijodor, m.	20 Metod	
K.: Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8. — P.: O ribičih. Mat. 4.			
4 Ned.	6. pob. Urh, šk.	21 2. po Duhovem	Belizar Dobruška Domogoj Negoda Milolika Hvalimir Ljubica
5 Pon.	Ciril in Metod	22 Evzebij	
6 Tor.	Izaija, pr.	23 Agripina	
7 Šred.	Vilgoj, šk.	24 Rojstvo Ivana K.	
8 Čet.	Jelisava (Eliz.)	25 Febronija	
9 Pet.	Anatolija, dev.	26 David Solunski	
10 Sob.	Ljuba (Amal.), d. ☉	27 Samson	
K.: O lažjivih prorokih. Mat. 7. — P.: Nihče ne more služ. 2 gosp. Mat. 6.			
11 Ned.	7. pob Pij I., p.	28 3. po Duhovem	Medo Draguška Dragan Svobodin Vladimir Bogdan Držislav
12 Pon.	Mohor in Fort, m.	29 Peter in Pavel	
13 Tor.	Marjeta, d. m.	30 Zbor apostolov	
14 Šred.	Praznik svobode	1/7 Kozma in Dam.	
15 Čet.	Hinko (Henrik), c.	2 Obleka Marijina	
16 Pet.	D. Marija Karm.	3 Hijacint	
17 Sob.	Branko (Aleksij), sp.	4 Andrej Kr.	
K.: O krivičnem hišniku. Luk. 16. — P.: O stotnikovem hlapcu. Mat. 8.			
18 Ned.	8. pob. Kamil ☽	5 4. po Duhovem	Miroslav Radoš Česlav Zora Pribina Brana Ratimir
19 Pon.	Vinko Pavl, sp.	6 Sisoj Vel.	
20 Tor.	Elija, pr.	7 Toma	
21 Šred.	Olga	8 Prokop	
22 Čet.	Marija Magd.	9 Pankracij	
23 Pet.	Apolinar, šk.	10 45 mučenikov	
24 Sob.	Kristina, d. m.	11 Olga	
K.: Jez. plaka nad Jeruz. Luk. 19. — P.: O obsed. Gerazencih. Mat. 9.			
25 Ned.	9. pob. Jakob, ap. ☿	12 5 po Duhovem	Boljedrag Jana Dušan Svetomir Dobrila Vitodrag Jelenica
26 Pon.	Ana	13 Zbor. Gabr. arh.	
27 Tor.	Zlatko (Avrelij)	14 Akila	
28 Šred.	Zmagoslav (Vikt.)	15 Vladimir Vel.	
29 Čet.	Marta, d.	16 Atinogen	
30 Pet.	Abdon in Seneti, m.	17 Marina	
31 Sob.	Vatroslav (Ig. L.) ☿	18 Emilijan	
Dan se skrči za 55 min.			
Dan je dolg 16 ur 2 min. do 15 ur 7 min.			

Beležke.

* VELIKI SRPAN * AVGUST *

Srbsko: Август.
Hrvatsko: Kolovoz.
Češko: Srpen.

☾ 31 dni ☽

Luž.-srb.: Žnjeńc.
Poljsko: Sierpień.
Rusko: Августъ.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
K.: O farizeju in cestinarju. Luk. 18. — P.: O mrtvoudnem. Mat. 9.			
1 Ned.	10. pob. Peter v ok.	19 6. po Duhovem	Dedomir
2 Pon.	Porcijunkula	20 Ilijin dan	Bojan
3 Tor.	Najdba sv. Štefana	21 Simeon	Mirača
4 Sred.	Dinko (Domin.), op.	22 Marija Magd.	Ljubačica
5 Čet.	Marija D. snež.	23 Trofil	Predobra
6 Pet.	Preobraženje Gosp.	24 Kristina	Vlastica
7 Sob.	Kajetan, sp.	25 Ana	Vidojka
K.: Jez. ozdravi gluho. Mark. 7. — P.: Jezus ozdravi 2 slepca. Mat. 9.			
8 Ned.	11. pob. Ciriak ☉	26 7. po Duhovem	Godeslav
9 Pon.	Roman, m.	27 Pantelejmon	Našemir
10 Tor.	Lovro (Lovrenc), m.	28 Prohor	Jurica
11 Sred.	Tiburcij in Suz., m.	29 Kalinik	Bolemir
12 Čet.	Klara, d.	30 Sila	Dobrogost
13 Pet.	Hipolit in Kas., m.	31 Začetek posta	Davola
14 Sob.	† Evzebij, sp.	1/8 Najdba Makab.	Dobrina
K.: O usmilj. Samarijanu. Luk. 10. — P.: Jez. nasiti 2000 mož. Mat. 14.			
15 Ned.	12. pob. Vneb. M. D.	2 8. po Duhovem	Budinja
16 Pon.	Rok, sp. ☽	3 Izak in Dalm.	Nemira
17 Tor.	Liberat, m.	4 7 dece v Efezu	Radigoj
18 Sred.	Helena, kr.	5 Evsignij	Branislava
19 Čet.	Ludovik, šk.	6 Preobraž. Gosp.	Ljudevit
20 Pet.	Bernard, op.	7 Dometij	Žarka
21 Sob.	Ivana Frančiška, vd.	8 Emilijan	Mirjana
K.: Jez. ozdravi 10 gobavcev. Luk. 17. — P.: Vihar na morju. Mat. 14.			
22 Ned.	13. pob. Timotej	9 9. po Duhovem	Ostrivoj
23 Pon.	Zdenko (Filip B.) ☿	10 Lovrenc	Bogovoljka
24 Tor.	Jernej, ap.	11 Evplo	Borivoj
25 Sred.	Ludovik, kr.	12 Fotij in Anikit, m.	Dragorad
26 Čet.	Cefirin, p. m.	13 Makso	Perunika
27 Pet.	Josip Kal., sp.	14 Konec posta	Zlatko
28 Sob.	Avguštin, šk.	15 Vnebovzetje M. D.	Milogaj
K.: O božji previdnosti Mat. 6. — P.: O mesečniku. Mat. 17.			
29 Ned.	14. pob. Obgl. Iv. Kr.	16 10. po Duhovem	Želided
30 Pon.	Roža Lim., d. ☾	17 Miron	Milka
31 Tor.	Rajko, sp.	18 Flor	Mildrag

Dan se skrči za 1 uro 34 min.

Dan je dolg 15 ur 4 min. do 13 ur 30 min.

Beležke.

KIMAVEC ★ SEPTEMBER

Srbsko: Септембар. Luž.-srb.: Požnjeńc.
 Hrvatsko: Rujan. ↗ 30 dni. ↘ Poljsko: Wrzesień.
 Češko: Září. Rusko: Сентябрь.

Dnevi	Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1 Sred.	Egidij (Ilij), op.	19 Andrej	Mladin
2 Čet.	Štefan, kr.	20 Samuel	Miljeva
3 Pet.	Mansvet, šk.	21 Tadej, ap.	Lepa
4 Sob.	Rožica (Rozalija), d.	22 Agatonik	Nedamisel
K.: O najmlj. mladeniču. Luk. 7. — P.: O kralj. računu. Mat. 18.			
5 Ned.	15. pob. Lovrenc J.	23 11. po Duhovem	Nedeljka
6 Pon.	Hermogen, m.	24 Evtihij	Radonica
7 Tor.	Bronislava, n. ☉	25 Bartol, ap.	Mrena
8 Sred.	Rojstvo M. D. Mala G.	26 Adrijan	Gostinja
9 Čet.	Korbinijan, šk.	27 Pimen	Vsemir
10 Pet.	Nikolaj Tol., sp.	28 Mojzes Etiop.	Rakita
11 Sob.	Prot in Hijacint, m.	29 Obgl. Ivana Krst.	Slaven
K.: Jez. ozdravi vodeničnega. Luk. 14. — P.: O bogatem mladeniču. M. 19.			
12 Ned.	16. pob. Ime Mar.	30 12. po Duhovem	Večedrag
13 Pon.	Virgilij, šk.	31 Pas Bogorodičin	Zremil
14 Tor.	Povišanje sv. križa	1/9 Simeon	Znanoslav
15 Sred.	Kv. M. D. 7 žal. ☾	2 Mamant	Svegoj
16 Čet.	Ljudmila, vd.	3 Janić II.	Sodimir
17 Pet.	† Kv. Rane sv. Franč.	4 Vavila	Prvan
18 Sob.	Kv. Josip Kup., sp.	5 Caharija	Sokolica
K.: O največji zapov. M. 22. — P.: O gosp., ki je zasadil vinogr. M. 21.			
19 Ned.	17. pob. Januarij	6 13. po Duhovem	Vitodrag
20 Pon.	Evstahij in tov., m.	7 Sozon	Morana
21 Tor.	Matej, ap. ev. ☉	8 Rojstvo M. D.	Blagoslav
22 Sred.	Mavricij, m.	9 Joahim in Ana	Celimir
23 Čet.	Tekla, d.	10 Menod	Slavna
24 Pet.	M. D. rešiteljica ujet.	11 Teodor Aleks.	Sadivoj
25 Sob.	Kleofa, sp.	12 Avtonom	Uroš
K.: Jez. ozdravi mrtvoudnega. M. 9. — P.: O kraljevi ženitnini. M. 22.			
26 Ned.	18. pob. Ciprijan	13 14. po Duhovem	Stojzlava
27 Pon.	Kozma in Dam.	14 Poviš. sv. križa	Radomira
28 Tor.	Večeslav, kr. m. ☾	15 Nikita	Vidica
29 Sred.	Mihael, v. a.	16 Evfemija	Stojan
30 Čet.	Jerko (Jeronim), sp.	17 Zofija	Jekica
Dan se skrči za 1 uro 40 min.			
Dan je dolg 13 ur 26 min. do 11 ur 46 min.			

Beležke.

VINOTOK ★ OKTOBER

Srbsko: Октобар.

Luž.-srb.: Winowc.

Hrvatsko: Listopad.

☾ 31 dni. ☽

Poljsko: Październik

Češko: Říjen.

Rusko: Октябрь.

Dnevi		Za rimske katoličane		Za pravoslavne		Narodna imena	
1	Pet.	Remigij, op.		18	Evmenij	Semislava Miran	
2	Sob.	Angeli varuhi		19	Trofim in tov.		
K.: O kraljevi ženitnini. Mat. 22. — P.: O največji zapovedi. Mat. 22.							
3	Ned.	19. pob. Kandid		20	15. po Duhovem	Vitomir Tegodrag Dumnuka Brunoslav Dragonika Dragosta Svetina	
4	Pon.	Fran Ser., sp.		21	Kodrat		
5	Tor.	Placid in tov., m.		22	Foka, m.		
6	Sred.	Brunon, sp.		23	Spočet. sv. Iv. K.		
7	Čet.	Rožni venec		24	Tekla		
8	Pet.	Brigita, vd.		25	Evfrozima		
9	Sob.	Dionizij, šk. m.		26	Ivan, ev.		
K.: Jez. ozdravi kraljič. sina. Iv. 4. — P.: O zvestem hlapcu. Mat. 25.							
10	Ned.	20. pob. Fran B.		27	16. po Duhovem	Stremil Negoslava Drugislav Rosica Sestrena Radislav Velena	
11	Pon.	Nikazij, m.		28	Večeslav		
12	Tor.	Maksimilijan, šk.		29	Mihajlovo		
13	Sred.	Slavoljub (Edvard)		30	Gregor Arm.		
14	Čet.	Kalist, p.		1/10	Pokrovit. M. D.		
15	Pet.	Terezija, d.		2	Ciprijan		
16	Sob.	Gal, op.		3	Dijonizij		
K.: O kraljevem računu. Mat. 18. — P.: O kananejski ženi. Mat. 15.							
17	Ned.	21. pob. Posv. cerk.		4	17. po Duhovem	Mira Travica Stojgoj Raša Stojslav Zorislav Živka	
18	Pon.	Luka, ev.		5	Haritina		
19	Tor.	Peter Alk., sp.		6	Toma, ap.		
20	Sred.	Ivan Kanc., sp.		7	Sergij		
21	Čet.	Uršula in tov., d.		8	Pelagija		
22	Pet.	Kordula, d. m.		9	Štefan		
23	Sob.	Ivan Kapistran, sp.		10	Evlampij		
K.: O davčnem denarju. Mat. 22. — P.: O Petrovem ribjem lovu. Luk. 5.							
24	Ned.	22. pob. Rafael,		11	18. po Duhovem	Blagota Zlatija Vranica Srebra Mila Gradimir Vladika	
25	Pon.	Krizant in Dar., m.		12	Probo in tov.		
26	Tor.	Evarist, p. m.		13	Karpo		
27	Sred.	Frumencij, šk.		14	Sv. Petka		
28	Čet.	Simon in J., ap.		15	Lukijan		
29	Pet.	Prazn. naše svobode		16	Longin		
30	Sob.	Klavdij, m.		17	Oziya		
K.: O Jajrovi hčeri. Mat. 9. — P.: O ljubezni do sovražnikov. Luk. 6.							
31	Ned.	23. pob. Volkoslav		18	19. po Duhovem	Gorazd	

Dan se skrči za 1 uro 42 min.

Dan je dolg 11 ur 43 min. do 10 ur 1 min.

Beležke.

✠ LISTOPAD ★ NOVEMBER ✠

Srbsko: НОВЕМБАР.

Luž.-srb.: Nazymnik.

Hrvatsko: Studeni.

☞ 30 dni. ☜

Poljsko: Listopad.

Češko: Listopad.

Rusko: Ноябрь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Pon.	Vsi sveti	19 Prohor	Ljubomil
2	Tor.	Verne duše	20 Artemij	Zdanila
3	Šred.	Viktorin, šk. m.	21 Ilarijon	Bogomil
4	Čet.	Dragotin (Karol)	22 Averkij	Dragomir
5	Pet.	Mirko, Filomela ☿	23 Jakob, ap.	Savina
6	Sob.	Lenko (Lenart), sp.	24 Areta	Ratislav
K.: O dobrem semenu. Mat. 13. — P.: O najmljanskem mladeniču. Luk. 7.				
7	Ned.	24. pob. Prosdoci	25 20. po Duhovem	Zdenko
8	Pon.	Bogomir	26 Dimitrij	Nežir
9	Tor.	Božidar, m.	27 Nestor	Sebislav
10	Šred.	Andrej Av., sp.	28 Arsenij I.	Golobica
11	Čet.	Davorin (Martin) šk.	29 Avramij	Višnjica
12	Pet.	Martin, p. m.	30 Štefan Mil.	Davorin
13	Sob.	Stanislav K., sp. ☽	31 Stahij	Nevenka
K.: O gorčičnem zrnu. Mat. 13. — P.: O sejavcu in semenu Luk. 8.				
14	Ned.	25. pob. Bogdan	I/II 21. po Duhovem	Borislava
15	Pon.	Lavoslav, kr.	2 Akindin	Volčica
16	Tor.	Ivan Trogirski, sp.	3 Akepsin	Večerin
17	Šred.	Gregor čudotv., šk.	4 Joanikij	Ljubava
18	Čet.	Odon, op.	5 Galaktion	Oliva
19	Pet.	Jelisava (Eliz.) ☿	6 Pavel	Imica
20	Sob.	Srečko Val., sp.	7 Jeronim	Vladiboj
K.: O grozoti razdejanja. Mat. 24. — P.: O bogatinu in ubožcu. Luk. 16.				
21	Ned.	26. pob. Dar. M. D.	8 22. po Duhovem	Grmislav
22	Pon.	Cecilija, d. m.	9 Onisifor	Jezdimir
23	Tor.	Milivoj (Klemen)	10 Erasto	Ravijola
24	Šred.	Ivan Kriški, sp.	11 Štefan Deč.	Jeca
25	Čet.	Katarina, d. m.	12 Ivan Mil.	Kolomir
26	Pet.	Silvester, op.	13 Ivan Zlat.	Zdedrag
27	Sob.	Virgilij, šk. ☾	14 Filip	Vedrana
K.: O poslednji sodbi. Luk. 21. — P.: Jezus izganja hudiče. Luk. 8.				
28	Ned.	1. adv. Sosten, m.	15 23. po Duhovem	Lelija
29	Pon.	Saturnin, m.	16 Matei, ap.	Skoromir
30	Tor.	Andrej, ap.	17 Gregor	Hrabroslav

Dan se skrči za 1 uro 16 min.

Dan je dolg 9 ur 58 min. do 8 ur 42 min.

Beležke.

GRUDEN * DECEMBER

Srbsko : Децембар.

Luž.-srb.: Hodownik.

Hrvatsko: Prosinac.

☞ 31 dni. ☞

Poljsko: Grudzień.

Češko: Prosinec.

Rusko: Декабрь.

Dnevi		Za rimske katoličane	Za pravoslavne	Narodna imena
1	Sred.	Ujedinjenje SHS	18 Državni praznik	Božena
2	Čet.	Bibijana, m.	19 Abdija	Tihomir
3	Pet.	Fran Ks., sp.	20 Gregor Dekap.	Sveljub
4	Sob.	Barbara, d. m.	21 Darovanje M. D.	Velika
K.: Ivan Krst. v ječi. Mat. 11. — P.: O Jajrovi hčerki. Luk. 8.				
5	Ned.	2. adv. Sava, op. ☉	22 24. po Duhovem	Stojana
6	Pon.	Nikolaj, šk.	23 Aleksander	Vladovita
7	Tor.	Ambrož	24 Katarina	Veselin
8	Sred.	Brezm. sp. M. D.	25 Klemen	Rodana
9	Čet.	Levkadija, d. m.	26 A'impij	Savica
10	Pet.	Melhijad, p.	27 Jakob Perz.	Dražič
11	Sob.	Damaz, p.	28 Štefan	Gojica
K.: Ivan K. pričuje o Kristu. Iv. 1. — P.: O usmiljenem Samaritanu. Luk. 10.				
12	Ned.	3. adv. Maksencij ☽	29 25. po Duhovem	Širolav
13	Pon.	Lucija, d. m.	30 Andrej, ap.	Vitača
14	Tor.	Dušan Spiridijon, op. 1/12	Naum	Vojmir
15	Sred.	Kv. Kristina, d.	2 Uroš	Cvetana
16	Čet.	Evzebij, šk.	3 Sofronij	Jaronega
17	Pet.	† Kv. Aleksandrov dan	4 Državni praznik	Strojslav
18	Sob.	Kv. Gracijan, šk.	5 Sava	Ljubonega
K.: Ivan K. poklican v proroke. L. 3. — P.: O bogatinovih sadovih. L. 12.				
19	Ned.	4. adv. Nemezij ☿	6 26. po Duhovem	Uglješa
20	Pon.	Liberat, m.	7 Ambrož	Boživoj
21	Tor.	Tomo, ap.	8 Patapij	Tomislav
22	Sred.	Zenon, m.	9 Spoč. M. D.	Zvezdana
23	Čet.	Viktorija, d. m.	10 Ivan, desp.	Ozrislav
24	Pet.	† Adam in Eva	11 Danilo	Dunja
25	Sob.	Božič. Rojstvo Gosp.	12 Spiridijon	Žitigoj
K.: Simeon in Ana ozn. Gosp. L. 2. — P.: Jezus ozdravi v soboto. L. 13.				
26	Ned.	Ned. po božiču. Štefan ☾	13 27. po Duhovem	Zlatka
27	Pon.	Ivan, ev.	14 Tirzo	Pelislav
28	Tor.	Nedolžni otročiči	15 Elefterij	Zorica
29	Sred.	Tomo, šk.	16 Agej	Vrhoslav
30	Čet.	David, kr.	17 Danilo	Branimir
31	Pet.	Silvester, p.	18 Sebastijan	Blažena

Dan se skrči do dne 21. za 20 min. in zopet zraste do konca meseca za 4 min.

Dan je dolg 8 ur 40 min. do 8 ur 24 min.

Beležke.

Pristojbine:

I. Poštne.

A. Tuzemski promet.

Izza 1. VI. 1925 so v veljavi tele pristojbine:

1. **Pisma** do 20 gr 1 Din; za vsakih 20 g 50 p več.
2. **Dopisnica** — navadna 50 p, z odgovorom 100 p.
3. **Tiskovine** do 50 g 25 p; za vsakih 50 g 25 p več; največja teža 2 kg; pošiljajo se odprte. Tiskovine za slepce do 500 g 10 p; za vsakih 500 g 10 p več; največja teža 3 kg; odprto.
4. **Vzorci brez vrednosti** do 100 g 50 p; za vsakih 50 g 25 p več; največja teža 500 g; zaviti pregledno.
5. **Poslovni papirji** do 200 g 1 Din; za vsakih 50 g 25 p več; največja teža 2 kg; odprto.
6. **Mešane pošiljke** — kakor za vzorce; če so pa poslovni papirji vmes, kakor za poslovne papirje.
7. **Priporočnina** 3 Din.
8. **Ekspresnina** 3 Din.
9. **Pristojbina za pokaz** 50 p.
10. **Povratnica**, zahtevana pri predaji 3 Din, po predaji 6 Din
11. **Poizvednica** 3 Din.
12. **Za preklic pošiljke**, izpremembo naslova, znižanje ali črtanje odkupnine se plača pristojbina za priporočeno pismo, oziroma tudi še za brzojavko.
13. **Poštanske uputnice** (nakaznice) (komad 25 p) — a) navadne: nakaznica do 25 Din 1 Din, do 50 Din 150 p, do 100 Din 200 p, do 300 Din 300 p, do 500 Din 400 p, do 1000 Din 500 p; izplačnina do 50 Din 50 p, do 1000 Din 100 p, do 5000 Din 200 p. b) brzojavne: nakaznina, kakor pri navadnih nakaznicah; izplačnine ni nobene; brzojavna pristojbina, ekspresnina 3 Din. Pristojbine se plačajo pri predaji.
14. **Vrednostna** (denarna) **pisma** — pristojbina: a) težna do 20 g 400 p, do 40 g 450 p, do 60 g 500 p, do 80 g 550 p, za vsakih 20 g 50 p več; b) vrednostna do 100 Din 1 Din, do 500 Din 2 Din, do 1000 Din 5 Din, do 5000 Din 10 Din; za vsakih 1000 Din ali del te vrednosti še po 1 Din več; dostavnina 3 Din; obvestnina 50 p; ekspresnina 3 Din.
15. **Zavitki** (paketi) — pristojbina: a) težna do 3 kg 8 Din, do 5 kg 12 Din, do 10 kg 25 Din, do 15 kg 40 Din, do 20 kg 50 Din; za obsežnejši paket ali paket, ki zahteva večjo opreznost, se plača dvakratna težna pristojbina; b) vrednostna: do 100 Din 1 Din, do 500 Din 2 Din, do 1000 Din 5 Din, do 5000 Din 10 Din, potem za vsakih 1000 Din ali del te vrednosti po 1 Din več; dostavnina 5 Din; obvestnina 50 p; nakaznina za odkupnino do 25 Din 1 Din, do 50 Din 150 p, do 100 Din 200 p, do 300 Din 300 p, do 500 Din 400 p, do 1000 Din 500 p, do 2000 Din 600 p, do 3000 Din 700 p, do 4000 Din 900 p, do 5000 Din 1200 p. Največja teža 20 kg; vrednost neomejena.

B. Inozemski promet.

1. **Pisma:** do 20 g 3 Din; za vsakih 20 g 150 p več.
2. **Dopisnice:** navadne 150 p, z odg. 300 p.
3. **Tiskovine:** do 50 g 50 p; za vsakih 50 g 50 p več; za tiskovine v Čehoslovaško veljajo pristojbine za tuzemstvo. Za slepce: do 500 g 20 p; za vsakih 500 g 20 p več.
4. **Vzorci brez vrednosti:** do 100 g 1 Din; za vsakih 50 g 50 p več.
5. **Poslovni papirji:** do 300 g 3 Din; za vsakih 50 g 50 p več.
6. **Mešane pošiljke:** kakor za vzorce; če so poslovni papirji vmes, kakor za poslovne papirje.
7. **Priporočnina:** 3 Din.
8. **Ekspresnina:** 6 Din.
9. **Povratnica:** pri predaji 3 Din, po predaji 6 Din.
10. **Poizvednica:** 6 Din.
11. **Preklic pošiljke,** izprememba naslova: 6 Din.
12. **List za odgovor:** 8 Din.
13. **Pristojbina za ocarinjenje** pisemskih pošilk: 3 Din.
14. **Vrednostna pisma:** promet sedaj dovoljen z Albanijo, Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Čehoslovaško, Egiptom, Francijo, Gdanskim, Italijo, Madžarsko, Nemčijo, Poljsko, Romunijo, Švedsko, Švico, Turčijo in Veliko Britanijo; teža 2 kg, vrednost 1000 Din; težna pristojbina kakor za priporočene pošiljke iste teže, vrednostna 5 Din.
15. **Zavitki (paketi)** — pojasnila o pošiljlatvi se dobe pri vsaki pošti.

II. Brzobjavne.

Za brzobjavko v notranjem prometu se plača redne besedne pristojbine 50 p, najmanj 5 Din; vsaka brzobjavna polica velja 50 p. Brzobjavka s potnino: pristojbina za sporočilo potnine 5 Din: za kilometer po dnevu 10 Din, ponoči 20 Din, največ do 10 km.

Najvažnejše o brzobjavkah v evropskem inozemstvu: pri vsaki brzobjavki se računa ena beseda več; najmanjša pristojbina znaša 1 frank = 15 Din.

Lestvice za pristojbino kolkov ali štempljev.

I. Kolek za menice.

Od vseh vrst menic, ne glede na to, ali so izdane v državi ali v inozemstvu:

do	300 Din				Din	0.60
preko	300 Din	do	600 Din		Din	1.20
"	600	"	1.200	"	"	2.—
"	1.200	"	2.000	"	"	4.—
"	2.000	"	3.200	"	"	6.20
"	3.200	"	5.000	"	"	9.80
"	5.000	"	6.800	"	"	13.20

preko	6.800	Din	do	10.400	Din	Din	19—
"	10.400	"	"	14.000	"	"	25—
"	14.000	"	"	20.000	"	"	34—
"	20.000	"	"	26.000	"	"	43—
"	26.000	"	"	32.000	"	"	52—
"	32.000	"	"	38.000	"	"	61—
"	38.000	"	"	44.000	"	"	70—
"	44.000	"	"	50.000	"	"	79—
"	50.000	"	"	60.000	"	"	94—
"	60.000	"	"	70.000	"	"	109—
"	70.000	"	"	80.000	"	"	124—
"	80.000	"	"	90.000	"	"	139—
"	90.000	"	"	100.000	"	"	154—
"	100.000	"	"	125.000	"	"	192—
"	125.000	"	"	150.000	"	"	230—
"	150.000	"	"	175.000	"	"	268—
"	175.000	"	"	200.000	"	"	306—
"	200.000	"	"	250.000	"	"	382—
"	250.000	"	"	300.000	"	"	458—
"	300.000	"	"	350.000	"	"	534—
"	350.000	"	"	400.000	"	"	610—
"	400.000	"	"	500.000	"	"	760—

preko 500.000 Din od vsakih 1000 Din še po 1 Din. Znesek izpod 1000 Din se jemlje za popolnih 1000 Din.

II. Kolek za pobotnice. Od vsakega zneska $1\frac{1}{2}\%$

III. Kolek za pogodbe.

a) Pristojbina za kupne in najemne pogodbe (izza 1. VIII. 1922):

Za premičnine 2 $\frac{0}{10}$

Za nepremičnine 6 $\frac{0}{10}$

b) Pristojbina za druge pogodbe:

	—	Din	do	5	Din	Din	—05
preko	5	"	"	10	"	"	—10
"	10	"	"	15	"	"	—15
"	15	"	"	25	"	"	—25
"	25	"	"	50	"	"	—50
"	50	"	"	75	"	"	—75
"	75	"	"	100	"	"	1—
"	100	"	"	200	"	"	2—
"	200	"	"	300	"	"	3—
"	300	"	"	400	"	"	4—
"	400	"	"	500	"	"	5—
"	500	"	"	600	"	"	6—

in za nadaljnjih vsakih 400 Din po 2 Din več.

IV. Kolek za račune.

do 100 Din 10 par

preko 100 " 20 "

A. B.:

Dr. Jakob Pirnat, mecen Družbe sv. Cirila in Metoda.

Dne 8. junija 1924 je umrl v Lazih pri Velenju bivši odvetnik in graščak *dr. Jakob Pirnat*, ki je zapustil vso svojo prav znatno imovino Družbi sv. Cirila in Metoda.

Pokojnik je bil rojen dne 20. julija 1847 v Št. Ilju pri Velenju. Pravniške študije je dovršil v Gradcu z odličnim uspehom; potem se je posvetil odvetništvu. Že kot visokošolec in pozneje kot odvetniški koncipijent je aktivno posegel v narodno in politično delovanje. Bil je n. pr. med ustanovitelji Celjske čitalnice. V poznejšem življenju je postal svoje vrste samotar, toda nikoli se ni izneveril svojemu narodu in njegovim težnjam.

Pisec teh vrstic je sklenil o priliki službenega potovanja po Šaleški dolini pred 13. leti spoznati pokojnika osebno. Ker mu je bilo znano, da je izredni samotar graščak in povrh še doktor, mu je bilo nekako tesno, kako se mu naj dostojno približa. Dospevši pred grad, ki pa je bil zunaj bolj podoben razvalini, je naletel pred hlevom na starega, po obleki in obrazu zanemarjenega moža, ki je kidal gnoj. Smatrajoč ga za hlapca, ga je vprašal, ali je gospod graščak dr. Pirnat doma. Mož je zapičil vile v gnoj ter odgovoril: «Tisti sem jaz! Kaj pa želite?» Ker je stal sredi gnojnice, se mu obisk ni mogel približati, temveč se mu je na daljavo predstavil. Pokojnik je napravil prav vzradoščen obraz, si obrisal gnojne noge in roke ob travo ter peljal gosta v pritlično grajsko sobo. V sobi je bila nepogrnjena postelja s slamnjačo, miza in dve stari klopi. Mož je prinesel hleb črnega kruha, suho klobaso in steklenico slivovke. V raz-

govoru je povedal, da ima samo to sobo opravljeno, v prvem nadstropju pa hrani v sobah sadje, krompir, seno, slamo itd. Pri slivovki je postal pokojnik zelo zgovoren ter s ponosom pripovedoval, da je že pred petimi leti napravil oporoko, v kateri je določil Družbo sv. Cirila in Metoda za

Dr. Jakob Pirnat.

glavnega dediča. Končno je gosta spremil v trg Velenje, ne da bi se bil obul.

Radi takega samotarskega življenja je smatrala pokojnika njegova okolica za velikega čudaka; živel je skrajno skromno, skoraj beraško. Odrekel se je vsaki udobnosti v hrani in obleki, da prihrani.

čimveč premoženja, toda ne zase (bližnjih svojcev ni imel, ker je ostal vse življenje samec), temveč le za svoj narod. Družba sv. Cirila in Metoda postavi svojemu velikemu dobrotniku dostojen nagrobni spomenik, a trajnejši spomenik si je postavil blagi pokojnik v srcih hvaležnih rojakov. — Večna mu slava!

Kompoljski :

Nemci in mi.

Na veliko začudenje slovenske narodno čuteče javnosti so dobili Nemci pri volitvah v narodno skupščino leta 1923. v mariborskem okrožju svoj mandat. To začudenje je bilo tem večje, ker je bilo v naši javnosti splošno razširjeno krivo mnenje, da so Nemci v Sloveniji s preobratom in ustanovitvijo naše narodne države za vselej doigrali svojo vlogo v našem javnem življenju.

Poznavalcev razmer in opazovalcev tedanjega volilnega boja pa ta izid nikakor ni presenetil. Mentaliteta našega obmejnega prebivalstva, neopaženo in tiho, a zato tem bolj uspešno sistematično delo naših nasprotnikov ter nenavadno oster medsebojni boj slovenskih strank, vse to je vplivalo na *slovenskega* volilca, da je pripomogel *Nemcem* do mandata.

Naravno, da se je samozavest neznatne nemške manjšine s to pridobitvijo silno dvignila. Saj niti sama ni pričakovala takega uspeha, kakor ga tudi nismo pričakovali mi. Zato je bila upravičeno ponosna in se je ponašala še bolj pred zunanjim svetom kakor pa pred nami s to pridobitvijo. K sreči pa so bile po teh volitvah splošne politične razmere v naši državi take, da ta, za nas toliko sramotni mandat, ni prinesel nam toliko škode,

našim nasprotnikom pa ne toliko koristi, kakor bi se bilo lahko dogodilo ob drugačnih prilikah. Pač pa datira od takrat smotreno delo nemške manjšine na naši severni meji.

Uspehov tega dela naša širša javnost še ne čuti in ga tudi ne vidi, ker ga pač noče videti. Kdor se pa malo bolj poglobi v sedanje obmejne razmere, pa opazi naravnost presenetljive znake tega tihega, smotrenega in vztrajnega dela. Splošno se opaža ne samo v večjih prometnih središčih, ampak tudi zunaj po deželi in celo v hribovskih seliščih, da nastopa nemška manjšina, oprta na naše nezavedne in zapeljane ljudi, mnogo bolj samozavestno, kakor je nastopala prej. Izguba skupščinskega zastopstva, katero je prineslo leto 1925. nemški manjšini v Sloveniji, tega dela nikakor ni zavrla, kakor bi pričakoval marsikak naivnež. Zgodilo se je baš nasprotno: vse v tem pravcu usmerjeno delo se je noživilo, poglobilo in prilagodilo novim razmeram ter se vrši za širšo javnost skoro neopaženo pod raznimi kulturnimi, gospodarskimi, sportnimi, turistovskimi ali pa prijateljskimi gesli. In kakor lahko vidi vsak nepovršen opazovalec, doseza to delo presenetljive uspehe. V tem podrobnem delu korenini tudi tista samozavest in ponos, ki se pojavljata pri nemški manjšini zlasti v zadnjem času na naši severni meji.

Vse to delo lahko opredelimo na dve veliki skupini, in sicer:

a) *delo, katero vrši naši državi pripadajoča nemška manjšina na našem ozemlju;*

b) *delo, katero se vrši pri nas po pripadnikih tujih držav.*

Ad a). O prvem ne bom izgubljal besed, in sicer ne zato, da bi ne uvidel velike važnosti njegove, ampak zato, ker je način tega dela pri nas tudi v širši javnosti kolikor toliko znan še izza prejšnjih časov. Vršijo se pod pretvezo kulturnih, gospodarskih, sportnih, turistovskih in prijateljsko družab-

nih, največkrat navidezno slučajnostnih, manjših sestankov. To delo je tem uspešnejše, ker se vrši, dasi skoraj neopaženo, vendar docela sistematično. Zanj se ne zanima niti naša uprava, niti naša javnost. V prvi vrsti bi bila v to poklicana seveda naša narodnoobrambna društva, katera bi morala vzbuditi zanimanje v širši javnosti in pritegniti k temu narodnoobrambnemu delu tudi državno oblast. Zakaj naše narodnoobrambno delo zlasti na severni meji je obenem tudi državnoobrambno delo. Žal pa, da zapadajo naša narodnoobrambna društva ob splošni brezbriznosti javnosti od dneva od dneva vedno večjemu mrtvilu.

Ad b). Nekoliko obširneje pa se je treba baviti z drugo skupino, t. j. z delom, katero vrši v tem oziru *inozemstvo na našem ozemlju*.

Kot pravični nasprotniki moramo odkrito priznati, da so bili v tem delu Nemci že od nekdaj pravi mojstri in so še — danes. Velikanski in dalekosežni poraz v svetovni vojni jih ni oplašil, ampak naravnost podžgal v tem oziru. Okoli 30 milijonov, t. j. ena tretjina njihovega naroda živi raztresena po tujih državah v vseh petih delih sveta. In vendar imajo z vsakim, tudi najmanjšim drobcem, tesne kulturne in gospodarske stike. Ti kulturni in gospodarski stiki pa donasajo njihovi domovini že sedaj razne sadove, donašali jih bodo pa še več v bodočnosti.

Svoje delovanje so v tem oziru uredili prav smotreno in so ga kolikor največ mogoče osredotočili. Pri nas najbolj poznani društvi, katerih delovanje smo dolgo let okušali na lastni koži, »Schulverein« in »Südmark«, sta se združili. Leta 1925. so otvorili v Stuttgartu »Nemški narodni dom« (das Haus des Deutschtums), ki je postal središče notranjega, še bolj pa zunanjega narodnoobrambene dela in kamor se sedaj stekajo niti nemških manjšin z vsega sveta in od koder dobivajo novih napotkov, pobude in — gmotne pomoči. Da si vsaj

nekoliko lahko predstavimo velikost tega podjetja, naj omenim, da ima poslopje 87 prostorov, kateri so vsi urejeni in se res uporabljajo samo za narodnoobrambno delo in propagando nemštva. V njem se nahajajo razni arhivi, muzeji in razstave; z eno besedo vse, kar spada v to stroko. Samo čitalnica prejema 600 raznih nemških inozemskih časopisov. Oddelek za zemljevide ima urejenih nad 7000 zemljevidov, ki kažejo nemške manjšine iz vseh delov sveta. V njem je nastanjen nemški inozemski institut, kateri se je osnoval leta 1917., torej takrat, ko je najhuje divjala svetovna vojna, kar je tudi značilno. Od tu se vodi nad 100 nemških obrambnih in napadalnih društev, od tu izvira silno obsežna nemška propagandna literatura od znanstvenega dela in ugledne revije pa tja do navadne brošure in letaka.

Ta institut izdaja tedenski časopis v obliki letaka takozv. «Pressekorrespondenz». V njem se priobčujejo novice iz vseh delov sveta, ki so količkaj v zvezi s kulturnim, gospodarskim ali političnim življenjem nemških manjšin širom sveta. Da so te novice na poseben način prikrojene in pobarvane, je samoobsebi umevno. Saj se ta letak razpošilja ne samo raznim kulturnim, političnim in drugim društvom doma in v inozemstvu, ampak tudi vsem nemškim časopisom, ki potem delajo s ponatiskom tistih novic in s svojimi komentarji uspešno propagando. Seveda se ta list (letak) pošilja vsem brezplačno.

Brez dvoma bo nas zanimalo sledeče značilno dejstvo: Ko se je meseca maja 1925 slovesno otvoril «nemški narodni dom» v Stuttgartu, je izdal «nemški inozemski institut» slavnostno številko svoje redne polmesečne revije. Za to številko so poslali gradivo z vsega sveta, pred vsem nemški poslaniki in odpravniki poslov. S posebnim dopisom pa so pozdravili otvoritev ravno predstavniki državne uprave, in sicer skoro vsi od drž. kance-

larja dr. Luthra in zunanjega ministra dr. Stressemanna, pa tja do poslanika v republiki Uruguay.

Tako Nemci. In mi?! —

Toliko v splošnem o tej organizaciji, katere delovanje se čuti vedno bolj tudi med nami. Ne samo to, da njihova propagandna literatura obširno razpravlja o položaju nemškega življa v naši državi, seveda iz docela svojega stališča, da se vsaka navidezna krivica, katera se zgodi nemškemu življu pri nas na gospodarskem, kulturnem ali političnem polju, po svoje pobarva in razpošlje širom sveta, ampak tudi drugače čutimo delovanje te organizacije. Ni samo gol slučaj, da se od časa do časa v obmejnih krajih pojavljajo trdovratne govorice, da se severni del mariborske oblasti pridruži Avstriji. Za leto 1925. je termin za to mesec oktober. Kot neodrešeno nemško ozemlje imajo n. pr. na svojih propagandnih zemljevidih označeno vso Dravsko dolino, Slovenske gorice, Ptujsko polje, del Haloz in vso Mislinjsko dolino, tako da teče meja — po njihovem naziranju severno od Celja. Ako se je mudil v poletju 1925 v naših obmejnih severnih krajih neki Saksonec in imel »prijateljsko družabne« sestanke z voditelji nemštva v posameznih krajih, tudi to ni gol slučaj, ampak smotreno delo gotove organizacije. Prav gotovo tudi niso bili samo tisti trije častniki iz Nemčije na propagandnem delu v naši državi, katere je res slučajno prijela naša policija meseca julija 1925 v Zemunu. Na tem in takem delu dela velikanski aparat, katerega mi ne vidimo, katerega uspehe pa utegnemo doživeti že mi, prav gotovo pa naši zanamci.

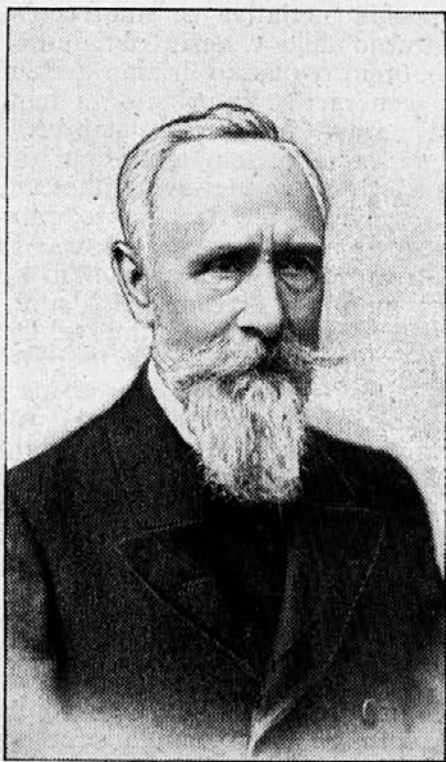
Zato je docela neumestno in skoro bi rekel naivnootroško posnemati ptiča noja in zapirati oči pred sicer nerazveseljivimi, a žal resničnimi dejstvi. Kljub vsemu navdušenju za lastno državo, ali pravzaprav ravno zato, se ne smemo izogibati realnosti, ampak pogledati tudi trpki resnici naravnost v oči

ter pripoznati, da perspektiva v bodočnost naših mej ni posebno razveseljiva in rožnata. Ko se priključi Avstrija Nemčiji, kar se zgodi najbrž prej, nego si mislimo, kljub in proti vsem oviram, potem bomo mejili mi slabiči na kolos 60 milijonski, skrajno žilav in podjeten narod. Takrat ne bo pomagalo še tako veliko junaštvo majhnega naroda in tudi ne še tako dobro orožje, v katerem nas bo nasprotnik vedno nadkriljeval. Zakaj računati na tako ugodno konstelacijo, kakor jo je imela med svetovno vojno ravno mala Srbija, bi bilo nesmiselno. Tako razmerje se ne pojavi niti ne vsakih tisoč let enkrat, še manj ga more seveda roditi vsako stoletje.

In kaj smo storili za utrditev meje mi v sedmih letih po osvoboditvi in kaj storimo še danes v osmem letu?! — ...

Človek bi najrajši molčal. Res smo na meji nacionalizirali celo vrsto šol in tudi nekaj podjetij. A te šole so danes deloma prazne, ali pa le delno zasedene večinoma z mladim, neizkušenim učiteljstvom, ki je danes tu, jutri tam. Naša meja, po naravi tako lepa in zanimiva, velja v zaledju kot Sibirija, kamor se pošiljajo ljudje v pregnanstvo iz vseh stanov in poklicev. Mi sami ne storimo ničesar, država pa tudi ne. In tako kvečjemu malo pojadikujemo — vsako leto le enkrat v CM kalendarju — tuintam sklenemo še kvečjemu kakšne resolucije, katere zapremo v miznico, in basta, pri koncu smo. Zato dandanes na meji ne moremo drugega pokazati, kakor celo vrsto na pol praznih šol in pa trumo finančnih paznikov, mladih in čilih dečakov, katere je zaneslo na mejo iz vseh koncev in krajev. O resnem gospodarskem in kulturnem delu z prav malimi izjemami ni niti govora. Naša meja vzbudi zanimanje širše javnosti samo takrat, kadar so volitve v narodno skupščino. Takrat jo oblazijo vse stranke in vsi kandidati obljublajo nemškemu prebivalstvu nebesa na

zemlji, potem pa vlada zopet navidezni mir božji do prihodnjih volitev. Med tem časom pa delajo prav tiho, vztrajno in smotreno naši narodni nasprotniki, katerim so ti kraji in ljudje vse drugače pri srcu, kakor pa nam.

Dr. Pavel Turner.

Naše časopisje, ki ima dovolj prostora za vse medsebojne strankarske izpade, ki posvečuje cele kolone pustolovščinam širom sveta, ki zna vzbuditi med občinstvom zanimanje za vsako malenkost, to časopisje pušča dalekosežni proces, ki

se vrši ob naši meji, docela iz vidika. In vendar je tu prizadet naš lastni narod, naša lastna država!

Najbolj pogosto naletimo na izgovore, da je zadeva naših mej stvar — države. Stvar pa ni taka, kakor se navadno vzame. Državo tvorimo mi, državljani. Torej je to naša zadeva. Če bomo mi čakali, da pride inicijativa za smotreno gospodarsko in kulturno delo v naših obmejnih krajih iz Beograda, potem res lahko držimo križem roke mi in še cele generacije, ki pridejo za nami; če jih bode pustil naravni nasprotnik, namreč.

Pobuda za tako delo mora iziti direktno iz naroda in njegovih voditeljev. Njihova naloga je, da to delo usmerijo ter da najdejo pota in sredstva za dosego postavljenega smotra. Prav tako je tudi njihova dolžnost, da pritegnejo k moralnemu delu in gmotnim žrtvam ves vladni, oziroma državni aparat lastne narodne države. Država oziroma vlada se tega sodelovanja in tudi žrtev ne bode branila. Saj je to prav tako ali pa še bolj v njenem lastnem interesu, kakor pa v našem narodnem. Povsod delajo tako in dosežajo uspehe. Mar bomo mi hodili druga pota?

Poživitev in temeljita reorganizacija našega narodnoobrambnega in narodno prerojevalnega dela v mejah lastne države je nujna in neodložljiva. Ko bode pa to vprašanje rešeno, potem bomo morali šele misliti na brate in sestre, katere je usoda zanesla v tujino. Pri tem ne mislim samo na neodrešeno Primorje in Koroško, ampak tudi na tiste tisoče in stotisoče, ki živijo razkropljeni skoro po vsem svetu in imajo menda edini spomin na rodne brate in sestre trpko zavest, da je na nje pozabila tudi lastna — domovina. Uverjen sem, da se našemu narodu, materinemu jeziku in domovini naši vsako leto odtuji na desetisoče naših ljudi ne toliko po lastni, kakor pa po naši krivdi.

Marica Lamutova:

Oj bratje, združimo se v delu!

Še pridejo k nam z juga ptice,
še pride z juga k nam spomlad,
a srcu ne prinese več veselja,
ne tužnim mislim solnčnih nad...

Ce duša se je napotila
na draga, rodna kraška tla,
še vedno se je povrnila
bolj žalostna, kot tja je šla,
ker zdi se, da je ves prostrani Kras
postal le eden skupni grob,
gomila naših lepih prošlih dni,
ki tujec jim je grobokop.

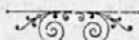
Tam doli suženjstvo... robovi...
a tu brezdomovinstvo in razdor,
brez bratoljubja hčere in sinovi...

Le malokdaj smo bili si edini:
oj, bratje, našli smo se one dni,
ko tujec je prelival našo kri,
ko smrtno pesem je zaklenkal
Slovenec Gosposvetski zvon,
ko južne brate spet je vklenil
sovrag v okove robskih spon —
tedaj smo našli se —
ponižani, razžaljeni, izdani...
V bolesti divji
zbudila se je naša vest,
k osveti stisnili smo pest,
išoč podjarmljenim svobodnih cest,
a le trenutno...

Oj, bratje, združimo se v delu,
brez srda in zavisti,
v ljubavi do svobodne grude,
a stalno — ne trenutno!
Vzajemno iščimo koristi,
da skupnega bo dela blagoslov
zrahljal okove
zasuženjenih sinov!

In kadar loti nas se bratski srd,
stopimo na naš Getzemánski vrt,
napotimo se tja na Suhi bajer,
premislimo trpina zadnjo pot,
ki šel je strt
brez krivde v smrt;
recimo: mea culpa!
in konec naših bo zablod!

Največji tisti bo junak,
ki brez orožja bo pregnal oblak,
ki bratske nam ljubavi
ogrevajoče solnce skriva...

Kompoljski :

Pred vojnim sodiščem.

Vojaška sodišča niso imela v svetovni vojni nikjer toliko posla, kakor v Srbiji. Na desettisoče nedolžnih starcev, žen in skoraj še otrok so zlasti izprva po zasedbi kratkomalo usmrtili, pobili in pobesili brez preiskave in razsodbe. Tisoče pa so spravili pred vojno sodišče, ker so hoteli zunaj njemu svetu vsaj na videz pokazati, da je bila tista strašna nečloveška moritev — potrebna in upravičena.

Pred vojnim sodiščem v Beogradu se je leta 1916. obravnaval nenavaden slučaj. Pred številnim vojaškim sodnim dvorom je namreč stala enajstletna Milica Barićeva, hči bivšega srbskega višjega uradnika, ter se je razgovarjala radi poskušenega veleizdajalstva. Navaden konec take obdolžitve so bile — vislice.

Komaj enajstletna Milica je prišla pred vojno sodišče takole: Ko se je posrečilo združenim Nemcem, Avstrijcem in Madžarom leta 1915. drugič zasesti Beograd, so nastale v mestu silne zmešnjave. Kdor je mogel, je zbežal, ali pa se je vsaj

skril pred krutim sovražnikom, ki ni poznal nobenega usmiljenja ter ni prizanašal niti starcem, ženam in otrokom.

Miličin oče je moral hipoma odpotovati s svojimi uradnimi spisi že par dni pred zasedbo v Pariz. Komaj, da se je še poslovil od svoje žene in hčerke edinice. Tako sta ostali mati in Milica sami v tistih težkih dneh.

Par dni nato je udril sovražnik nepričakovano v mesto in ga strahovito pustošil. Vse je bežalo. Milice takrat ni bilo doma, bila je pri neki prijateljski rodbini na drugem koncu mesta. Mati jo je čakala, iskala in klicala, a je v tisti velikanski zmedi ni mogla najti. Zato se je v zadnjem hipu na prigovarjanje svojih prijateljic pridružila beguncem, ki so spremljali srbsko vojsko na oni usodni križevi poti v hudi zimi preko gorate Albanije in slednjič na otok Krf. Upala je, da med potjo naleti na svojo hčerko edinico.

A Milica je ostala v Beogradu. Ko je zmisllila na beg, je bilo že prepozno. Tako je ostala deklica sama brez očeta in matere, brez vsake pomoči v mestu, kjer je gospodaril sovražnik s samo njemu lastno krutostjo. Prebivala je v skromni sobici v stanovanju svojih staršev, druge prostore pa so zasedli sovražni častniki. Živel je, kakor je vedela in znala. Ohraniti je hotela imovino svojih roditeljev, zato ni hotela zapustiti lastnega doma ter se preseliti k znancem.

Seveda je imela vojaška uprava vso oblast v rokah. Kako je gospodarila, si lahko mislimo. Kljub vsemu pa je morala slednjič dovoliti, da so doma ostali domačini iskali svoje po mednarodnem Rdečem Križu. Marsikomu se je po večmesečnem poizvedovanju vendarle posrečilo izvedeti naslov bližnjih in daljnjih sorodnikov, s katerimi je potem ostal v redkih pismenih stikih.

Tudi Milica je iskala na ta način svoje roditelje. Po več mesecih je zvedela naslov svojega

očeta. Mati pa je bila podlegla mukam tiste strašne poti preko Albanije in umrla.

Z očetom si je pridno dopisovala. Seveda je pa bilo pisarjenje svojcem omejeno in strogo nadzorovano. Pisati se je smelo samo tolikokrat, kolikokrat je dovolila vojaška oblast. Vsa pisma je oblast natanko pregledala, preden jih je oddala naprej. Torej se je smelo pisati le to, kar je bilo vojaški oblasti po godu, ne pa — resnice.

Milica je bila v svoji bedi in osamelosti vsa srečna, ko je našla očeta. Pisala in pisala mu je pač tolikokrat, kolikokrat je smela. Tudi od njega je prejemale še precej redno poročila.

Mlademu in ljubečemu srcu pa je bilo težko pisati samo tisto suhoparnost, da je živa in zdrava ter da se ji godi dobro. Saj je videla in sama okusila toliko gorja in bede, doživljala dan na dan toliko vnebovpijočih krivic! Kako rada bi si bila olajšala svoje srce in vsaj malo potožila svojemu očetu! Pa ni smela.

Zato je njena brihtna glavica tuhtala in tuhtala skoro noč in dan. Slednjič se ji je pa le posrečilo.

Za dopisovanje so se dobivale nalašč v ta namen napravljene dopisnice iz močnega papirja. Milici je šinila v glavo misel, da bi se morda dala taka dopisnica — precepiti. V sredino bi se lahko potisnil majhen povisan listič, obe polovici bi se zopet zlepili, in tako bi vojaška oblast ne zapazila ničesar pri pregledu. Oče bi pa morda le prišel na to in bi zvedel, kaj se godi v Beogradu.

Razveselila se je te misli in šla takoj na delo. Vzela je več dopisnic ter se urila v precepljevanju in zlepljanju. Ker ni bila nerodna, se ji je kmalu obnesla ta poskušnja nad vse pričakovanje dobro. Vsaj tako je mislila.

Pa je napisala majhen listek, ga potisnila med obe polovici ter ji zopet zlepila. Nevajeno oko ni niti zapazilo, da je bila dopisnica precepljena in

zopet zlepljena. Opazila je pa to vojaška oblast pri cenzuri. In par dni potem, ko je Milica oddala dotično dopisnico na pošto, je prišla po Milico vojaška patrulja ter jo odgnala v zapore.

Po večmesečnem trpljenju in zasliševanju je prišla Milica končno pred vojno sodišče. Docela

Karla Ponikvarjeva.

si je bila svesta, da jo čaka — smrt. Dasi tako mlada, vendar se ni prav nič bala smrti. Prešinjala jo je neka posebno prijetna zavest, da bode umrla za domovino. In koliko jih je videla, ko so šli v gotovo smrt brez vsakega strahu in z nekim svetim ponosom. Saj so vedeli, da umirajo za rodno

zemljo, za narod svoj, za svojo domovino in pa tudi za to, da se bode njihovim potomcem pozneje godilo na tem kosu lepe domače zemlje bolje v zlati svobodi.

Tako je tudi Milica sicer bleda in upala po večmesečnem trpljenju v teči stopila določenega dne samozavestno in ponosno pred številni sodni dvor.

»Ti si Milica Baričeva?« jo vpraša sodnik.

»Sem.«

»Si ti pisala to dopisnico in ta listek?« Sodnik ji oboje pokaže.

»Da.«

»Kdo te je napotil k temu?«

»Nikdo.«

»Pa zakaj si pisala, da smo obesili te in te?«

»Mar li ni istina?«

»A, tega se vendar ne sme pisati.«

»Zakaj ne, če je istina?«

»Pa čemu pišeš, da ropamo?«

»Li ni resnica?«

»Pa da smo napravili iz kraljevskih dvoran konjski hlev?«

»Saj imate konje v njem.«

Z napeto pozornostjo so poslušali sodniki jasne in odločne odgovore mlade Srbkinje. Pričakovali so, da bode deklica lagala, se tresla od strahu, jokala in prosila milosti. Zdaj pa ravno nasprotno. Vse je priznala odkrito ter odgovarjala na stavljena vprašanja odločno z nekim posebnim ponosom, iz katerega je zvenelo kakor zaničevanje sovražniku. Vsi so bili razočarani. Še celo sodnik je prenehal, umolknil in se zamislil. Potem pa se je obrnil kakor v zadregi k sodnemu dvoru ter vprašal v nemškem jeziku, češ, kaj naj napravimo s tem človečetom.

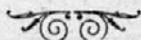
Mesto sodnikov pa mu je odgovorila v nemškem jeziku Milica sama:

»Gospodje! Jaz nisem nikako človeče, ampak poštena Srbkinja, ki ljubi svojo domovino. Z menoj pa storite to, kar ste storili z drugimi.«

Ves sodni dvor se je spogledal od začudenja. Nihče ni niti slutil, da Milica razume in govori tudi nemško. Že to jih je osupnilo. Še bolj pa jih je osupnil odgovor sam na sebi.

Sodnik ukaže, da naj straža odvede Milico. Sodni dvor pa se posvetuje o kazni.

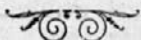
Milica Baričeva je bila — oproščena. Življenje ji pa ni rešila njena mladost, ampak odkrito srčnost in neustrašenost ter ljubezen do domovine. Sodniki se kar niso mogli načuditi temu — otroku. Zato so ji izjemoma prizanesli. Ker so pa bili sovražniku v Beogradu nevarni celo taki otroci, zato so poslali Milico v neko oddaljeno letovišče na Madžarsko ter tamkaj opozorili, kako nevarno človeče je ta — otrok.

Ksaver Meško:

Bol.

Kakòr trpe
ob vihre vzbesnelo-srditih udarih,
ob groma besnenju, ob bliska žarih
valovi z nadzemske silo razpenjeni
in vendar v bregove negibne uklenjeni,
tako trpi premnogo srce
uklenjene v tesne, negibne mejé.

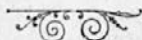

Ksaver Meško:

Odpuščeno!

V nočeh brez spanja kdaj spomniš
se morda na me,
in misel ti težka in grenka
vznemiri srce:

«Morda še ob smrti je mislil
z bridkostjo na me.»
Poslednja moja bo misel
molitev za te.

Naša manjšina v Avstriji in nemška manjšina v naši državi.

Da se postavi na laž nemško kričanje o dozdevnem zatiranju Nemcev v naši državi, je naša agilna obrambna organizacija izdala brošuro, ki navaja jasno in popolnoma resnično paralelo o položaju Slovencev pod Avstrijo in Nemcev v naši državi. Ta pojasnitev je bila potrebna zato, ker je celo avstrijski zvezni kancelar dr. Ramek nasedel lažnjivim spletkarjem ter govoril v dunajskem parlamentu o položaju naših rojakov popolnoma v duhu in po obvestilih renegata Schumija in koroškega »Heimatsdiensta«. Dr. Ramek se je v svojem govoru povzpел tako visoko, da je trdil, da stori avstrijska vlada za koroške Slovence celo še več, kakor zahteva od nje obveznost v sanžermenski pogodbi.

Šolstvo in cerkev. Poglejmo si najprej paralelo glede na šole. Leta 1861. je bilo na Koroškem 28 popolnoma slovenskih šol. Z nasilno germanizacijo se je to število do izbruha vojne znižalo na 3 slovenske šole, med katerimi je bila ena šola

(v Št. Rupertu pri Velikovcu) zasebna. Po plebiscitu je koroška vlada vkljub obveznim določbam sanžermenske pogodbe še te tri slovenske šole nasilno zaprla. Na pritisk Društva narodov je avstrijska vlada obljubila, da otvori v Št. Jakobu v Rožu zopet slovensko šolo, kakršna je bila pred letom

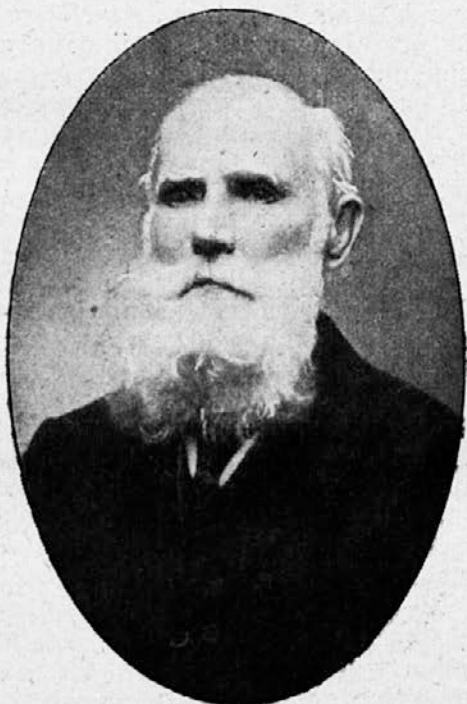
Rikard Mally.

1914., toda to svojo obljubo je izpolnila tako, da je odprla le 3 razrede tako zvane slovenske osnovne šole, a jo popolnoma podredila ondotni 5razredni nemški šoli, da so za obe šoli isti prostori in isto učiteljstvo t. j. nemško, oziroma renegatsko. Ko je bila koroška vlada istotako prisiljena, da

otvori slovensko šolo tudi v Št. Rupertu, je imenovala za upravitelja šole zloglasnega renegata župnika Avg. Križaja, za njim pa trdega Nemca, vsled česar je izmed 59 prijavljenih otrok prišlo v šolo le 6, lansko jesen pa so se prijavili samo 3 otroci; nato so šolo zaprli. Ker so se torej slovenski starši uprli ponemčevalnemu zavodu, razglša koroška vlada, da ne marajo slovenskih šol, temveč so popolnoma zadovoljni z obstoječimi nemškimi šolami, za slovenske šole pa da se bori le slovenska iredenta. Prave manjšinske šole za Slovence na Koroškem ni torej nobene. Kar se tiče takozvanih utrakvističnih (dvojezičnih) šol, ki so bile ustanovljene po letu 1870., je stanje sledeče: Po načrtu bi se v takih šolah moralo prvo in deloma še tudi drugo šolsko leto poučevati razen dveh predmetov slovensko, s pričetkom tretjega šolskega leta pa nemško, le tri ure na teden bi se morala poučevati slovenščina. Takih šol izkazuje koroška učna uprava 80. Že pred vojno so bile utrakvistične šole zgolj krinka za prikrivanje nemških šol. Učiteljstvo na teh šolah je ali nemško, ki slovenskega pismenega jezika niti ne zna, ali pa — kar je še hujše — odpadniško. Eni kot drugi se trudijo, da otrokom ogrdijo in zamrzijo materin jezik. Te šole so torej najgrše ponemčevalnice. Slovenske učitelje je nemški teror pregnal iz dežele, tiisti pa, ki so vztrajali v domovini, čakajo še danes zaman na zopetno nameščenje.

Kako pa skrbi naša država za šole svojim manjšinam? Naš splošni prosvetni zakon določa, da se otvori šola z učenim jezikom dotične manjšine povsod tam, kjer se prijavi najmanj 30 otrok. Take šole vzdržuje naša država: V Vojvodini 193 nemških osnovnih šol s 561 oddelki. Te šole je obiskovalo v šolskem letu 1923—24 celokupno 26.091 otrok. V Hrvatski in Slavoniji je 11 nemških osnovnih šol. V Sloveniji je 14 osnovnih šol

z nemškim in 18 s slovenskonemškim učnim jezikom, torej imajo pri nas Nemci 4% osnovnih šol, čeravno nemško prebivalstvo tvori le $3\frac{3}{4}$ % vsega prebivalstva. Vse te šole je vzdrževala naša država popolnoma ter s tem v celem obsegu izpolnila obveznosti napram manjšinam. Toda naša država je

Fran Hauptman.

šla v svoji liberalnosti in strpljivosti še dalje ter v Vojvodini prostovoljno vzdrževala Nemcem še 64 otroških vrtcev (zabavišč) in 8 meščanskih šol. Tudi v Sloveniji sta 2 meščanski šoli s slovenskonemškim učnim jezikom. A to še ni bilo dovolj. Naša država je dala Nemcem celo srednje šole,

da dobe pristop v državne službe in svobodne poklice. Tako so imeli Nemci do leta 1924. dve popolni gimnaziji (v Novem Vrbasu in Žombolju) in realko v Vršču. Gimnazija v Žombolju je prenehala, ker se je to mesto odstopilo Romuniji. Po leg tega so imeli Nemci še nižje gimnazije v Vršču, Novem Sadu, Pančevu in Mariboru. Pozneje so nemški starši, ki so želeli svoje sinove spraviti na vseučilišča, sami želeli, naj bi se njihovi otroci čim prej naučili državnega jezika, zato je za tekoče šolsko leto naša vlada zatvorila popolno gimnazijo v Novem Vrbasu, realko v Vršču in nižje gimnazije v Novem Sadu in Pančevu; ohranila pa je nižje razrede v Novem Vrbasu, Vršču, 1 razred v Ljubljani in 4 razrede realke v Mariboru.

Tudi v cerkvi uživajo Nemci naše države polne pravice. V Vojvodini je 131 katoliških in evangelijskih cerkev, kjer se pridiguje le nemško; v nadaljnjih 36 cerkvah pa izmenoma nemško in madžarsko. Tudi v Sloveniji je 21 cerkva, v katerih se vršijo le nemške pridige, v 16 cerkvah pa nemške in madžarske. Povsod so ostali nemški, oziroma madžarski duhovniki na svojih mestih, dasi je znano, da so nekateri med njimi glavni poborniki vsenemške oziroma madžarske misli. Isto tako je naša država obdržala v službah vse nemško in madžarsko učiteljstvo, dasi nekateri teh učiteljev še do danes niso napravili izpita za državni jezik.

Društva, organizacije in tisk. Dr. Ramek je bil ali sam krivo poučen, ali pa se je zanašal na splošno nepoučenost evropske javnosti, ko je v avstrijskem parlamentu trdil, da imajo koroški Slovenci nad 80 prosvetnih društev, oziroma gospodarskih organizacij, katerih nobeno ni bilo razpuščeno po letu 1918. Kakšna pa so dejansko ta slovenska društva na Koroškem in kako delajo v Avstriji? V Avstriji je sploh tako slabo garantirano za svobodo društvenih shodov in zborov,

da imajo celo nemške stranke oborožene organizacije v svojo obrambo i. s. socijalisti »Republikanischer Schutzbund«, Vsenemci »Heimatsschutzverband«, narodni socijalisti »Hackenkreutzler« itd. Lahko si torej mislimo, kako je v teh pokrajinah s slovensko manjšino, ki seve še misliti ne sme na ustanovitev slične organizacije v svojo obrambo.

Izmed 80 društev, o katerih je govoril avstrijski kancelar, obstoja dobra tretjina le na papirju pri političnih oblastvih, da jih morejo citirati, kadar je treba svetu pokazati, kakšne dobrote uživajo manjšine v Avstriji. Sicer pa ta društva ne delajo, ker ne morejo in ne smejo. Delati ta društva ne morejo, ker ni inteligence, ki bi jih vodila. Koroška vlada je po plebiscitu izgnala vso duhovsko in prosvetno inteligenco preko meje. Pri tem se je vlada skrila za takozvani »Heimatsdienst«, v katero organizacijo so se spojila vsa zgoraj omenjena obrambna društva posameznih nemških strank. Pod parolo »likvidiranja« je »Heimatsdienst« začel sistematično uničevati in iztrebljevati vse, kar bi spominjalo na Slovence. Posebno divje se je vrgel »Heimatsdienst« na slovensko duhovščino in učiteljstvo kot skoraj edino inteligenco koroških Slovencev. Pod pritiskom »Heimatsdiensta« je začel tudi celovski ordinarijat sistematično preganjati slovensko duhovščino; 32 naših duhovnikov je kratkomalo odpustil samo zato, ker so Slovenci, česar niso hoteli zatajiti. Približno toliko duhovnikov je bilo premeščenih v nemške kraje. Od teh je bil pozneje en del vpokojen, drugi del se je preselil v našo državo, ko ni mogel več zdržati groženj in šikan. Na vsa tako izpraznjena mesta je »Heimatsdienst« diktiral nemške duhovnike, ki večinoma sploh ne znajo slovensko. S tem so se dosegli germanizatorični smotri koroške vlade.

Pravtako nasilno se je postopalo s slovenskim učiteljstvom. Po plebiscitu so avstrijske ob-

lasti odpustile 57 slovenskih učiteljev in učiteljic, čeravno so bili vsi rojeni in pristojni na Koroškem.

Naša država pa ni samo v konvenciji prevzela obveznost za popolno ravnopravnost manjšinam, temveč jim je to zagotovila prostovoljno v naši ustavi. Nemci se pri nas tudi pridno poslužujejo

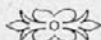

Dr. Anton Medved.

teh pravic ter imajo razna društva s kulturnimi, gospodarskimi, prosvetnimi, dobrodelnimi in sportskimi smotri. Samo vojvodinski Nemci imajo pri svojem »Kulturbundu« 114 krajevnih organizacij, poleg tega pa še 44 drugih društev. V Sloveniji deluje 31 nemških društev. Razen tega so Nemci po

litično organizirani v svoji nemški stranki. Pod Madžarsko niso smeli imeti Nemci nobenega društva, tudi svojih kandidatov niso smeli postavljati.

Koroški Slovenci imajo edini časopis »Koroški Slovenec«, a še ta mora izhajati na Dunaju. Nemci pa imajo v naši državi 25 nemških časopisov in revij, med temi 5 v Sloveniji. Naši rojaki v Avstriji nimajo torej sence tistih pravic, ki jih uživa nemška manjšina v naši državi.

Ksaver Meško:

Pri mrtvi materi.

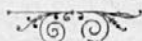
Ponoči me v spanju je angel
prijel na lahkó za roko.
Molče sem vstal, in tiho
povedel me je s sabó.

Povedel me k tebi, o mati.
Ležala si sredi cvetlic,
prečudna je bila belina,
prečuden mír tvojih lic.

Pokleknil sem ob postelj,
poljubil ti belo roko,
poljubil bela ti lica,
poljubil z očesa solzó.

Poklical sem te poltiho
hoteč te zbuditi iz sna,
da bi še enkrat ti povedal,
da ljubim iz dna te srca.

A ti si spala, molčala.
Udaril z glavó sem ob tla.
S pekočo bridkostjo spoznal sem:
ne zdramim iz smrti te sna...

A. B.:

Naši grobovi.

Po sklepu zadnjega našega koledarja je pobrala kruta smrt celo vrsto dobrotnikov in dobrotnic naše šolske družbe. Nekateri smrtni slučajji so se pripetili že poprej, a so se po neljubi pomoti pozabili omeniti na zadnji veliki skupščini, oziroma tudi v našem Vestniku.

Dr. Gabrijel Hočevár, bivši okrožni zdravnik na Bledu, večletni predsednik ondotne C. M. podružnice in pokrovitelj družbe, je umrl dne 26. januarja 1924 na Studencu pri Ljubljani v najlepši moški dobi.

Dr. Fran Strelec, notar v Ormožu, je istotako dosegel jedva 50 let. Umrl je dne 19. aprila 1924 za jetiko. Pokojnik je bil že v obmejni Gornji Radgoni marljiv tajnik ondotne C. M. podružnice, v Ormožu pa 2 leti predsednik.

Pavel Skale, živinozdravnik in ravnatelj mestne klavnice v Ljubljani, je preminil dne 21. aprila 1924. Pokojnik je bil med pokrovitelji naše družbe in celih deset let kot tajnik duša novo-meške C. M. podružnice.

Ivan Zurc, veleposestnik in trgovec, je umrl v Semiču dne 19. maja 1924 star 62 let. Pokojnik je bil odličen rodoljub, večletni predsednik ondotne C. M. podružnice.

Dr. Josip Lavrenčič, mlad odvetnik v Ljubljani, svak ministra n. r. dr. Žerjava, je umrl v Ljubljani dne 29. julija 1924. Pokojnik je bil pokrovitelj naše družbe.

Ga. Cenka Jerele roj. Debevčeva, poštarica v p., je preminila v Mojstrani dne 10. avgusta 1924. Pokojnica je bila agilna narodna žena, več let duša ondotne C. M. podružnice.

Dr. Pavel Turner, profesor in posestnik v Mariboru, zaslužen slovenski pisatelj in velik narodni dobrotvor, je umrl v Mariboru dne 25. septembra 1924 v visoki starosti. Pokojnik je bil dvakratni pokrovitelj naše družbe ter je vse svoje lepo premoženje zapustil za narodne namene.

Katinka Dolničarjeva.

Ga. Karla Ponikvarjeva, neustrašena narodna prvoboriteljica, duševna voditeljica in organizatorka tržaških in sploh primorskih Slovenk, ustanoviteljica zavoda sv. Nikolaja (zavetišča brezposelnih služkinj), je umrla v Trstu dne 7. oktobra 1924. Pokojnica je bila mnogo let pred-

sednica ženske C. M. podružnice v Trstu, kjer je mnogo storila za našo Družbo.

Dr. Fran Rosina. Dne 15. oktobra 1924 so izgubili mariborski Slovenci z dr. Rosino svojega zaslužnega voditelja, narodnega in gospodarskega organizatorja. Prezgodnja smrt tega odličnega rodoljuba je bila posledica brezsrčne internacije ob izbruhu vojne. Pokojnik se je začel v naši narodni obrambi udeleževati že leta 1892., ko je bil kot odvetniški kandidat izvoljen pri celjski C. M. podružnici za blagajnika, kateri posel je z veliko požrtovalnostjo opravljal do leta 1898. Prišedši v Maribor je bil takoj izvoljen v odbor ondotne podružnice. Od leta 1911. je bil pokojnik član glavnega odbora CMD in sicer ves čas načelnik razsodišča. Bil je tudi družbeni pokrovitelj.

Ubald pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani, navdušen Slovan, podpornik narodnih društev, mnogoletni občinski svetnik in predsednik Mestne hranilnice, je umrl v Ljubljani dne 16. oktobra 1924. Naša družba ga šteje med svoje pokrovitelje.

Rikard Mally, davčni kontrolor v p. in posestnik v Tržiču, je umrl istotam dne 23. oktobra 1924. Pokojnik je bil vsestransko delaven rodoljub, ki mu gre glavna zasluga, da so tržiški Slovenci iztrgali občino iz nemškutarskih rok. Pri ondotni CM podružnici je bil mnogo let marljiv blagajnik in tudi družbeni pokrovitelj.

Jakob Hren, višji sodni svetnik v p., je umrl v Ljubljani dne 28. decembra 1924 v visoki starosti 95 let. Pokojnik se je začel že kot visokošolec na Dunaju narodno udeleževati. V vihnem letu 1848. je bil član narodne straže. Kot sodni svetnik v Celovcu je bil 6 let državni in deželni poslanec za kočevski okraj ter se je kot tak v dunajskem parlamentu neustrašeno potegoval za naše narodne pravice. Dasi razen skromne pokojnine ni imel premoženja, je vendar rad podpiral narodna društva. Naši družbi je bil dvakratni pokrovitelj.

Fran Ogrizek. V začetku januarja t. l. je v Mariboru zadela kap bivšega tovarnarja Fr. Ogrizka, ki je živel do prevrata v Spodnji Šiški kot trgovski potnik ter marljivo sodeloval pri narodnih društvih. Par let je bil blagajnik C. M. podružnice v Šiški.

Dr. Janko Debelak, prvi direktor pošte in brzojava v Sloveniji, je umrl dne 15. januarja t. l. v Ljubljani, star 56 let. Pokojnik je bil rojen v Rogški Slatini (Rodine), kamor so tudi prepeljali njegovo truplo. Rajni dr. Debelak je bil neustrašen rodoljub, ki je tudi iz tujine podpiral naše narodno in obrambno delo. Kot poštni nadkomisar in svetnik v Zadru je opetovano pošiljal tudi za našo šolsko družbo večje in manjše zneske nabrane med prijatelji in znanci.

Fran Hauptman, profesor v p., je preminil v Ljubljani dne 29. januarja t. l., star 78 let. Pokojnik je bil rojen pri Sv. Križu nad Mariborom; služboval je skoraj ves čas do upokojitve v Gradcu, kjer je vedno nastopal kot neustrašen rodoljub. Bil je soustanovitelj ondotne izvenakademske C. M. podružnice in ves čas njen odbornik (podpredsednik ali blagajnik).

Dr. Anton Medved, gimnazijski profesor v Mariboru, je umrl istotam dne 26. februarja 1925. Pokojnik je bil nad vse koncilijanten duhovnik in neomahljiv narodni boritelj, ki je aktivno sodeloval pri mnogih narodnih društvih. Posebno je slovel kot izboren govornik. Mariborski C. M. podružnici je predsedoval celih 13 let, t. j. od leta 1900 do 1914, torej tudi še v času, ko je ostala duhovščina po večini obrnila Družbi hrbet. Pokojnik se tudi ni bal biti do svoje prezgodnje smrti aktivni član Orjune.

Ivan Vidmar, bivši dekan v Bovcu, je umrl koncem meseca februarja 1925 v Idriji ob Bači. Pokojnik je bil predsednik bovške C. M. podružnice od leta 1900 do 1908.

G. Katinko Dolničarjevo roj. Vidic z Bleda, soprogo kolodvorskega restavraterja v Ljubljani, smo izročili materi zemlji dne 6. marca 1925. Pokojnica je bila zelo delavna odbornica šentpeterske C. M. podružnice, zato so njene tovarišice počastile njen spomin z znatno zbirko za našo Družbo.

Dr. Anton Gregorčič.

Dr. Anton Gregorčič, zlatomašnik, profesor bogoslovja, bivši državni in deželni poslanec, je umrl v Gorici dne 6. marca 1925, star 73 let. Pokojnik je bil izrazita osebnost, vodja goriških Slovencev. Vnet za vsak narodni pokret je usta

novil v Gorici C. M. podružnico, ki ji je predsedoval celih 20 let, dokler ni Družbe razbremenil s tem, da je ustanovil za Goriško lastno šolsko društvo (Šolski dom), ki je vzdrževalo v Gorici vse slovensko osnovno šolstvo. Vkljub temu pa je pokojnik ostal z našo šolsko družbo v prijateljskih odnošajih. Tudi za ustanovitev nekdanje cvetoče slovenske gimnazije v Gorici je imel pokojnik glavne zasluge.

Lovro Humer, posestnik na Jesenicah (Gorenjsko), bivši občinski tajnik in restavrater, je umrl na Jesenicah dne 7. marca 1925 v najboljši moški dobi. Pokojnik je bil prvi starosta jesenškega Sokola, član Orjune in član, oziroma odbornik vseh narodnih društev. Več let je tudi predsedoval ondotni C. M. podružnici, ki jo je ustanovil l. 1905. V predvojni dobi je imel pokojnik skoraj vse narodno in obrambno delo v ogroženih Jesenicah na svojih ramah.

Ga. Katinka Guštinova roj. *Tomšičeva*, hišna posestnica v Metliki, je umrla 70 let stara dne 21. marca 1925. Pokojnica je bila vzor idealne, za svoj narod delavne in požrtvovalne Slovenke, ki je skoraj 15 let predsedovala metliški C. M. podružnici ter imela neprestano pred očmi smotre in potrebe naše šolske družbe.

Ivan Rakovec, ugleden meščan in tovarnar v Kranju, je nenadoma preminil dne 23. marca 1925. Pokojnik je bil visoko naobražen in po celi Sloveniji čislani industrijec, nad 24 let svetnik Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, član in podpornik mnogih narodnih društev. Tudi naša C. M. družba ga ima med svojimi pokrovitelji.

Josip Rohrman, notar v Kostanjevici na Dolenjskem, je umrl dne 3. aprila 1925 po dolgotrajni bolezni. Pokojniku je bila naša šolska družba posebno pri srcu. Že kot notarski koncipijent v Moz kronogu je predsedoval ondotni C. M. podružnici,

a ko je prišel od tam za notarja v Cerknico, so ga takoj izvolili za predsednika tamošnje podružnice.

Matija Sila, dekan in častni kanonik v Tomaju na Krasu, je zaspal v Bogu dne 7. aprila 1925 v 86. letu starosti. Pokojnik je bil vzor slovenskega duhovnika starega kova, kateremu je bil duhovniški poklic božje poslanstvo na zemlji, zato ni delal razlike med verniki po politični pripadnosti. Vse narodne težnje, posebno našo narodno obrambo, je vedno neustrašeno zagovarjal, priporočal in dejansko podpiral.

Ga. Hedviga Šubičeva, vdova po ravnatelju srednje tehniške šole v Ljubljani, je dne 10. aprila 1925 sledila v večnost pred letom umrlemu soprogu. Kakor soproga je tudi njo zadela kap. Pokojnica je bila zelo ugledna in v vseh krogih čislana narodna dama, ki je požrtvovalno delovala pri vseh narodnih napravah, posebno pa pri C. M. družbi. Več let je bila predsednica šentjakobsko-trnovski podružnici v Ljubljani.

Pavel Košir, šolski upravitelj v Prevaljah na Koroškem, bivši okrajni šolski nadzornik v Velikovcu, je umrl dne 18. aprila 1925 v Prevaljah v najlepši moški dobi. Po prevratu je organiziral pokojnik slovensko šolstvo na Koroškem, izdajal je za mladino list *Mlada Jugoslavija*, zbiral in izdajal je narodne popevke in pravljice in tudi znanstveno deloval. Ker je bilo pod Avstrijo slovenskemu učiteljstvu na Koroškem strogo zabranjeno vsako sodelovanje pri narodnih društvih, je pomagal pokojnik natihoma zbrati med tovariši pokroviteljino za C. M. družbo.

Dr. Ivan Žolger. Dne 6. aprila 1925 je izgubil naš narod odličnega sina. Pokojnik je bil vseučiliški profesor na ljubljanski pravni fakulteti, sloveč znanstvenik, prvi in zadnji slovenski minister v avstrijski vladi. Dasi je živel vedno v tujini ter imel Nemko za ženo, je vendar ostal zvest sin

zvojega naroda ter tudi skrbel, da so se mu otroci slovensko vzgojili. Že kot vseučiliščnik v Gradcu je bil 2 leti delaven predsednik ondotne akademске C. M. podružnice.

Emil Malhapa, ki je dne 27. aprila 1925 hipno preminul na Bledu, je bil trgovec in industrijalec

Lovro Humer.

v Ljubljani ter edini inozemec (Francoz), ki ga ima naša šolska družba med svojimi pokrovitelji.

Fran Stajnko, ugleden tržan ljutomerski, je umrl dne 15. junija 1925 v Ljutomeru. Pokojnik je bil zelo naobražen in vsestransko delaven narodnjak. Njegovo ime nahajamo v odborih mnogih

narodnih društev in gospodarskih zavodov. Že kot 23letni mladenič je bil odbornik ondotne C. M. podružnice, nato pa je podružnici predsedoval štiri leta (1911—1914) t. j. do izbruha vojne, ko je moral odriniti na bojišče, kjer si je tudi nakopal kal smrti. Dosegel je komaj 39 let.

Pripomba. Želeli smo prinesiti še več slik, kar pa zaradi tehničnih težkoč ni bilo možno.

Poročilo o šolstvu v Julijski Krajini.

V lanskem C. M. koledarju je bil priobčen posnetek poročila o slovenskem šolstvu v Julijski Krajini, ki ga je podal tajnik C. M. družbe na celjski skupščini. Ker je bilo v koledarju podano le v izvadku in je vredno, da obširneje seznanimo slovensko javnost o stanju slovenskega šolstva v takozvanem zasedenem ozemlju, se nam zdi potrebno podati na tem mestu povsem novo stvarno poročilo iz dobro obveščenega vira.

Po kobariškem umiku leta 1917., ko je Avstrija zopet zasedla Goriško, je najprvo omogočila povratek domačega ljudstva in razumnštva, da bi pričelo z obnovitvenim delom. Tedaj se je poskrbelo tudi za ureditev šolskih razmer. Učiteljem, ki so bili pri vojakih, je bila dana lepa prilika, da so se oprostili vojaštva in nastopili svoje službeno mesto. Komaj se je malo uredilo šolstvo leta 1918., je prišel polom Avstrije in v tej zmešnjavi, neredu in brezvladju so morali učilnice zapreti in nastaniti v njih umikajoče se vojaštvo avstrijskih armad. Ko je končal umik avstrijske vojske, so začele prihajati italijanske čete, ki so zasedle slovenske vasi in nastanile vojaštvo tudi v šolah. Tako so bili mnogi kraji posebno ob bivši fronti brez šol in brez pouka.

Zanimivo je, da so izdale vojne oblasti takoj ob prihodu Italijanov, dasiravno ni bilo marsikje ne šol, ne pouka in se niso dobila šolska izpričevala, odlok, kjer so bile navedene stopnje redovanja v spričevalih po italijanskem načinu od 10 do 5, odnosno do 1, toda v obratni vrednosti kot prej pri nas. Ta ukaz je dala vojaška oblast tudi županstvu. To je bil menda prvi šolski odlok; drugi pa tisti, ki je pozival slovensko učiteljstvo k lojalnosti novim gospodarjem. Vsak učitelj se je moral s podpisom obvezati, da priznava novo državo in zato so mu obljubili redno izplačevanje plače.

Ko sta bojna vihra in nered pri zasedanju nekoliko potihnila, so začele takoj nove italijanske oblasti otvarjati šole. Pa ne povsod, ampak samo tam, kjer vojaštvo ni zasedlo šolskih poslopij; sicer ni bilo ponekod celo leto 1919. in 1920. šole. Koder so bile nameščene šole v barakah, se je pričelo takoj leta 1919. spomladi s poukom. Ker ni bilo dovolj slovenskih učnih moči — nekateri učitelji se še niso vrnili, drugi so se vrnili in zopet odšli in bili uslužbeni na Koroškem in v drugih slovenskih pokrajinah — so začeli Italijani nameščati svoje učitelje, namenjene v prvi vrsti za *pouk italijanščine*. Ti učitelji so bili vojaki, navadno podčastniki in so jeli ravnati tudi z otroki z italijansko vojaško disciplino, ki je svoje vrste.

Da bi se pokazali dobrohotni, so v začetku dajali otrokom vojaški obed (rancio) in kruh. Vsaka šola je bila takoj iz početka preskrbljena s *trikoloro*, katero je moral domači duhovnik z veliko slovesnostjo blagosloviti. Kako se je ljudstvo in mladina vedla pri tem, si lahko vsakdo predstavi. Ta zastava se je morala razviti na šolskem poslopju ob gotovih dneh, ki jih je določila neka okrožnica. Za šolske nadzornike so imenovali italijanske profesorje, ki so bili vešči slovenščine. Da bi se italijansko učiteljstvo iz Julijske

Krajine priučilo slovenščini in bi po tem uspešneje poučevalo italijanščino, so začeli prirejati posebne tečaje, a predavatelji sami so bili slabo podkovani v slovenščini. Baje so nameravali že takrat odsloviti slovenske učitelje in jih nadomestiti z laškimi. Da so zatvorili Italijani slovenske šole v jezikovno mešanih krajih, je tudi umevno. To je posebno hudo občutila Istra. Tam je menda dandanes komaj $\frac{1}{3}$ vseh predvojnih šol in učiteljstva hrvaških. Vse druge so nadomestili z italijanskimi šolami in učiteljstvom.

Prvi odloki in dopisi, ki so jih pošiljale šolske oblasti, so bili dvojezični, tako je ostalo do l. 1922. Ko so začele šolske oblasti pošiljati *samoitalijanske dopise*, so nekateri učitelji menda, da bi se bolj prikupili nadzornikom, začeli dopisovati samo v italijanskem jeziku in teh je bila velika manjšina. Potem pa je prišel kategoričen ukaz, ki je uvel samo italijanske dopise. Sicer so šolske oblasti od nepodrejenih krogov sprejemale tudi slovenske dopise, toda rešitve so bile izključno italijanske. Sedaj se mora dopisovati samo italijansko vsem uradom.

Povrnimo se k šolam in njihovim učnim načrtom. Leta 1919/20 je bila *italijanščina* vpeljana kot *predmet obvezno* i. s. v nižjih razredih 4 ure na teden in v višjih 6 ur. Knjig ni bilo nobenih. Za poučevanje italijanščine so bili nastavljeni italijanski učitelji vojaki, pa tudi učiteljice, ki so znale nekaj slovenščine; toda to ni pri pouku na uspehu nič izpremenilo. Slovenski otroci se italijanščine po nobeni ceni niso hoteli učiti in prišlo je do jako smešnih prizorov med italijanskim učiteljem in slovenskim otrokom. Ubogim učiteljem je bila prava muka poučevati italijanščino in mnogi so se kar bali tistih ur in slovenski šolski voditelji so imeli tudi neprilike s temi učitelji, saj so jim vedno tožili in večkrat grozili, češ da oni dajo potuho tem neredom in jih celo vprizarjajo nalašč, samo

da bi se italijanski učitelj naveličal in bi zapustil šolo. Deževale so ovadbe na šolske svete in nadzornike. Ti so morali storiti svojo dolžnost in pozvati zatožence, naj se opravičijo. Mnogi so vse skupaj zmetali v koš in zadevo kot neosnovano pokrili. Drugim pa so dobrodošle take stvari in so

Ivan Rakovec.

preganjali učiteljstvo. Je bila prava muka za slovenskega učitelja in mnogokateri je podlegel in se vdal.

Uspehi pouka v italijanskem jeziku so bili ničevi. Koliko denarja se je zastonj potrošilo. Naučno ministrstvo uporablja že izza prvega za-

četka določene vsote v propagandistične svrhe v Julijski Krajini. Italijanski učitelji dobivajo posebne nagrade, šole se širijo in novi razredi odpirajo. Kar se tiče *slovenskega pouka*, se je vršil kot pred vojno po starem učnem načrtu. V začetku so imeli učitelji mnogo posla z ureditvijo pouka, ker mnogi otroci niso uživali med časom vojne nikakršnega pouka ali jako pomanjkljivega. S šolskim letom 1920/21 je bila italijanščina uvedena v slovenske ljudske šole kot neobvezen predmet. Menda je bilo v Nittijevi dobi, ko se je govorilo, da dobe nove pokrajine samoupravo. Italijanske učne moči so bile sedaj v zadregi, da ne bodo imele učencev za italijanski pouk. Vendar se je prijavilo zanj nekaj otrok po naročilu staršev, ki so mislili, da je le prav, ako se otroci nauče tudi nekoliko italijanskega jezika; toda ti priglasenci niso vztrajali celo leto; obisk je bil jako slab, zato tudi uspeh ničev. Sitnarjenja je bilo vedno še dosti. Italijanski učitelji so še vedno natolcevali slovensko učiteljsko, češ da izpodbujajo otroke, naj nasprotujejo pouku in ovadb ter preiskav ni bilo konca.

V tem je prišla *aneksija*. Meseca februarja leta 1921. so dobile šole ukaz, naj dostojno proslave ta dogodek. Formalno se je menda povsod izvršil, a kaj je vsak govornik otrokom povedal, menda ni nobeden kontroliral.

Z naslednjim šolskim letom se je italijanščina uvedla zopet obvezno in tako je potem ostalo. Nadzorniki so se za slovenski pouk malo ali nič brigali, le italijanski pouk jim je bilo naročeno nadzorovati, da morejo poročati o «uspehih». Nadzorniki so seveda tudi v tem smislu nadzirali — videli so povsod uspehe in italijanski učitelji so dobivali nagrado za pouk. Višje oblasti so bile s temi uspehi zadovoljne in so krepko podpirale nadaljnjo akcijo.

V tej dobi so se vršila stalna nameščenja učiteljev po vsej pokrajini. To so zahtevali tudi okrajni šolski sveti. Šlo je za ohranitev slovenskega

učiteljstva. Nameščenje se je vršilo po avstrijskem zakonu. Manjkalo pa je slovenskega učiteljstva, tako da so morali za izpopolnitev vrzeli otvarjati takozvane «Schnellsiederkurse», iz katerih so prihajale, si lahko mislimo, kakšne moči. Na pritisk slovenskih šolskih svetov in drugih vplivnih oseb, so obljubljale italijanske šolske oblasti, da bodo sprejele pri natečajih tudi one učitelje, ki so bežali v Jugoslavijo, kar je prav resno zagotovil takratni tržaški generalni komisar. A kaj se je zgodilo — po preteku par mesecev so to obljubo pojedli in noben izmed mnogih prosilcev, ki so šli v Jugoslavijo, ni prišel v poštev.

Slovenski predmeti so se poučevali v šolah kot prej. Izdelali so tudi začasni *učni načrt*, preden so uveljavili italijanskega. Na novo je bil vpeljan predmet o moralnem pouku in ustavoznanstvu ter pouk o higijeni, kakor v italijanskih pokrajinah. Opremili so šole z zemljevidi Italije in ukazali, naj se poučuje zgodovina Italije. Učne knjige so bile zelo pomanjkljive. Ponatisnili so brez pravega reda in smisla posamezne dele iz prejšnjih čitank in dodali nekaj malenkosti iz zemljepisja in zgodovine Italije. Dodanih je bilo nekaj slik italijanske vladarske rodovine. Te knjige pa niso ohranile svoje veljave. Drugo leto so bile že odložene. S tem so zadeli starše novi stroški. In tako so skoro leto za letom prenavljali, dodajali, črtali, cenzurirali itd. V Italiji je sploh taka navada, da se za vsako šolsko leto posebej določi, katere knjige se bodo letos ali drugo leto vpeljale. Založnikov je polno; včasih so delali še sami učitelji-spisatelji s takimi knjigami dobre kupčije. Sedaj menda ministrstvo strogo prepoveduje učiteljem izdajanje in zalaganje šolskih knjig. Ni torej po vsi državi enotnih knjig. Taka menjava knjig ni posebno praktična, vedno novi stroški, posebno sedaj, ko so knjige precej drage.

Glede *šolske obveznosti* so Italijani pustili v novih pokrajinah tako, kakor je bilo prej, da se ne bi reklo, da so prinesli manj kulture, kot je je bilo prej. Da celo še dalje so šli, ker so po nekod same šole vpeljale vsakdanji šolski obisk do 14 leta in s tem odpravili takozvane nadaljevalne

Josip Rohrman.

tečaje. Italijani so vpeljali celodnevno šolsko obveznost do 14 leta v novih pokrajinah, dočim je v starih pokrajinah kvečjemu petletna šolska obveznost. Niso si upali napraviti zakona o šolski obveznosti za vso Italijo enakega. Na račun novih pokrajin so dvignili tudi drugod šolsko obveznost

na 5 let. Prej je bila na splošno tri leta. Zato tolik analfabetizem, posebno v južni Italiji. S tem je potrjeno dejstvo, da niso prinesli v nove pokrajine nove in višje kulture, kakor so kričali, ko so prišli, ampak po vzorcu novih pokrajin in z ozirom na te so tudi drugod dali priboljšek. V mestih je bila menda že prej daljša šolska obveznost. Toda glavni namen tako obširne šolske obveznosti v novih pokrajinah je prozoren: sedaj, ko je vpeljana italijanščina kot učni jezik, naj bi se poitalijančevanje vršilo čim prej in uspešno. Zato morajo otroci tudi v višjih razredih obiskovati šolo dvakrat na dan. Ljudje pravijo hudomušno, da prej, ko so obiskovali otroci šolo samo enkrat na dan, so več znali, kot sedaj, ko jo obiskujejo dvakrat na dan in je število učiteljstva tudi večje. Mnogo je na tej sodbi resnice.

S šolskim letom 1923/24 je bila vpeljana *italijanščina* kot učni jezik v vse slovenske šole. Opisemo nekoliko podrobneje način, kako se je ravnanlo. Omenili smo, da so začeli polagoma uveljavljati italijanščino. Prišlo je tudi par okrožnic, ki so zahtevale od slovenskega učiteljstva, da bodo morali polagati *italijanske izpite*. Za enkrat je ostalo samo pri napisanem ukazu. Potem je prišel odlok, ki je to tolmačil na drug način, nato tretji, ki je to uničil itd. Pri njih je nekaj navadnega, da sedaj nekaj ukazujejo, kar kmalu potem prepovedujejo. Poznajo dobro odloke in protiodloke. Tako se ni mogoče zanašati na neko gotovost in reči: tako je ukazano in tako ostane — ne; tako je za sedaj rečeno in kdo ve, koliko se bo še izpremenilo. To dobro vedo ljudje, ki imajo opraviti z vojno odškodnino.

Nekaj učiteljstva je le napravilo izpite iz italijanščine po predpisih izpred vojne. Potem je prišla doba, ko so izpraševalci dobili ukaz, naj jih čim več vržejo. To se je tudi zgodilo in zato so učitelji izgubili veselje do izpitov.

V tem se je politični položaj v Italiji izpremenil; *fašizem* je prišel na površje. S pohodom na Rim so vzeli fašisti oblast v svoje roke. S tem dnem je bila takorekoč zapečatená usoda slovenskega učnega jezika v šolah. Med tem letom so prišle razne novotarije. V spomin rimskega pohoda so morale šole obesiti zastave. Prihajali so fašisti in zahtevali od učiteljev, da morajo razobesiti zastave in nič ni pomagalo, če so se sklicevali, češ da nimajo od pristojne šolske oblasti nobenega ukaza. Fašisti se niso brigali za to. Kadar se jim je zdelo — in zlasti če so praznovali njih obletnico ali kaj podobnega, so kar preko šolske oblasti naročili učiteljstvu praznovanje ali celo udeležitev. V tem šolskem letu je vlada pripravljala nov načrt in zakon. Nameravala je slovensko učiteljstvo z malimi izjemami odsloviti; s koncem šolskega leta 1922/23 naj bi se smatrali vsi slovenski učitelji eo ipso odpuščeni in med počitnicami bi morali iznova prositi za nameščenje in nato bi sprejeli in potrdili le tiste, ki bi jim ugajali. Odlok, ki je izšel nekako sredi meseca julija, je bil priobčen tudi v slovenskih listih. «Edinost» ga je sicer objavila, toda komentirati ga ni mogla, ker je bil tako nerazumljiv, da ga sami šolski nadzorniki niso znali tolmačiti. V odloku je sicer jasno stalo, da morajo vsi iznova prositi za nameščenje, ampak v šolskih oblastnijah se je učiteljstvu reklo, da ni treba, češ da odlok ni veljaven itd. Torej zopet jasn dokaz, kako odlok izpodbija odlok. S tem je bilo učiteljstvo potolaženo. Najhuje pa je bilo dne 1. oktobra leta 1923. s pričetkom šole. Vedelo se je o nekem tajnem pripravljanju in presenečenju. In res, učiteljstvo je najprej zvedelo, ko je šlo v šolske svete po plačo, da plačo dobe samo stalni učitelji in da bodo ti ostali v službi, kolikor bi jih ne odpustili, provizorični pa ne dobe plače in da so kar odpuščeni. To je bila prava Hiobova novica.

In druga, še hujša, se je glasila: S 1. oktobrom 1923. se uvede glasom kraljevega dekreta v šole *italijanščina kot učni jezik*. Slovenščina se bo poučevala le v dodatnih urah (sedaj tri ure na teden), in sicer za one, ki se početkom leta pismeno pri glase. Začne se s prvim razredom in nadaljevalo se bo tako, da pride vsako leto en razred na vrsto, dokler ne bodo po šestih letih vse šole opremljene z italijanskim učnim jezikom. To je dala fašistovska vlada in po nji minister Gentili Slovencem v dar. Tekom meseca oktobra so se razmere nekam malo zjasnile in za učiteljstvo toliko ublažile, da so bili tudi provizorični učitelji sprejeti v službovanje in da se jim je nakazala plača.

V prvem razredu so začeli poučevati v italijanščini; nameščene so bile italijanske učne moči, ki so znale tudi nekaj slovenščine, seveda ako ni bilo takih, so bile pa samo italijanskega jezika večje. Kako gladko se je vršil pouk, si lahko misli vsak sam. Slovensko ljudstvo je gledalo to izpremembo z nekako stoično mirnostjo, češ saj se bo še marsikaj predrugačilo. Po časopisih in tudi drugače so se dvigali protesti, ali orožniki so takoj zasledovali one, ki so bili nekaki povzročitelji protestov. Tudi zaprti so bili nekateri. Ni kazalo drugače, kot pustiti, naj se samovolja razpase in ji škodovati na ta način, da se prezira. Starši so začeli zmajevati z glavami, češ bojimo se za naše otroke, ker ne bodo znali ne enega ne drugega jezika. In tako bo tudi. Kar se nauče laščine v šoli, bodo doma pozabili, ker je ne bodo govorili; slovenskih ur pa je tako malo, da bi se pri vsej marljivosti ne mogli kaj pravega in stalnega naučiti; malo pisati in čitati, to bo vse!

Namen te nove naredbe je bil prozoren: poitalijančiti slovensko ljudstvo v Julijski Krajini in mu ohladiti ljubezen do rojakov v Sloveniji, in tako bi bil po njihovi misli zatrt iredentizem; toda prakse pred vojno so pokazale baš obratni uspeh

takega ravnanja. To uvidevajo Italijani že sedaj, zato je tudi nekoliko predrugačena smer njihove politike. Vzeli so si za vzorec uboge beneške Slovence in Rezijane, a pri tem niso pomislili, od kdaj so že bili ti pod italijansko oblastjo (beneška republika) in kakšen je bil njihov kulturni nivô takrat in kakšen je dandanes. Slovenci v Julijski Krajini pa so v kulturi nad priprostim italijanskim ljudstvom, kar so morali sami italijanski inteligenti uvideti in se prepričati. Kar se tiče slovenske inteligence, niti ne govorimo. Samo nekaj naj omenimo: Italijane preseneča dejstvo, ko vidijo, da se prej ni italijanske besede znajoči razumniki, posebno oni iz bivše Notranjske, kar takorekoč čez noč nauče dobro italijanščine in se usposobijo za mesto, ki ga je zavzemal karkšnikoli si bodi Italijan.

Da bi se poitalijančevanje hitreje in uspešneje vršilo, so Julijsko Krajino politično-topografsko razcepili: Postojno pod Trst, Ilirsko Bistrico pod Istro, Idrijo pod — Videm. Ubogi, po vojni mnogo prizadeti Gorici so odvzeli vse glavne urade ter jih premestili v Videm samo zato, da bi se poitalijančevanje hitreje vršilo. Sam Mussolini je povedal v nekem manifestu Goričanom, da «in un secondo tempo», t. j. ob drugem času, ko bi bili goriški Slovenci že poitalijančeni in bi bila misija žrtvovanja «svete» Gorice končana, ji vrnejo vse urade in jo še više povzdignejo. Tako je tolažil prvak fašistov ubogo Gorico. Trezni Goričani pa tem obljubam nič ne verjamejo, posebno sedaj ne, ko vidijo, kako se slovenski živelj baš radi odhoda mnogih uradov in s tem tudi italijanskega življa krepi, da celo italijanski dopisniki tržaških časopisov namigujejo že na to «nevarnost». — In kadar bo prišel tisti «secondo tempo», bo Gorica že precej slovenska. O deželi sploh niti ne govorimo!

Pa povrnimo se k šoli! Uspehi prvega šolskega leta z italijanskim učnim jezikom so bili borni. Privadili so se otroci mehanično kakim

malenkostim; morda ena petina vseh učencev je kaj ujela, drugi pa nič. V vseh predmetih je naza-
dovanje. O nazornem pouku, to je tam, kjer mora
otrok pokazati ali kaj razume, ni niti govora. Nekaj
računstva na pamet in mehanično prepisovanje,
to je vse. Oblasti tega nočejo in ne smejo vedeti;
poročila višjim oblastim in ministrstvu se glasijo
vedno ugodno. V teku prvega šolskega leta z itali-

Dr. Ivan Žolger.

janskim učnim jezikom je prišlo več novih ukazov;
najbolj drastičen je bil oni o *pozdravljanju itali-
janske zastave* dvakrat na teden. To je bila kome-
dija. Nočemo opisovati smešnih prizorov, ki so se
pri tem dogajali in tudi nočemo nobenega kom-
promitirati. Naj si predstavlja vsak sam, kako in
kaj je bilo. V naslednjem šolskem letu so odnehali

nekoliko in naročili menda to komedijo samo enkrat na mesec. Sami ugledni Italijani in šolniki so rekli, da je neumnost tolikokrat pozdravljati zastavo, ker stvar postane potem prevsakdanja in izgubi veljavo. To je res in to bi morali na vodilnih mestih vedeti; s tem bi bolj koristili stvari, kot tako, ko so ji škodovali.

Glede na *učiteljstvo* vse kaže, da bo sčasoma polagoma upokojeno in odpuščeno. Nekaj bolj «nevarnih» so takoj odpustili in šolski skrbnik v Trstu je bil po naučnem ministrstvu na podlagi nekega dekreta iz meseca oktobra 1923 pooblaščen, da sme odsloviti «nevarno» učiteljstvo. In prvi tak «Abschub» je bil lani menda pred pričetkom šolskega leta, potem se je nadaljevalo med letom. Ako je do sedaj že vse izčiščeno, ne vemo. Učiteljstvo je imelo žalostno perspektivo. V drugem šolskem letu novega režima 1924/25 se je začela vsa stvar bolj ublaževati. Zapihal je malo drugačen veter. Začeli so misliti na to, da vsega učiteljstva vendar ni mogoče odpustiti, saj ga je 500 do 600 oseb. In če bi vse to šlo v Jugoslavijo, kako nevarna propaganda bi nastala sčasoma. Odločili so se za edino pametno taktiko, ohraniti slovensko učiteljstvo in ga uporabiti tudi pri poučevanju italijanščine v slovenskih šolah. Tako se bodo otroci naučili italijanščine kot take, t. j. kot jezika in ne za potujčevalni namen. Šola bo imela več zaupanja pri ljudstvu, ko bodo slovenski učitelji skrbeli, da se otroci tudi slovenščine dobro nauče. Sam šolski skrbnik je po enem letu potujčevalne dobe izjavil: otroci, ko dokončajo šolo, *morajo poznati italijanski in slovenski jezik*.

To je že drugačna beseda.

Da bi se slovenski učitelji izobrazili v italijanščini, so začeli prirejati v Vidmu *tečaje za italijanski jezik*. Te tečaje prireja neki odbor iz Rima «Comitato Interuniversitario». Učitelji dobijo tam pouk o italijanskem slovstvu, jeziku in zgodovini,

hrano in stanovanje brezplačno. To se vrši že tretje leto. Tudi so učiteljem olajšali zelo izpite iz italijanščine. Prvotno je bilo rečeno, da bodo morali napraviti tudi praktični nastop pred učenci. Videč, da bi šlo težko, so to opustili in se omejili pri izpitu samo na konverzacijo, oziroma malo slovnice ali kaj iz slovstvene zgodovine. Splošno izdelava ta izpit velika večina učiteljstva in s tem izpitom niso samo usposobljeni poučevati italijanščino kot predmet, ampak tudi kot učni jezik; za poslednjega pa morajo dobiti po enoletni praksi primerno aprobacijo. Prej je bilo določeno, da mora ministrstvo na predlog šolskega skrbnika učitelja potrditi; sedaj še tega ne, dovolj je enoletna praksa, ki ga usposobi celo, da je lahko nameščen v prav italijanski šoli med italijanskim prebivalstvom. V «Slovenskem Narodu» je neki dopisnik iz Julijske Krajine izrazil bojazen, da bi potem slovensko učiteljstvo lahko nameščali celo v Sardiniji. Italijanski dopisnik pa ga je malo pozneje potolažil v «Popolo di Trieste», da to ne more biti res, ker v Italiji se ne more kar tako premestiti učiteljstvo iz ene pokrajine v drugo, ako samo ne privoli v to. Tako da veleva zakon.

Učiteljstvo so začeli z lanskim letom asimilirati, t. j. izenačiti ga v pravicah z italijanskim in ga vpisavati v kategorijo (graduatorije). S pričetkom leta 1924. so mu povišali plače in z aprilom t. l. mu nakazali višjo draginjsko doklado. Najnižja plača učitelja-sameca je bila 450 lir in najvišja okrog 900 lir. Poročeni in oni z otroki dobivajo primerno več. Učiteljstvo ima dolžnosti precej, pravic pa nobenih. Usta so mu dobro zamašena. Smatrajo ga kot državno uradništvo, zato je tudi tako podrejen in odvisen. Službena doba je dolga: 25 let za pravico do pokojnine sploh; 40 let za pravico do pokojnine, pa ne cele, in sicer ako ga zdravnik spozna za nesposobnega za nadaljnje poučevanje ali pa ako ga organi, ki imajo pravico do nadzorstva,

spoznajo, da daje «poco rendimento», t. j. da ima malo uspeha — pri 45 letnem službovanju in 65 letni starosti lahko gre v pokoj brez ovire s štiripetinsko plačo. Lepih izvidkov nima tukaj učiteljstvo. Lahko, da se bo pri izpremenjenih razmerah kaj predruščilo, ali za sedaj je tako.

Evo vam izčrpnega poročila o stanju šolstva pri naših sobratih v Julijski Krajini. Želimo jim, naj bi krepko vztrajali v boju za slovensko šolo. Akcijo za to borbo so začeli nekateri poslanci v parlamentu. V zadnjem zasedanju je o šolski debati govoril slovenski poslanec, žal da je našel gluha ušesa. Prišli bodo že polagoma tudi sami do spoznanja, da edino pravo in vzgojno smotreno je: *otroka začeti poučevati v materinem jeziku in potem uvesti šele druge jezike, četudi so ti celo državni.*

Družbeno blago:

I. Keber, čistilo za čevlje.

Kolinska tovarna, kavne primesi.

Fr. Kollmann, cilindri za svetilke.

Tvrška Perdan, čaj in vžigalice.

V družbeni pisarni

se dobivajo: **razglednice**, **kolki** (po 5 p in 25 p), **računski listki** (po 25 p); knjižici »**Slava Podlimbarskemu!**« (po 3 Din) in »**Kraljevič Marko**« 1926 (po 6 Din).

==== **Priporočajte in kupujte!** =====

Vestnik

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

XXXVI.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna XXXVI. velika skupščina

v Brežicah, dne 13. septembra 1925.

Družba sv. Cirila in Metoda je zborovala v času svojega obstoja po raznih slovenskih mestih in trgih, le v Brežicah še ne. Pred vojno so gospodovali v prijaznem mestecu ob Savi zagrizeni nemškutarji, ki so znali s pomočjo avstrijske vlade preprečiti vsako slovensko prireditev v Brežicah.

Brežiško prebivalstvo vseh slojev in strank je priredilo skupščinarjem najpristrčnejši sprejem. Glavne zasluge za to imata poleg g. župana dr. Zdolšeka posebno agilna odbora obeh C. M. podružnic, zlasti predsednik moške podružnice g. Josip Pogačar, ravnatelj podružnice Kreditne banke in njegova soproga. Na kolodvoru so pričakovali goste brezplačni vozovi. Mesto je bilo v državnih in narodnih zastavah, v cvetju in zelenju.

Takoj po prihodu se je vršilo v risalnici meščanske šole zaupno zborovanje, a ob 11. uri je otvoril predsednik C. M. družbe, vladni svetnik g. Andrej Senekovič v veliki dvorani Narodnega doma XXXVI. veliko skupščino z naslednjim govorom:

Predsednikov govor.

Velecenjene dame! Velecenjeni gospodje! Otvarjam XXXVI. veliko skupščino naše šolske obrambne družbe in konstatiram vpošteva je dejstvo, da nas je zbranih več kakor 20 upravičenih glasovalcev, sklepčnost našega zborovanja. Bodite najpristrčnejše pozdravljeni vsi, ki ste se navzlic neugodnim razmeram odzvali našemu vabilu ter s svojo navzočnostjo spričujete zanimanje za C. M. družbo in obenem dokazujete potrebo njenega nadaljnjega obstoja. Štejem si v veliko čast, da morem še posebe pozdraviti kot zastopnika velikega župana ljubljanske oblasti g. vladnega svetnika dr. Fr. Vidjca. V tem zastopstvu ne vidim samo naklonjenosti vlade Družbi, temveč potrdilo o potrebi družbenega obstoja in priznanje njenega delovanja. Iskreno pozdravljam vladnega svetnika, sreskega poglavarja g. dr. Gregorina, predstojnika brežiškega sodišča g. dr. Hočevarja, mestnega župana g. dr. Zdolšeka, predsednika Jugoslovenske Matice g. prof. dr. Janka Pretnarja; pozdravljeni zastopniki Sokola, Orjune in Orla, ki predstavljate našo nacionalno obrambno moč, pozdravljeni vsi, ki ste prišli na naše zborovanje,

posebno pa velja pozdrav vam, častite narodne dame, ki tako zvesto in vneto hodite že dolga leta po potih naše obrambne družbe in ste ji verne, požrtvovalne delavke. Vsem Vam, ki ste se tu zbrali: iskren pozdrav!

Velecenjeni skupščinarji! Dne 5. julija t. l. je preteklo 39 let, kar je C. M. družba imela svojo prvo veliko skupščino. C. M. družba spada radi tega med najstarejše naše ustanovitve. Ne smemo se torej čuditi, če slišimo včasih glasove, da se je C. M. družba preživela in da je v Jugoslaviji postala celo nepotrebna. Velecenjeni! To so popolnoma krivi nazori. Na zadnjih dveh velikih skupščinah se je že poudarjalo, da imamo v obmejnih krajih mnogo, sedaj sicer slovenskih šol, ki so pred preobratom dobivale bogate podpore od nemškega »Schulvereina« in »Südmarke« in od Madžarov, in tem šolam sedaj primanjkuje denarnih sredstev za učila, knjižnice in razno drugo. Poudarjalo se je tudi dejstvo, da se med prebivalstvom, ki je vzgojeno v nemškem ali madžarskem duhu in je poprej bilo deležno veliko denarnih podpor, javlja velika apatičnost do slovenskega šolstva. Poročila družbenega odposlanca, ki potuje vsako leto posebno v obmejnih krajih, in iz povsem zanesljivih drugih poročil, se je družbeno vodstvo prepričalo, da se pravkar navedene razmere v obmejnih krajih dosti nisoboljšale. Če verjamemo vestem, ki prihajajo iz krajev, kjer so poprej vladali Nemci in nemčurji, v Prekmurju pa Madžari, se ti našemu narodu nasprotni življenjski začenjajo zopet oživljati in s svojo agitacijo zoper našo narodnost delovati. Da se vpliv nemške in madžarske agitacije zmanjša in kolikor mogoče zatre, je družbeno vodstvo začelo v obmejnih krajih dovoljevati šolam podpore za učila, knjižnice, druge šolske potrebščine in za napravo šolskih odrov. Pri mladini hočemo potem pouka in štiva vcepiti ljubezen do materinega slovenskega jezika, do slovenske zemlje in skupne domovine. Kakor v domovini, poskuša družbeno vodstvo po svojih močeh podpirati slovensko šolstvo tudi v tujini. Družbeno vodstvo za trdno domneva, da se slovenski živeli da vztrajno ohraniti le takrat, ako mladina dobiva vsaj prvi pouk v materinščini in je je večša v govoru in pisavi. Koliko je ta domneva upravičena, pokaže prihodnost.

Kakor vsako leto, je bilo tudi leta 1924, s tega sveta poklicanih izdatno število družbenih marljivih sodelavcev, podpornikov in prijateljev. Imena vseh mi niso izvestna. Kolikor pa je bilo doznanih, bodo objavljena v družbenem koledarju za leto 1926. Vsem umrlim družbenim dobrotnikom in prijateljem hočemo ohraniti trajen in hvaležen spomin. Naj v miru počivajo!

Od lanske velike skupščine do danes je C. M. družba prejela ta-le volila: 1.) Jakob Trpinc, posestnik v Ljubljani, je volil 250 Din; 2.) Fran Kolenc, dvor. svetnik v Gradcu, 735 Din; 3.) Anton Vilfan, pos. in gostilničar na Ježici, 250 Din;

4.) Fran Bernik, posestnik v Selcih, C. M. družbi v Železnikih 500 Din; 5.) ga. Ana Zanier, posestnica v Št. Pavlu pri Preboldu, C. M. podružnici 500 Din; 6.) Ivan Zirc, trgovec v Semiču, 250 Din. Velecenjeni skupščinarji, vljudno Vas vabim, da v počaščenje vseh od zadnje skupščine umrlih družbenih prijateljev in dobrotnikov blagovolite vstati s sedežev. Govoru je sledilo burno ploskanje in odobravanje.

K besedi se oglasi g. vladni svetnik dr. Fr. Vidic ter pozdravi z vznesenimi besedami skupščino. V lepih besedah poudarja velik pomen družbenega obstoja, zlasti za naše obrobne kraje in brate v tujini. Družba ima še vedno veliko in težavno delo, zato ji je potreba navdušenih in idealnih borcev zlasti med mladino. Govornik želi Družbi kar največ uspehov. Njeno delo je sveto, ker je posvečeno v dobro narodu in državi. (Pozdrav je bil sprejet z burnim pritrdjevanjem).

K besedi se nadalje oglasi ravnatelj podružnice kreditne banke g. Josip Pogačar. Z iskrenimi besedami je pozdravil skupščino v imenu obeh C. M. podružnic brežiških. Njegova ga. soproga je poklonila g. predsedniku Andreju Senekoviču in gospe Ani Podkrajšekovi krasna šopka s trobojnicami. V imenu mesta je pozdravil skupščino z navdušenim govorom g. župan dr. Zdolšek. Opozarjal je skupščinarje na polpreteklo dobo ter orisal takratne razmere v Brežicah. Uspehi družbenega dela so veliki, njim se ima veliko zahvaliti Slovenija za svoj narodni pokret in kulturni razvoj. V znak priznanja družbenega dela in hvaležnosti poklanja za občino in za se kamenček v dar Družbi na oltar. (Viharno ploskanje.) — G. predsednik prečita došli brzojavki: Družbeni odbornik g. dr. Fr. Voglar, ravnatelj učiteljskega v Mariboru, brzojavlja: »Radi težke bolezni ne morem na skupščino. Želim najboljši potek!« Ženska podružnica v Kranju: »Želeč najboljšega uspeha pošilja skupščini iskrene pozdrave.«

K besedi se oglasi dalje tajnik Orjune g. Aleks Lukež, ki bodri z vznesenimi besedami skupščinarje na skupno delo za narod ter konča z vzklikom: »Čakamo na čas, ko zavihra naš prapor ob Soči, Vrbskem jezeru in Gospesveti.« (Burno ploskanje.)

Nato je sledilo poročilo tajnika g. ing. Janka Mačkoviškega, kakor sledi:

Tajnikovo poročilo.

Slavna skupščina! O priliki polaganja računov na naših glavnih skupščinah se je treba ozirati vedno tudi na splošno stanje naše narodne obrambe doma in na delo naših narodnih nasprotnikov v zagranični Jugoslaviji. Naša narodna obramba lahko zaznamuje v tekočem letu odločen korak naprej v pravcu znanstvenega proučevanja naših manjšinskih problemov. Naša obrambna društva so osnovala skupen arhiv in

knjižnico, kjer naj se zbira vse gradivo, ki se tiče našega manjšinskega vprašanja. Ta **manjšinski inštitut** je skupna ustanova naših narodnoobrambnih društev. Doslej je zbrano dokaj zanimivega gradiva. Tako je pred kratkim manjšinski inštitut izdal v srbsčini, francoščini, angleščini in nemščini brošuro, ki razkriva tudi inozemstvu ogabno početje celovških mogotcev napram koroškimi Slovencem. Brošura je vzbudila v inozemstvu, posebno v Švici, obilno pozornost. Žalibog je gradiva tudi na drugih naših mejah toliko, da informiranje inozemstva ne sme in ne more prenehati.

Onkraj Snežnika se na barbarski način ugonablja naše narodno šolstvo. Poitalijančevanje razredov se je pričelo s šolskim letom 1923-24. Gentilijeva šolska reforma je letos že v tretjem šolskem letu napravila svoje razdejanje. Vsi predmeti se v prvih treh letih poučujejo v italijanščini in v dveh letih bodo tudi petrazrednice potujčene. Ker pa so v Julijski Krajini po deželi šole večinoma dvorazredne, pomeni to, da bo s tekočim letom že večina učilnic poitalijančena. Niti za materinščino ne predvideva Gentilijev zakon obligatnih ur, marveč le dodatne. V teh par stavkih je povedano vse in označena trnjeva pot našega zašušjenega naroda onkraj Snežnika. Priljubljena fraza o veličini Italije, ki jo tolikokrat čujemo z obale onkraj Jadrana, je res le fraza. S svojim barbarskim postopanjem napram našemu šolstvu so Italijani sami dokumentirali, da je beseda o veličini njihove domovine le velika laž.

Na Koroškem in pri nas. Tajnikovo lanskoletno poročilo na glavni skupščini ni našlo milosti v avstrijskem nemškonačionalnem gozdu. Tega seveda tudi pričakovali nismo. Ali nervoznost, s katero so koroški Nemci tudi polslužbeno hiteli opravičevati svoje postopanje, nam priča, kako slabo vest imajo.

V Sloveniji, ki šteje 1.056.464 duš, imamo 872 šol (in sicer so v tem številu vse osnovne šole, meščanske in zasebne šole, otroški vrtci in razni zavodi za slepce in gluho-neme). Na 1211 prebivalcev v Sloveniji pride torej ena šola, dočim pride že na vsakih 1100 Nemcev v Sloveniji po ena nemška osnovna, odnosno meščanska šola. Na Kočevskem je to razmerje za Nemce še ugodnejše. Tam pride celo na vsake 500 Kočevarjev po ena nemška osnovna šola. Na tem otoku je v ostalem precej nemških šol, kjer število otrok ne dosega potrebnega minimuma 30, kakor nam kažejo naslednji primeri:

	število učencev	od tega Nemcev
v Starem bregu	30	28
v Svetlem potoku	20	18
v Grčaricah	28	25
v Verdenku	20	15
v Ovčjaku	17	14
v Reichenau	14	14

Na ljubljanski manjšinski (nemški) štirirazrednici je letos vpisanih 34 učencev. Pouk na teh šolah je nemški, slovenščina se poučuje kot predmet obligatno. Kako je pa na Koroškem?

Tam se nadaljuje z vso silo že pred vojno preizkušena nemška praksa s takozvanimi utrakvističnimi šolami, ki so v bistvu nemške. V teh šolah vzgajajo naše otroke sistematično v tem pravcu, da se pričnejo sramovati materinega jezika in ga polagoma celo mrziti. Glavni namen teh šol in v njih nameščenega učiteljstva je ta, da bi slovenskega otroka vzgojili tako, da bi tudi izven šole opustil rabo svojega jezika. V teh šolah se slovenščina uporablja za pomoč le nekaj mesecev v prvem šolskem letu. Komaj pa se učenci priuče nemški abecedi, izgine slovenščina popolnoma iz šole. Otroci, ki v odmorih slovensko govorijo, se kaznujejo. Našim otrokom nalagajo sramotilne naloge, da morajo pisati po cele strani n. pr. stavek: »Ich bin ein windischer Esel«. Koliko uspeha si koroški Nemci obetajo od utrakvističnega šolstva, nam najbolj priča dejstvo, da je prav taki šoli ustanovil nemški »Schulverein« v Podrožčici in na Ljubelju. Ta izrazita nemškobojna organizacija torej javno s svojim delom sprčuje, da ji koroški deželni šolski svet v ničemer ne zaostaja. Da bi prisilili Slovence k pošiljanju otrok v utrakvistične šole, je koroška šolska oblast izvršila razne manevre, ki naj bi jo na zunaj kot objektivno izkazali. Ker ve, da se naši Korošci hočejo poleg izobrazbe v materinščini priučiti tudi nemščine, je izdala za par šol tak učni načrt, da je pouk nemščine nalašč reducirala na minimum. Ko to na pr. v Št. Jakobu v Rožu tudi ni izdalo, je celovška oblast izvršila naslednji manever: tkzv. »javna osnovna šola s slov. učnim jezikom v Št. Jakobu v Rožu« se je lani otvorila. Ne smemo si pa misliti, da je to bila res šola za sebe, kakor bi se sodilo lahko z ozirom na visokodoneči naslov. V zadnjih klopih utrakvističnega razreda so namreč sedeli učenci te slovenske osnovne šole, za koje se seveda učitelj ni posebno brigal. Da bi pa bila mera cinizma polna, se je na tej šoli uvedel samo dopoldanski pouk, češ da ni zadostnega prostora. Med ljudstvom, ki hoče celodnevni pouk, se je na ta način zbudilo nezadovoljstvo ter so se starši odločili zopet za utrakvistično šolo. Na Koroškem našega šolstva več ni kljub temu, da nemške publikacije same priznavajo, da je na Koroškem še 80.000 Slovencev ter se same norčujejo iz najnovejšega ljudskega štetja, ki je na Koroškem naštelo le še 37.000 Slovencev (»Arbeiterwille« dne 5. aprila 1925).

Pri nas pa vidimo, da je naša država takoj po končani vojni otvorila vse polno nemških šol in vrtcev v Vojvodini, celo nemške meščanske in srednje šole, tako da je sedaj v tej pokrajini poleg 64 vrtcev še 193 nemških osnovnih šol, dočim pod madžarsko vladavino Nemci v teh krajih niso imeli ničesar. Glede Slovenije smo videli, da pride razmeroma na

Nemce več osnovnih šol kot na ostalo prebivalstvo. Še celo na Hrvaškem in v Slavoniji imajo Nemci 11 nemških osnovnih šol. Gesta, polna noblese, ki jo je s tem naša kraljevina napravila, ne najde niti najmanjšega odmeva v Avstriji. Vidi se, da koroška šolska oblast, prepojena vsenemške zagrizenosti, z lahkoto počenja, kar se ji zdi. Zato se tudi letos z upravičenostjo ponovno vprašamo: ali je potrebno kultiviranje nemškega šolstva pri nas v taki meri, kakor se to godi. Našim bratom onstran Snežnika in Karavank pa kličemo: Ne obupajte! Narodi preživijo še večje preizkušnje. Živelj naši zamejni bratje!

Skupščina je vzela temeljito poročilo brez debate z glasnim odobravanjem na znanje.

Blagajnikovo poročilo.

Blagajnik, predsednik notarske zbornice g. Aleksander Hudovernik je podal naslednje poročilo:

Častita skupščina! Čast mi je poročati o poslovanju naše družbe leta 1924. Družbeni dohodki so znašali v preteklem letu 953.808 Din 66 p, torej za 99.607 Din manj nego leta 1923, izdatki pa 882.007 Din, tedaj za 49.634 Din manj nego leta 1923. Čista družbena imovina je konec leta 1924, znašala 1.171.808 Din in se je v tem letu pomnožila za 340.340 Din. Podružnice so prispevale k družbenim dohodkom 171.269 Din, tedaj za 54.343 Din več nego leta 1923. Razveseljivo dejstvo je, da so začele podružnice krepkeje delovati in upajmo, da se bodo čezdalej bolj krepko razvijale. Prvenstvo med podružnicami pristoja šentpeterski ženski podružnici v Ljubljani, ki je Družbi prispevala 31.022 Din. Za njo pridejo: Mariborska moška podružnica z zneskom 25.763 Din, Ljubljana šentpeterska moška z zneskom 16.298 Din, podružnica Grobelno za Slivnico in Št. Vid z zneskom 9.276 Din, Ljubljana šentjakobsko-trnovska moška z zneskom 7.398 Din, Ptui moška z zneskom 6.924 Din, Ljubljana šentjakobsko-trnovska ženska z zneskom 6.786 Din, Ptui ženska podružnica z zneskom 6.652 dinarjev, Krško moška z zneskom 5.574 Din in Ljubljana mestna ženska z zneskom 5.242 Din. Iskrena in srčna hvala vsem tem in drugim podružnicam na njih rodoljubnem delovanju. Naprošamo jih, da tudi v bodoče tako krepko podpirajo glavno družbo. V spomin sedemdesetletnice za družbo našo velezaslužnega g. župnika Ivana Vrhovnika je priredila prva mestna ženska podružnica v Ljubljani loterijo ter se je z dohodki te loterije, h kateri so prispevale tudi druge podružnice, ustanovil **Ivana Vrhovnika sklad**. Sedaj so se sklenili računi ter znaša ta sklad 32.794 Din. Naj se s tega mesta najiskreneje zahvalim prvi mestni ženski podružnici za ves

trud in delo, kakor tudi vsem podružnicam, ki so prispevale k temu skladu. Naj si bodo v svesti, da niso mogle lepše in dostojneje praznovati rečene sedemdesetletnice, kakor da so ustanovile ta sklad.

Razprodaja družbenih **vžigalic** je ostala skoraj na istem višku kakor preteklo leto. Tudi so se zvišali dohodki za družbene **razglednice** (14.155 Din proti 5.663 Din iz leta 1923.) za več nego polovico, ravno tako so tudi dohodki za družbeni **koledar** znašali za 15.929 Din več nego leta 1923. Za družbeni **kolek** je premalo zanimanja. Tudi razprodaja **računskih listkov** je padla, kar je povsem naravno, ker imajo gostilničarji in kavararji v mestih državne računske listke, katere morajo uporabljati.

Med **izdatki** tvorijo največjo rubriko **osnovne šole in otroški vrtci**, za katere je Družba potrošila 598.259 Din, in podpore v znesku 52.678 Din. Te podpore so se potrošile za šole v obmejnih krajih, kateri so nam pripadli po mirovni pogodbi. Prebivalci teh krajev, ki so bili sto in sto let pod tujim jarmom in so kolikor toliko že ponemčeni, so do poloma zahajali v nemške šole in so narodno mlačni, deloma še našim narodnim težnjam nasprotni. Dobro smo poučeni o razmerah, ki vladajo v teh krajih, zato jim obračamo polno pozornost. Nikar ne mislite, da držijo Nemci v Avstriji križem roke. Ker ne morejo poseči s svojim delovanjem v našo državo, hočejo postaviti v obmejnih krajih trdnjave, iz katerih bodo skušali preko naših mej vplivati na naše obmejne kraje ter razširjati nemško propagando. Da bi v avstrijskih Nemcih zbudila pozornost na naše obmejne kraje in jim predočila trpljenje mejašev in inozemskih Nemcev, katerega seveda ni, je priredila »Südmarka« meseca aprila 1923 in 1924 takozvane »Grenzlandwochen«, v katerih so opozarjali svoje rojake, kako se godi našim Nemcem. »Südmarka« je nadalje izdala svoj poseben zemljevid, v katerem so označene države, ki so nastale po svetovni vojni in so posebno razvidne one dežele, katere so bile odrgane od nekdanje Avstrije. Ta zemljevid, katerega imenuje »Landraubkarte«, rabi nekaterim avstrijskim šolam kot učno sredstvo. O naših razmerah so avstrijski Nemci dobro poučeni, slikajo pa jih namenoma tendenciozno ter potvarjajo resnico. Tako je izdala »Südmarka« brošuro: »Die Deutschen unter südslavischer Herrschaft«, spisal dr. Ferdinand Eger, profesor Paterer »Die Deutschen in Slovenien«, dr. Adolf Lenz »Die deutschen Minderheiten in Slovenien« itd. Kdor se zanima za obrambno delo, se bo iz teh knjig temeljito prepričal, kako nas sodijo ti Nemci in kako animozno slikajo naše postopanje proti Nemcem, katerim se ne godi nobena krivica. Za svojo glavno nalogo je smatrala »Südmarka« že leta 1921. izvrševanje obrambnega dela v slovenskih pokrajinah jugoslovenske države. V to svrho je pridobila list »Die deutsche Grenzwehr«, ki naj v prvi vrsti

služi obrambi nemških manjšin v naši državi. Zavedajoča se svojega poklica je nakupila »Südmarka« nekaj zemlje v Soboti, tik ob jugoslovenski meji v kotu Štajerske in Koroške, to seveda zategadel, da ostane v najožjem stiku s prebivalci naših obmejnih krajev in vpliva v narodnem oziru nanje. Nadalje podpira potovanja v svrhu spoznavanja razmer v obmejne in inozemske kraje. S temi potovanji je dobila »Südmarka«, kakor pravi, dobre zveze. »Südmarka« se je velikansko razvila. Leta 1923. je imela 2533 milijonov aK dohodkov in 2100 milijonov aK izdatkov, torej presežka 433 milijonov aK. Na Koroškem dela z vso vehemenco, da bi čim prej ponemčila koroške Slovence. Tako je ustanovila in slovesno otvorila dne 8. septembra t. l. schulvereinsko šolo v Področici, katera je stala čez 800 milijonov aK. Svojo mladino vzgajajo nemška obrambna društva v velikonemškem duhu ter jo pripravljajo na revanžo. Tako je prinesel »Jahrbüchlein für die deutsche Jugend« za leto 1924. članek z naslovom »Nie vergessen«. V tem članku navdušujejo nemško mladino, da naj nikdar ne pozabi, koliko nemške zemlje je bilo odcepljene od stare Avstrije in koliko jih zdihuje pod tujim jarmom. Mladina se mora tega zavedati in delati na to, da se bodo ti Nemci čim prej združili s svojo materjo Germanijo v eno veliko skupino. V številki 1. časnika »Südmark-Bundeszeitung« za leto 1925. pa piše H. Graner, sodni svetnik v Stuttgartu: »Wir Deutsche im Reiche aber rufen ihnen auch heute und immer auf's neue zu, dass wir unsere in Feindesland hinausgestossenen Volksgenossen niemals vergessen und ihr und unser deutsches Selbstbestimmungsrecht so lange verfechten werden, bis dieses Reich, das uns allein in Europa vorenthalte, durchgesetzt ist, bis die Heimkehr aller deutschen Brüder und Schwestern im geschlossenen deutschen Siedlungsgebiet, ihre Zusammenfassung in einem wiedererstarkten deutschen Staate in Grossdeutschland erreicht sein wird. Ein langer schwerer völkischer Kampf wird es sein. Deutscher, harre aus!« Zakaj vse to navalam? Da se prepričate, da je nemška nevarnost še vedno velika in da Nemcev ni spametovala krvava svetovna vojna, da še vedno škilijo čez naše meje in nam skušajo odtujiti naše še mlačne in malozavedne rojake. V očigled takemu delovanju je od naše strani treba največjega odpora. Mi moramo skrbno zasledovati nemško propagando na našem ozemlju, jo skušati paralizirati ozir. jo v kali zatreti. Naše obrambno delo v obmejnih krajih moramo potrojit in se ne ustrašiti nobenih še tako velikih denarnih žrtav, da dosežemo svoj namen. Od vas, častite dame in gospodje, je odvisno, da ga dosežemo. Podpirati morate z vso vnemo našo Družbo in čim več podpore ji naklonite, tem večji bodo naši narodni uspehi v obmejnih krajih. Zato vas danes ponovno naprošam, da se spomnite ob vsaki priliki naše Družbe. (Vsestransko odobravanje.)

Poročilo nadzorstva.

Ker ni bilo nobenega nadzornika navzočnega, je poročal g. predsednik, da so pregledali knjige trije nadzorniki, in sicer gg.: dr. Vlad. Ravnihar, M. Rode in M. Kante. Knjige so našli v najlepšem redu in so jih podpisali. (Poročilo se vzame na znanje.)

Volitve.

Volitve so se vršile z vzklikom in so bili izvoljeni vsi dosedanjí odborniki. Le namesto obolelega ravnatelja g. dr. Frana Voglarja je bil izvoljen zaslužni manjšinski delavec g. Ivan Prekošek, upravitelj celjske bolnice, v razsodništvo pa namesto umrlega dr. Fr. Rozine mariborski odvetnik g. dr. K. Koderman. G. predsednik predlaga, da se izreče imenom velike skupščine zaslužnemu odborniku g. dr. Fr. Voglarju zahvala. (Odobruje sprejeto.)

Sprememba družbenih pravil.

G. blagajnik Aleksander Hudovernik je prečital po vodstvu predlagane majhne spremembe pravil, ki se tičejo deloma delokroga Družbe in prispevkov družbenih članov. Glede na prispevke je predlagala ga, N. Potočnikova, da se vsi prispevki nekoliko znižajo od predlaganih. Po vodstvu in ge. Potočnikovi predlagane spremembe so bile soglasno sprejete.

Proračun za leto 1926.

G. predsednik poroča, da je proračun za tako nesigurne izdatke in dohodke težko sestaviti in nima skoraj pravega pomena. Nadeja se, da bodo dohodki nekako enaki preteklemu letu. Stroški se bodo pač morali ravnati po dohodkih, zato apelira na navzoče, da skrbijo, da bodo čim večji dohodki, da bo Družba lahko tem več storila v blagor naroda.

Slučajnosti.

Ker se k slučajnostim ni nihče oglasil, je zaključil predsednik g. Andr. Senekovič lepo uspelo zborovanje s tem, da se je zahvalil za udeležbo podružničnim delegatom, zastopniku velikega župana vlad. svetniku g. dr. Fr. Vidicu za lepe bodrilne besede, g. županu dr. Z dolšek u, mestnemu prebivalstvu in vsem, ki so s svojo navzočnostjo počastili veliko skupščino. Posebno zahvalo je izrekel našemu časopisju, zlasti »Slov. Narodu« za naklonjenost, ki jo s publikacijami izkazuje Družbi. Pred sklepom je pojasnil g. predsednik, da ne zadene družbenega vodstva krivda, da niso bili deležni

skupščinarji vožnje olajšave na železnici. Družbeno vodstvo je vložilo prošnjo za znižanje vožnje pravočasno na ministrstvo saobračaja. Urgiralo je pismeno rešitev, predzadnji dan celo brzojavno, nakar je sporočilo ministrstvo negativno rešitev prošnje mestnemu magistratu v Ljubljani.

Dalje je g. predsednik opozoril skupščinarje, da se spominja cela Slovenija obletnice nesrečnega plebiscita na Koroškem in rapalske pogodbe. Podružnice naj dajo po vsi Sloveniji z žalnimi zborovanji duška svojim čutilom s tem, da same prirede taka zborovanja ali pa se priključijo krajevnim razmeram primerno kakemu drugemu društvu.

O priliki skupščine so darovali Družbi: Mestna občina v Brežicah 1.000 Din. g. dr. Zdolšek 500 Din in ga. Šentjurčeva je izročila za podružnico v Hrastniku 232 Din.

Po skupnem kosilu se je vršila v veliki dvorani Narodnega doma neprisiljena zabava, pri kateri so sodelovali moški, ženski in mešani pevski zbor iz Čateža pod vodstvom zborovodje g. Grobelšeka.

Zahvala.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda izreka tem potom iskreno zahvalo vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da se je 36. velika skupščina v Brežicah dne 13. septembra t. l. tako lepo izvršila. Posebno toplo se zahvaljuje moški in ženski podružnici v Brežicah, njima na čelu ravnatelju podružnice Ljubljanske kreditne banke g. Pogačariu in njegovi ge. soprogi za sijajno oskrbo priprav za družbeno zborovanje in cvetni dan ter prireditve veselice na korist Družbi. Prav iskreno zahvalo izreka zastopniku velikega župana ljubljanske oblasti, vladnemu svetniku g. dr. Fr. Vidicu, mestnemu županu g. dr. Zdolšek, vladnemu svetniku, sreskemu poglavarju g. dr. Gregorinu, predstojniku brežiškega sodišča g. dr. Hočevariu, predsedniku Jugoslovenske Matice g. dr. Pretnarju. Zahvaljuje se dalje zastopnikom Sokola, Orjuna in Orla za častno prisostvovanje; prav pri srčno se zahvaljuje požrtvovalnim narodnim damam, pri koncertu sodelujočim gospodom in damam, cenjenim delegatom naših podružnic in zastopnikom pokroviteljstev, ko se niso strašili daljnega potovanja in obilnih stroškov, in sploh vsem, ki so s svojo navzočnostjo počastili veliko skupščino.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Brežice, dne 13. septembra 1925.

Bilanca

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1924.

Prejemki.

Blagajniški ostanek dne 31. grudna 1923. l. . . 171.106 Din 89 p

Dohodki leta 1924.

1. Podružnice i. s. članarine, pokroviteljnine, darovi, veselice i. t. d.	171.269	Din 41 p
2. Podpore občin, denarnih zavodov in društev	8.725	„ — „
3. Razni darovi	298.972	„ 40 „
4. Družbeni nabiralniki	1.780	„ 92 „
5. Zbirke časnikov	4.890	„ 50 „
6. Družbene vžigalice	19.280	„ — „
7. Družbena kava	500	„ — „
8. Družbeni cilindri za sve- tilke	1.400	„ — „
9. Družbeni čaj	1.000	„ — „
10. Družb. čistilo za čevlje	750	„ — „
11. Narodni kolek	1.231	„ 40 „
12. Družbene razglednice	14.155	„ 10 „
13. Družbeni rač. listki	6.342	„ 50 „
14. Družbene knjige	317	„ 10 „
15. Družbeni koledar	44.774	„ 95 „
16. Obresti od nalož. denarja	29.815	„ 50 „
17. Družbena posestva	6.677	„ 99 „
18. Vrnjeni predujemi	1.000	„ — „
19. Družb. koledarček „Kra- ljevič Marko“	6.302	„ — „
20. Obrambni sklad	29.413	„ 25 „
21. Dr. Ivana Tavčarja sklad	2.784	„ — „
22. Volila	1.685	„ — „

Odnos . . . 653.067 Din 02 p

Odnos . . . 171.106 Din 89 p

Prenos . . . 171.106 Din 89 p

Prenos . . . 653.067 Din 02 p

23. Razni prejemki . . . 300.741 „ 25 „

Dohodki znašajo torej leta 1924 skupaj . . 953.808 „ 27 „

Prehodni prejemki . . . 15.291 „ 50 „

Dvigneni zneski i. s.

a) iz družbene glavnice 3.345 Din — p

b) iz pokojninskega sklada 8.200 „ — „

c) iz dr. Jos. Georgovega

sklada . . . 5 „ — „ 11.550 „ — „

Skupaj . . . 1,151.756 Din 66 p

Izdatki.

1. Za ljudske šole in otroške vrtce . . . 598.259 Din 25 p

2. Družbena posestva . . . 7.316 „ 13 „

3. Podpore . . . 52.678 „ 20 „

4. Povrnjena posojila . . . 1.009 „ 99 „

5. Obresti od posojil . . . 3.390 „ 01 „

6. Družbeni koledar . . . 34.742 „ 15 „

7. Družbene razglednice . . . 9.213 „ — „

8. Pokojninski sklad i. s.

a) Prispevek družbe . . 93.200 Din — p

b) Izplačana pokojnina . 8.200 „ — „ 101.400 „ — „

9. Družbena pisarna i. s.

a) Plače uradnikom . . 24.750 Din — p

b) Plača strežnici, najem-
nina, kurjava in raz-
svetljava . . . 3.301 „ 20 „

c) Potni stroški raznim
funkcionarjem . . . 3.840 „ 50 „

d) Tiskovine, poštnina
in drugo . . . 4.525 „ — „ 36.416 „ 70 „

10. Koledarček „Kraljevič Marko“. . . 25.000 „ — „

11. Razni stroški . . . 12.581 „ 83 „

Izdatki znašajo torej leta 1924 skupaj . . . 882.007 Din 26 p

Odnos . . . 882.007 Din 26 p

	Prenos . . .	882.007 Din 26 p
Prehodni stroški	15.291 „ 50 „	
Plodonosno naloženi zneski i. s.		
a) na glavnico (pokrovi- teljnine in volila) . . .	18.345 Din — p	
b) na obrambni sklad . . .	29.413 „ 25 „	
c) na dr. Ivan Tavčarja sklad	4.784 „ — „	52.542 „ 25 „
Blagajniški ostanek dne 31. grudnia 1924 leta	201.915 „ 65 „	
Skupaj . . .	1.151.756 Din 66 p	

Račun družbene glavnice.

Stanje dne 31. grudnia 1923. l.	128.296 Din 75 p	
Prirastek leta 1924	22.943 „ 73 „	
Skupaj . . .	151.240 Din 48 p	
Odpadek leta 1924	3.345 „ — „	
Stanje dne 31. grudnia 1924. l.	147.895 Din 84 p	

Račun pokojninskega sklada.

Stanje dne 31. grudnia 1923. l.	34.326 Din 55 p	
Prirastek leta 1924	95.960 „ 95 „	
Skupaj . . .	130.287 Din 50 p	
Odpadek leta 1924	8.200 „ — „	
Stanje dne 31. grudnia 1923. l.	122.087 Din 50 p	

Račun obrambnega sklada.

Stanje dne 31. grudnia 1923. l.	95.852 Din 29 p	
Prirastek leta 1924	34.383 „ 44 „	
Stanje dne 31. grudnia 1924. l.	130.235 Din 73 p	

Račun dr. Ivana Tavčarja sklada.

Stanje dne 31. grudna 1923. l.	46.995 Din 59 p
Prirastek leta 1924	<u>10.148 „ 94 „</u>
Skupaj	57.144 Din 53 p
Odpadek leta 1924	<u>3.720 „ — „</u>
Stanje dne 31. grudna 1924. l.	53.424 Din 53 p

Račun dr. Josip Georgovega sklada.

Stanje dne 31. grudna 1923. l.	242.196 Din 10 p
Prirastek leta 1924	<u>31.920 „ 64 „</u>
Skupaj	274.116 Din 74 p
Odpadek leta 1924	<u>10.005 „ — „</u>
Stanje dne 31. grudna 1924. l.	264.111 Din 74 p

Račun družbenih posestev.

Stanje dne 31. grudna 1923. l.	183.440 Din — p
Prirastek vsled nove cenitve	<u>479.260 „ — „</u>
Stanje dne 31. grudna 1924. l.	662.700 Din — p

Družbena imovina

dne 31. grudna 1924. l.

A. Aktivna imovina.

I. Posestva.

a) Posestvo v Trstu . . .	300.000	Din — p
b) Posestvo v Velikovcu .	25.000	„ — „
c) Posestvo v Velikovcu .	5.000	„ — „
d) Posestvo na Savi . . .	50.000	„ — „
e) Posestvo v Studencih .	30.000	„ — „
f) Posestvo pri Sv. Mariji Magdaleni v Trstu . . .	10.000	„ — „
g) Posestvo v Škednju, Trst	10.000	„ — „
h) Posestvo v Rožnem dolu pri Crnomlju	2.500	„ — „
i) Posestvo v Ljubljani . .	200.000	„ — „
j) Posestvo v Ljubljani . .	200	„ — „
k) Posestvo v Ljubljani . .	30.000	„ — „

Skupaj . . . 662.700 Din — p

II. Šolski inventar in učila 2.853 „ 43 „

III. Inventar družbene pisarne 91 „ 60 „

IV. Zaloge družbenih knjig 118 „ 23 „

V. Terjatve (gotove) 10.717 „ — „

VI. Brezobrestna posojila 6.150 „ — „

VII. Družbena glavnica.

a) Vložna knjiž. posojilnice v Mariboru, št. 2386 pr.	50	Din — p
b) Vložna knjiž. posojilnice v Mariboru, št. 10.492 pr.	25	„ — „
c) Delnica ljubljanske kred. banke, št. 1422 pr. . .	150	„ — „
d) Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . .	5.232	„ 50 „

Odnos . . . 5.457 Din 50 p

Odnos . . . 682.630 Din 26 p

Prenos . . . 682.630 Din 26 p

Prenos . . . 5.457 Din 50 p

e) Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . . 6.250 „ — „

f) 3 kom. ogrskih Josziv srečk à 1 Din . . . 3 „ — „

g) Zadrúžna knjižica posojilnice in hranilnice v Trstu, št. 6022 pr. . . . 15 „ — „

h) VI. avstr. vojno posojilo 250 „ — „

i) 2 kom. 4½ % zastavnih listin občinske hranilnice v Gradcu à 10.000 K — skupaj 20.000 K s kuponi od 1. 4. 1919. . . 5.000 „ — „

j) 25 kom. 4½ % zadolžnic melioracijskega posojila vojvodine Kranjske po 2000 K, skupaj 50.000 K s kuponi od 1. 5. 1924. l. 12.500 „ — p

k) Vložna knjižica Kmetske posojilnice v Ljubljani, št. 30 890 pr. . . . 57.169 „ 98 „

l) Vlož. knjižica posojilnice v Mariboru, št. 18.817 pr. 61.250 „ — „

Skupaj . . . 147.895 „ 48 „

VIII. Pokojninski sklad.

a) Vink. 4 % avstr. kronska renta pr. 5.425 Din — p

b) Vink. 4·20 % avstr. srebrna renta pr. 11.250 „ — „

c) Vink. 4·20 % avstr. papirna renta pr. 2.000 „ — „

d) Vink. III. avstr. vojno posojilo pr. 5.000 „ — „

e) Vink. IV. avstr. vojno posojilo pr. 1.250 „ — „

Odnos . . . 24.925 Din — p

Odnos . . . 830.525 Din 74 p

	Prenos . . .	830.525 Din 74 p
	Prenos . . .	24.925 Din — p
f) Vink. V. avstr. vojno posojilo pr.	1.000 „ — „	
g) Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani, št. 19.842 pr.	96.162 „ 50 „	
	Skupaj . . .	122.087 „ 50 „

IX. Ciril-Metodov obrambni sklad.

a) Vložna knjižica Kmetске posojilnice v Ljubljani št. 120 pr.	81.713 Din 30 p	
b) Vložna knjižica Ljudske posoj. v Gorici št. 4105 pr.	500 „ — „	
c) Vlož. knjižica posojilnice v Celju št. 16.098 pr. .	350 „ — „	
d) Vlož. knjižica posojilnice v Mariboru št. 10579 pr.	250 „ — „	
e) Vlož. knjižica Jadranske banke podruž. v Kranju, št. 1710 pr.	150 „ — „	
f) Vložna knjižica zadruga Lastni dom, Celje, št. 859 pr.	250 „ — „	
g) 70/o državno posojilo . .	5.300 „ — „	
h) Intab. terjatev pri Mestni občini ljubljanski . . .	41 722 „ 43 „	
	Skupaj . . .	130.235 „ 73 „

X. Zapuščinski sklad Viljema Polaka.

a) Vložna knjiž. ljubljanske mestne hran. št. 958 pr.	26.500 Din — p	
b) Vložna knjižica posojilnice v Radovljici, št. 6221 pr.	2.125 „ — „	
c) Vložna knjižica Kmetске pos. v Ljubljani št. 9146 pr.	1.936 „ — „	
	Odnos . . .	30.561 Din — p
	Odnos . . .	1,082.848 Din 97 p

Prenos . . . 1,082.848 Din 97 p

Prenos . . . 30.561 Din — p

d)	15 kom. 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ obveznic bosensko-herceg. železn. posojila v nom. vrednosti kuponi od 1. aprila l. 1919	5.000	„	—	„
e)	2 zadolžnici priv. avstr. zavoda za zemljiški kredit à 200 K nom. vrednosti, skupaj 400 K	100	„	—	„
f)	2 zadolžnici posojila za regulovanje Tise à 200 K nom. vrednosti, skupaj 400 K	100	„	—	„
g)	1 Turška srečka št. 385.276 pr. 100 frankov po prvotni kronski vrednosti 382 K	95	„	50	„
h)	Vložna knjižica Kmetske posojilnice v Ljubljani, št. 22.236 pr.	337	„	50	„
i)	Intab. terjatev pri mestni občini ljubljanski . . .	7.267	„	50	„
j)	1/3 vrednosti od 2 kreditnih srečk ddto. Dunaj 31. marca l. 1888 à 200 K skupaj 400 K, družbi odpade ena tretjina t. j. .	33	„	34	„
		Skupaj . . . 43.494 „ 84 „			

XI. Zapuščinski sklad Karola Kotnika.

a)	4 kom. srečk ljublj. mesta à 40 K, skupaj 10 Din .	40	Din	—	p
b)	1 bilet II. ruskega notr. posojila iz leta 1866, pr. 100 rublj. v prvotni kronski veljavi 254 K 50 . .	63	„	60	„
		Skupaj . . . 103 „ 60 „			
		Odnos . . . 1,126.447 Din 41 p			

Prenos . . . 1,126.447 Din 41 p

XII. Dr. Ivana Tavčarja sklad.

a) Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani,
št. 539 pr.	52.424	Din	53	p
b) Vložna knjižica Trgovske
banke v Ljubljani, šteв.
3082 pr.	1.000	„	—	„
Skupaj . . .				53.424 „ 53 „

XIII. Zapuščinski sklad dr. Josipa Georga.

a) 144 kom. delnic Ljublj.
kreditne banke po 150 Din
v nom. vrednosti sku-
paj	21.600	Din	—	p
b) Terjatev do L. M. Č. . .	5.000	„	—	„
c) Vložna knjižica Kmetске
posojilnice v Ljubljani
št. 28.625	199.736	„	74	„
d) Vlož. knjižica posojilnice
v Celju, št. 20.621 pr. .	35.000	„	—	„
e) Dragocenosti v vrednosti	2.775	„	—	„
Skupaj . . .				264.111 „ 74 „

XIV. Blagajniški ostanek 201.915 „ 65 „

Skupaj . . . 1,645.899 Din 33 p

B. Pasivna imovina.

1. Posojila in dolgovi pri denarnih zavodih . . .	348.234 Din 83 p
2. Razni neporavnani računi	3.775 „ 12 „
3. Pokojninski sklad	122.087 „ 50 „
Skupaj . . .	<u>474.097 Din 45 p</u>

C.

Ako od aktivne imovine	1,645.899 Din 33 p
odštejemo pasivno imovino	474.097 „ 45 „
dobimo čisto imovino dne 31. grudna 1924. l.	1,171.801 Din 88 p
Ako primerjamo čisto imovino z dne 31. grudna	
1923. l.	831.461 „ 84 „
s čisto imovino z dne 31. grudna 1924. l. . .	<u>1,171.801 „ 88 „</u>
vidimo, da se je čista imovina v letu 1924	
pomnožila za	<u>340.340 Din 04 p</u>

Družba je imela dne 31. grudna 1923.

a) lastne imovine	831.461 Din 84 p
b) imovine za pokojninski	
sklad	<u>34.326 „ 55 „</u>
Skupaj . . .	865.788 Din 39 p

Dne 31. grudna 1924.

a) lastne imovine	1,171.801 Din 88 p
b) imovine za pokojninski	
sklad	<u>122.087 „ 50 „</u>
Skupaj . . .	<u>1,293.889 „ 38 „</u>

Skupna imovina (t. j. lastna imovina
in imovina za pokojninski sklad)

se je pomnožila v letu 1924 za . . . **428.100 Din 99 p**

Vodstvo:

Andrej Senekovič l. r., Aleksander Hudovernik l. r.,
prvomestnik. blagajnik.

Za nadzorstvo:

Dr. Vladimir Ravnihar l. r.

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pokrovitelji:

A.

ki so izza dne 30. sept. 1924. do 30. sept. 1925. po § 4. družb. pravil
plačali po 50 Din.

913. Češka Obec, Ljubljana; 914. Učiteljski zbor osnovne deš. šole v Studencih pri Mariboru; 915. dr. Niko Zupanič, minister n. r. v Ljubljani; 916. Učiteljski zbor dekl. šole v Studencih; 917. Karol Rebuli, lekarnar v Slov. Gradcu; 918. Konrad Tršič, posest. v Št. Ilju pri Slov. Gradcu; 919. Trgovske banke podr. v Slov. Gradcu; 920. 921. Ivan Vrhniak, posest. v Pamečah; 922. 923. Fran Ratovnik, posest. v Pamečah; 924. 925. I. Jamnik, posest. v Pamečah; 926. I. Gnamuš, posest. v Pamečah; 927. Karol Rebuli, lekarnar v Slov. Gradcu; 928. Trgovske banke podr. v Slov. Gradcu; 929. I. Barth, veleposest. v Št. Ilju pri Slov. Gradcu; 930. Jelka Lozarieva, trg. v Ljubljani; 931. dr. Vilko Maurer, odv. v Kočevju; 932. dr. Ivan Letnar, mag. svetnik v Ljubljani; 933. Mirko Štrukelj, restavrat. na Zidanem mostu; 934. Josipina Blumauerjeva v Ljubljani.

B.

ki so plačali izza dne 30. sept. 1924 do 30. dne sept. 1925 za Ciril Metodov
obrambni sklad po 50 Din.

2202.—2212. Postajni in skladiški delavci gl. kolodvora v Ljubljani ob desetletnici službovanja višjega nadzornika g. Avg. Ludvika (deset kamnov); 2213. dr. Tone Gosak, odvetnik v Ptuj; 2214. žen. CM podružnica v Šiški; 2215. m. CM podružnica v Ptuj; 2216. dr. Vilko Maurer, odvetnik v Kočevju; 2217.—2237. odborniki m. in ž. šentpeterske CM podružnice ob zlati poroki g. Zdenka in ge. Klementine Vončina (20 kamnov); 2238. Alenčica Prekoršekova, učenka II. gimn. r. v Celju; 2239. Tugomer Prekoršek, učenec I. gimn. r. v Celju; 2230. Branko Prekoršek, učenec III. r. os. š. v Celju; 2231. 2232. Ivan Kralj, okrož. sodnik v Ljubljani; 2233. 2234. Ema Ženkovičeva v Trbovljah v počaščenje † ge. Josipine Gomiljšekove iz Ljubljane in † ge. M. Kocmutove iz Št. Jurija; 2235.—2241. žen. CM podružnica v Mariboru v spomin zlate poroke predsednika CM družbe g. Andr. Senekoviča (6 kamnov); 2242. Matko Kante, nadz. v p., v isti namen; 2243. učenci V. r. II. m. d. osnovne šole v Ljubljani, zast. učitelj g. Al. Potočnik; 2244. 2245. Mimica Kemelj-Perušekova učiteljica upraviteljica v Novem kotu; 2246. Evgen Lah, mag. nadsvetnik v p. v Ljubljani; 2247.—2297. m. šentpeterska CM podružnica viš. nadzorniku g. Avg. Ludviku za god (51 kamnov); 2298. Anton Štrukelj v Ljubljani.

Doneski podružnic leta 1924.

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice itd.	Nabiralniki	Obrambni sklad	Dr. Ivana Tavčarja sklad	Skupaj
1.	Ljubljana: šentpeterska ž.	25 620	15	5 402	50	31 022
2.	Maribor, m.	25 763	60	—	—	25 763
3.	Ljubljana: šentpeterska m.	8 948	—	7 350	—	16 298
4.	Grobelno: za Slivnico in St. Vid	9 166	—	—	—	9 276
5.	Ljubljana: šentjakob.-trnov. m.	4 031	88	3 100	—	7 398
6.	Ptuj, m.	6 860	13	50	—	6 923
7.	Ljubljana: šentjakob.-trnov. ž.	3 375	37	3 410	75	6 786
8.	Ptuj, ž.	6 652	—	—	—	6 652
9.	Krško, m.	5 574	—	—	—	5 574
10.	Ljubljana: mestna ž.	642	—	4 600	—	5 242
11.	Sava, Javornik in Koroška Bela	4 490	50	—	—	4 490
12.	Ribnica na Pohorju	3 688	—	—	—	3 859
13.	Slovenjgradec in okolica, m.	3 836	29	—	—	3 836
14.	Brežiški okraj, m.	3 055	65	—	170	3 225
15.	Celje, ž.	3 061	—	—	—	3 061
16.	Ruše in okolica, ž.	2 850	—	—	—	2 850
17.	Celje, m.	2 550	—	—	—	2 550
18.	Rogaški okraj	2 545	75	—	—	2 545
19.	Novo mesto, ž.	2 484	20	—	—	2 484
20.	Slovenska Bistrica	2 457	45	—	—	2 457
Odnos . .		127 651	84	23 913	25	152 296
		561	77	170	—	86

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokroviteljnine, darovi, veselice itd.	Nabiralniki	Obrambni sklad	Dr. Ivana Tavčarja sklad	Skupaj
21.	<i>Prenos</i>	127.651	561	23.913	170	152.296
22.	Maribor in okolica, ž.	2.201	34	—	—	2.235
23.	Litija	2.152	—	—	—	2.152
24.	Rajhenburg, Videm in okolica	1.902	—	—	120	2.022
25.	Gornji grad, m.	1.800	—	—	—	1.800
26.	Št. Pavel pri Preboldu, ž.	1.579	—	—	175	1.754
27.	Velike Lašče	1.443	153	—	120	1.716
28.	Kranj, ž.	1.682	—	—	—	1.682
29.	Ribnica in okolica, ž. (Dolenj.)	1.452	—	—	—	1.452
30.	Trbovlje in okolica, ž.	1.415	—	—	—	1.415
31.	Ljubljana: l. ljublj. m.	1.199	—	—	—	1.199
32.	Slovenjgradec in okolica ž.	1.137	—	—	—	1.137
33.	Trbovlje in okolica, m.	1.133	—	—	—	1.133
34.	Sv. Jurij ob juž. žel., m.	1.120	—	—	—	1.120
35.	Hrastnik in okolica, ž.	1.020	—	—	—	1.020
36.	Cerknica in okolica	1.015	—	—	—	1.015
37.	Ormoški okraj, ž.	1.000	—	—	—	1.000
38.	Železniki na Gorenjskem	1.000	—	—	—	1.000
39.	Kostanjevica	942	—	—	—	942
40.	Ljutomer in okolica, ž.	924	—	—	—	924
41.	Radeče in okolica	905	—	—	—	905
42.	Ljutomer in okolica	900	—	—	—	900
	Trebnje in okolica	697	152	—	—	850
	<i>Odnos</i>	156.273	901	23.913	585	181.673
		38	77	25		40

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- nina, darovi, veselice itd.		Nabiralniki		Obrambni sklad		Dr. Ivana Tavčarja sklad	Skupaj	
	<i>Prenos . .</i>	156.273	38	901	77	23.913	25	585	181.673	40
43.	Dol pri Hrastniku	718	75	—	—	—	—	—	718	75
44.	Sv. Ema in okoliš	700	—	—	—	—	—	—	700	—
45.	Črnomelj, ž.	670	—	—	—	—	—	—	670	—
46.	St. Rupert (Dolenj.)	120	—	445	65	—	—	80	645	65
47.	Sv. Lenart v Slov. goricah	640	—	—	—	—	—	—	640	—
48.	Hotiza pri Dol. Lendavi	618	—	—	—	—	—	—	618	—
49.	Ljubljana : Šiška, ž.	557	50	—	—	50	—	—	607	50
50.	Fram in okolica	600	—	—	—	—	—	—	600	—
51.	Hrastnik, m.	570	88	—	—	—	—	—	570	88
52.	Slatina-Radenci	564	50	—	—	—	—	—	564	50
53.	Brežice, ž.	562	—	—	—	—	—	—	562	—
54.	Sv. Barbara, Sv. Janž, Sv. Martin in Vurberg	548	—	—	—	—	—	119	548	—
55.	Kamnik, ž.	391	—	—	—	—	—	—	510	—
56.	Gabrje poleg Celja	500	—	—	—	—	—	—	500	—
57.	Sv. Križ-Veržej	500	—	—	—	—	—	—	500	—
58.	Vransko	500	—	—	—	—	—	—	500	—
59.	Unec	500	—	—	—	—	—	—	500	—
60.	Kapele pri Brežicah	445	25	—	—	—	—	—	445	25
61.	Žalec, ž.	430	—	—	—	—	—	—	430	—
62.	Krško in okolica, ž.	402	—	—	—	—	—	—	402	—
63.	Brdo	400	—	—	—	—	—	—	400	—
64.	Sevnica	400	—	—	—	—	—	—	400	—
<i>Odnos . .</i>		167.611	26	1.347	42	23.963	25	784	193.705	93

Tek. št.	Ime podružnice	Članarina, pokrovitelj- nine, darovi, veselice itd.	Nabiralniki	Obrambni sklad	Dr. Ivana Tavčarja sklad	Skupaj
	<i>Prenos . .</i>	167.611	1.347	23.963	784	193.705
65.	Borovnica in okolica	390	—	25	—	93
66.	Raka in okolica	356	—	—	—	390
67.	Šoštanj in okolica	352	—	—	—	356
68.	Velenje	350	—	—	—	352
69.	Ormoški okraj, m.	300	—	—	—	350
70.	Kočevje in okolica	295	—	—	—	300
71.	Bled	254	22	—	—	295
72.	Mokronog	228	50	—	—	276
73.	Begunje-Breznica	209	—	—	—	228
74.	Kamnica pri Mariboru	153	—	—	—	209
75.	Ribnica, m. (Dolenj.)	131	—	—	—	153
76.	Hoče, Slivnica in okolica	130	—	—	—	131
77.	Sv. Jurij ob Ščavnici	129	—	—	—	130
78.	Limbuš in okolica	120	—	—	—	129
79.	Žužemberk in okolica	100	—	—	—	120
80.	Tolsti vrh pri Guštanju	66	—	—	—	100
81.	Loški potok, Draga in Trava	54	—	—	—	66
82.	Petrovče	36	—	—	—	54
83.	Ljubljana: Šiška, m.	3	—	—	—	36
	Skupaj . .	171.269	1.369	23.963	784	197.386
		41	92	25	—	58

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

A. Vodstvo

po volitvi na XXXVI. veliki skupščini v Brežicah,
dne 13. septembra 1925.

1. Predsednik: Andrej **Senekovič**, častni član Družbe sv. Ciril in Metoda v Ljubljani, vladni svetnik, gimnazijski ravnatelj v pokoju, izvoljen leta 1924.
 2. Dr. Ernest **Dereani**, zdravnik v Ljubljani, 1925.
 3. Blagajnik: Aleksander **Hudovernik**, predsednik notarske zbornice 1923.
 4. Fran **Jamšek**, nadučitelj na Bregu pri Ptuj, 1923.
 5. Avgust **Ludvik**, postajenačelnik glavnega kolodvora v Ljubljani, 1923.
 6. Tajnik: ing. Janko **Mačkovšek**, mestni gradbeni svetnik v Ljubljani, 1925.
 7. Ana **Podkrajšekova**, zasebnica v Ljubljani, 1924.
 8. Ivan **Prekoršek**, upravitelj drž. bolnice v Celju, 1925.
 9. Viktor **Rohrmann**, veletrgovec v Ljubljani, 1923.
 10. Mihaela **Šegova**, soproga inž. centralnega ravnatelja državne železnice, 1924.
 11. Namestnica predsednikova: Franja dr. **Tavčarjeva**, dvorna dama v Ljubljani, 1924.
 12. Dr. Fran **Vodopivec**, veliki župan v p. v Ljubljani, 1925.
- Ožji odbor: Načelnik Senekovič, Hudovernik, Janko Mačkovšek, Viktor Rohrmann, Mihaela Šegova, Franja dr. Tavčarjeva.

B. Nadzorništvo.

1. Dr. Janko **Kersnik**, ravnatelj Kmetске posojilnice v Ljubljani.
2. Mate **Kante**, okr. šolski nadzornik v pok. v Ljubljani.
3. Dr. Vlado **Ravnihar**, odvetnik v Ljubljani.
4. Matija **Rode**, kontrolor Mestne hranilnice v Ljubljani.
5. Alojzij **Virbnik**, gymn. prof. v p. v Ljubljani.

C. Razsodništvo.

1. Mat. **Marinček**, notar v Novem mestu.
2. Dr. Karol **Koderman**, odvetnik v Mariboru.
3. Fran **Pahernik**, veleposestnik v Vuhredu.
4. Dr. Fran **Tekavčič**, odvetnik v Ljubljani.
5. Dr. Karol **Triller**, odvetnik v Ljubljani.

Č. Pisarna.

Vodja: **Andrej Senekovič.**

Uradniki: Knjigovodja: **Emanuel Josin.**

Pisarniški tajnik: **Fran Skuli.**

Pisarica: **Franja Benedikova.**

Ljubljana, Narodni dom: uradne ure ob delavnikih od
3.—6. popoldne.

Slovenke! Slovenci!

Dne 20. septembra 1885 je izdal ustanovni odbor Družbe sv. Cirila in Metoda Slovincem poziv, v katerem je naglašal, kako se potujčuje naša deca in izneverja svojemu narodu. Poudarjal je, da nasproti takemu pogubonosnemu delovanju ne smemo rok križem držati. Na delo — je klical — za ohranitev svojega naroda in svojega jezika! Poziv ni ostal brez uspeha. Rodila se je *Družba sv. Cirila in Metoda*, naše prvo obrambno društvo, ki se je s svojimi podružnicami razprostrlo po vsem slovenskem ozemlju. Družba sv. Cirila in Metoda je točno izvrševala smoter, ki so ji ga dali ustanovitelji. Njeni sadovi na jugu in severu so znani. Na vseh dosedanjih skupščinah je njen odbor dobil absolutorij; vendar njena naloga ni končana.

Po 40 letih ponavlja družbeni odbor prvotni poziv: *Na delo za našo ogroženo dečo!* Rapallo in plebiscit sta povečala in otežkočila Družbi sv. Cirila in Metoda nalogo; naložila sta ji ogromne troške. Povečanim izdatkom mora odgovarjati pomnožena požrtvovalnost. Zato na delo! Tako nujno poziva Družba sv. Cirila in Metoda svoje podružnice. Ožive naj mrtve, zbude naj se speče, vztrajajo delujoče! Razigra naj se med njimi tekmovanje, katera več doprinese za vzvišeni obrambni

smoter! Na delo, posamezniki, zlasti brezdecni in tisti, ki ste obdarovani z obilnejšimi gmotnimi sredstvi; dokažite dejanjski, da vam rodoljubje ni gola puhlica. Na delo za Družbo o veselih in žalostnih prilikah! Na dan z zaprašenimi nabiralniki, ki naj se pridno napolnjujejo z zvenečimi kovinskimi novci! Na delo narodno ženstvo, kateremu je dolžna Družba sv. Cirila in Metoda prav posebno zahvalo za ogromne napore in množico prispevkov! Na delo, slovenska mladina! Grobovi starih Cirilmetodarjev se množe. Ali naj izmrje z drugimi starimi društvi vred tudi Družba sv. Cirila in Metoda? Mladina, zlasti akademična, naj izpolni nastale vrzeli, naj vzljubi našo Družbo in agituje za njo o vsaki prikladni priliki.

Slovenke, Slovenci, ki ste v preteklem letu uspešno delovali za Družbo sv. Cirila in Metoda, sprejmite najsrčnejšo zahvalo za obilni trud, ki naj Vam ga poplača zavest, da ste pomagali rešiti cvet naroda, našo deco. Na delo v bodoči dobi!

Pripomba. Iz za sklepa zadnje velike skupščine znaša članarina Družbe sv. Cirila in Metoda za pokrovitelje 100 Din, za ustanovnike 50 Din, za letnike 5 Din, za podpornike 3 Din na leto.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

dne 1. oktobra 1925.

Pozor!

Pozor!

Dolžnost

vsakemu zavednemu Slovincu bodi: da
je član **Družbe sv. Cirila in Metoda**.

Njeni člani so:

1. **pokrovitelji**, ki plačajo 100 Din,
2. **ustanovniki**, ki plačajo 50 Din,
3. **letniki**, ki dajo po 5 Din na leto,
4. **podporniki**, ki žrtvujejo vsaj 3 Din na leto.

Vsak naj se vpiše pri bližnji podružnici in naj skuša pridobiti še kakega novega člana!

**Mal položi dar
domu na altar!**

Tak napis nosijo

vžigalice

Družbe sv. Cirila in Metoda.

Kdor jih kupuje in drugim priporoča
podpira plemenito delo, ki ga izvršuje

že 40 let

Družba sv. Cirila in Metoda.

Pripomnimo, da ima Družba sv. C. in
M. samo od teh vrst vžigalic dohodke.

VSEBINA.

Rodoslov našega kraljevskega doma.

Kraljevine Jugoslavije barve in grb.

Koledar.

Pristojbine poštna in brzojavna.

Lestvice za kolke.

Dr. Jakob Pirnat	31
Nemci in mi	33
Oj bratje, združimo se v delu (pesem)	41
Pred vojnim sodiščem	42
Bol (pesem)	47
Odpuščeno (pesem)	48
Naša manjšina v Avstriji in nemška manjšina v naši državi	48
Pri mrtvi materi (pesem)	55
Naši grobovi (z 12 slikami)	56
Poročilo o šolstvu v Julijski Krajini	64

Vestnik Družbe sv. C. in M. v Ljubljani.

Inserati.

NAZNANILA

v „Koledarju“ Družbe sv. Cirila in Metoda

naj blagovole cenj. mnogobrojni člani Družbe uvaževati pri naročilih. Tu objavljene tvrdke so narodne in zanesljive, postrežejo točno z dobrim blagom in za nizko ceno. Ker je dohodek naznanil namenjen Družbi v korist, je želeli, da se častiti naročniki pri naročbah sklicujejo izrečno na inserat v Družbenem „Koledarju“; sklicevanje na inserat uveri p. n. uvrstitelje o uspehu

inseriranja.

Slovenci in Slovenke! Kupujte pri narodnih slovenskih trgovcih, zlasti pri tistih, ki so člani Družbe sv. Cirila in Metoda.

Ustanovljeno leta 1879

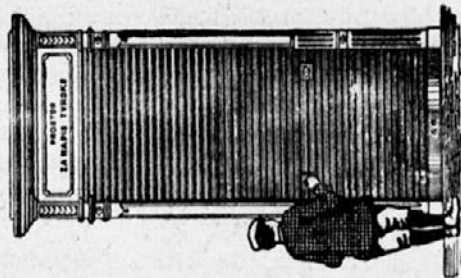
Telefon št. 553

Ključavničarstvo Avgust Martinčič Ljubljana, Rimska cesta 14

se priporoča za naročila novih valčnih zastorov (rolet) in solnčnih plahit ter za popravilo istih. — Stalna zaloga vseh potrebnih za rolete in solnčne plahite, raznovrstnih štedilnikov in vseh potrebnih za stavbe. — Izvršuje vsa ključavničarska dela in popravila. — villa. — Avtočeno varenje. —

Točna postrežba!

Zmerne cene!

„HELIOS“

FOTO ATELJE

Umetniški
zavod priporoča
plastične fotografije
od razglednice
do naravne
velikosti

Izdelujejo se tudi razni filmski kine-
matografski posnetki, kakor n. pr.
razvoj otroškega življenja, naravni
in reklamni filmi i. t. d.

FOTOGRAF

Veličan Bešter

Ljubljana, Aleksandrova cesta 5.

Telefon 524.

TEODOR KUNC

damska konfekcija

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 14

(Pod trančo 2)

Zaloga izgotovljenih kostumov, toalet in bluz
ter kožuhovine, modnega blaga, svil itd.

Izdelujejo se po meri angleški
kostumi, plašči, francoske
toaletе in bluze ter vsa
v to stroko spa-
dajoča dela

—

Prporočamo „Kolinsko cikoriijo“!

Izvrsten domač izdelek.

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ

V LJUBLJANI

— NASPROTI GLAVNE POŠTE. —

Priporočā za gospode :

KLOBUKE,
PERILO,
KRAVATE,
TELOVNIKE,
DEŽNIKE,
TURISTOVSKÉ PREDMETE,
TELOVADNE POTREB-
ŠČINE.

Priporočā za dame :

ŠPORTNE KLOBUKE,
PLAŠČE, KOSTIME, VRHNJA
KRILA, SPODNJA KRILA,
PERILO, MODERCE, ROKA-
VICE, ČEPICE, HIŠNE HA-
LJE, BLUZE, SVILO IN VSE
MODERNE NAKITNE
PREDMETE.

NARODNE ZASTAVE, TRAKOVE,

:: ZNAKE I. T. D. ::

— — —

ZALOŽNIŠTVO CIRIL-METODOVIH
ZNAKOV, BROŠK, IGEL, PRIVESKOV,
GUMBOV I. T. D.

TELEFON ŠT. 438

ČEK. URAD ŠT. 10.790

ČEŠKA INDUSTRIJALNA IN GOSPODARSKA BANKA

Marijin trg št. 6

Podružnica v Ljubljani CENTRALA V PRAGI

Vplačana delniška glavnica ter rezervni
fondi Kč 290.000.000.— Vloge Kč 1.936.000.000.—

Brzjavke: „INDUSBANKA“ - Telefon št. 104

Podružnice v Čehoslovaški republiki:

Benešov	Jihlava	Příbram
Beroun	Jindřichuv Hradec	Rakovník
Bohumín	Karlovy Vary	Roudnice n-L.
Bratislava	Kladno	Semily
Brno	Klatovy	Smržovka
Bruntál	Košice	Strakonice
Břeclav	Kutná Hora	Svitavy
Čáslav	Louny	Šternberg na Moravě
České Budějovice	Místek	Tábor
České Velenice	Mladá Boleslav	Třeboň
Česky Krumlov	Moravská Ostrava	Uherské Hradiště
Česky Tešín	Moravská Třebová	Ústí nad Labem
Domažlice	Náchod	Ústí nad Orlicí
Dvůr Králové	Olomouc	Vejprty
Frydlant	Opava	Vitkovice
Hodonín	Pardubice	Vysoké Myto
Hradec Králové	Píseň	Vyškov
Chomutov	Podmokly	Znojmo
Jablonec n-N.	Přerov	

Expoziture:

Praga I.	Královské Vinohrady
Praga VII. (Holešovice)	Smíchov
Praga VIII. (Libeň)	Žižkov

Sprejema vloge ter izvršuje vse bančne transakcije.

Učiteljska tiskarna

V LJUBLJANI

Je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

Zvezki za okroglo pismo št. 1, 2 in 3.

UČITELJSKA KNJIGARNA

prodaja slovenske znanstvene, strokovne, leposlovne, pripovedne in mladinske knjige; dalje knjige za osnovne šole, srednje in obrtne šole; zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebščin in učil; razglednice, umetne in pokrajinske v veliki izbiri.

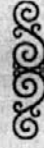
ZAHTEVAJTE CENIKE!

Ustanovljena leta 1881

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

== v Ljubljani ==

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge v tekočem
računu

Čekovni promet

Eskont in inkaso menic

Stanje vlog nad Din 90 milijonov.

Kaj vse dobiš pri tvrdki:

Josip Petelinc, Ljubljana

**Sv. Petra nasip 7, blizu Prešernovega
spomenika ob vodi.**

== Najboljše šivalne stroje ==

znamke „Gritzner“
in „Adler“ za rod-
binsko in obrtno
rabo, posamezne
dele za stroje in
kolesa, igle, olje,
jermena, pneuma-
tike itd.

Poleg tega velika zaloga galante-
rijskega, modnega in toaletnega blaga,
nogavic, pletenin, volne, bombaža itd.

Na veliko!

Na malo!

po najnižji dnevni ceni.

Zbirališče rodoljubov!

Peter Stepič

restavracija
in veletrgovina z vinom
Šiška pri Ljubljani.

Zbirališče rodoljubov!

Dobro blago po znano znižanih cenah dobite
v modni trgovini

PETER ŠTERK

Ljubljana

Stari trg 18

Specijalna trgovina najmodernejših bluz,
damskih volnenih in svilenih jop (jumper),
jutranjih oblek la kakovosti, moško,
žensko in otroško perilo.

Dalje moških klobukov,
čepic, slamnikov, nogavic, rokavic itd.

Tvornica pečatnih

znamk, štampljk

**Klišejl - Šablone - Plombne klešče - Vzvodne
tiskalnice - Štance - Modell za predtiskanje
perila - Numeratorji - Gozdna kladiva i. t. d.**

ANTON ČERNE, graveur
LJUBLJANA, Dvorni trg 1.

HRVATSKA ESKOMPTNA BANKA

Podružnica Maribor

CENTRALA ZAGREB

**Izvršuje vsa v bančno stroko
spadajočo opravila kar
najkulantneje.**

Telefon šte. 101 in 151.

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

5%

vloge na tekoči račun po dogovoru tudi višje, brez odbitka rentnega in invalidskega davka, katera plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nevzdignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsako leto — to je dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Z dnem 30. junija 1925 je bilo stanje hranilnih vlog na knjižicah in tekoči račun nad 17 milijonov Din.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam nad 6 milijonov Din.

Trgovina z železnino

PINTER

& LENARD

MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 32-34

Na debelo!

Telefon 282

Na drobno

Brzajavni naslov: Pinlen, Maribor

**Bogata zaloga železnih
nosilcev, paličnega že-
leza, obročja za sode,
žičnikov, žice, poljedel-
skega orodja, orodja
za kovače, mizarje itd.,
kovanja za stavbe in
mobilije, štedilnikov,
peči, kuhinjske posode
in vseh v to stroko spa-
dajočih predmetov.**

Velika izbira planinskih potrebščin.

**Dežne plašče, klobuke, čevlje,
moško in damsko perilo, dežnike**

itd. priporoča najsolidneje

JAKOB LAH, MARIBOR,

Glavni trg 2.

Zahtevajte povsod

edino le

TORO

prsni karameli

so izvrstno dietetično sredstvo
proti kašlju, hripavosti, prs-
nemu kataru, kataru na pljučih
in v grlu in hrapavosti grla.

Zdravniško priporočeni!

Ti karameli se ne
dobivajo nikjer od-
prto, ampak vedno
le v vrečicah z znakom

„**Pohorska kapelica**“.

Tovarna kanditov v Mariboru

FR. ROZMAN & KO., Aleksandrova cesta št. 57.

Pristno angleško in češko blago

se kupi samo v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik, Celje

Sv. Petra cesta 5.

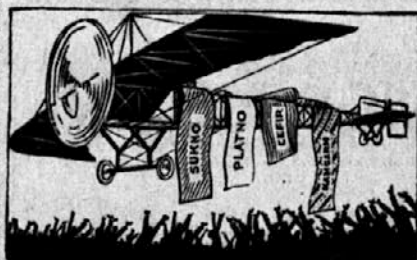
Manufakturna trgovina

Franjo Majer
Maribor na Glavnem trgu

se priporoča.

Sukno

za moške obleke najmočnejše, najfinejše in najcenejše razpošilja veletrgovina **R. Stermecki, Celje**, št. 233 in sicer: trpežno sukno Din 71—, močni ševjot Din 78—, fini kamgarn Din 90—. Ilustrovani cenik s čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastoj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za osem dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Kar ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila čez Din 500— poštne prosto. Trgovci engros cene.

R. Gaisslerja nasl.

HINKO SAX

trgovina s papirjem,
anončna ekspedicija,
uprava časopisov

v Mariboru, Grajski trg.

LESKOVIC & MEDEN

**TRGOVINA S SPECE-
RIJSKIM BLAGOM NA
DROBNO IN DEBELO**

LJUBLJANA-JURČIČEV TRG 1

Veležganjarna

M. ROSNER & Co. nasl.

Viktor Meden

v Ljubljani

kupuje slive in drugo sadje za žganjekuho

Izdeluje po ugodnih cenah najboljše likerje:

**pelinkovec, planinec grenčica, vanille, rum,
konjak medicinal, brinjevec, janeževec,
slivovko, sadjevec, tropinovec.**

Ščitite svojo eksistenco s pomočjo
zavarovalnic. Varno zaslombo v tem
ozlru Vam daje zavarovalna banka

„SLAVIJA“

ki zavaruje proti požarni škodi,
vlomu, avtomobilskim in vsem drugim
nesrečam, jamstvenim škodam itd.
In zagotovi kapital, ki se izplača
ob gotovi starosti ali ob smrti.
Jugoslovanska zavarovalna banka
„Slavija“ je v zvezi s češko banko
„Slavijo“ v Pragi. Generalno ravna-
teljstvo je v Ljubljani. Podružnice:
Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sara-
jevo, Novi Sad, Split, Osijek, ekspo-
ziture v Skoplju, Vel. Bečkerek, u,
Cetinju, Mariboru.

Tovarna vinskega kisa d. z o. z.

» VINOCET «
LJUBLJANA

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis
iz pristnega vina. — Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1 a, II. nadstr.

„ADRIJA“

DROGERIJA — FOTOMANUFAKTURA

Vse toaletne in fotografske potrebščine.
Kemikalije za obrtnike in kmetovalce.

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA

B. ČVANČARA

Knjigarna
L. Schwentner

Ljubljana
Prešernova ulica 3.

Trgovina s semeni in deželnimi pridelki

Sever & Komp. Ljubljana

— Wolfova ulica šte. 12 —

priporoča

vse vrste semena za vrt, polje in travnik.

Kupi je suhe gobe in vse
druge deželne pridelke.

Cenovnik pošljemo na zahtevo.

Gričar & Mejač

**NAJVEČJA
ZALOGA**
izgotovljene obleke
za gospode,
gospe in
dečke

Ljubljana, Šelenburgova št. 3

Mariborska tiskarna d. d.,

== MARIBOR ==

Litografija

knjižoveznica ★ založništvo

Plakaterski in reklamni zavod.

Izdeluje zlasti plakate, delnice, etikete itd.

Glej plakat Ljubljanskega velesejma.

Tovarniška zaloga stavbenega materiala

F. P. VIDIC & KOMP.

Ljubljana, Prešernova ulica števil. 3

Telefon števil. 27 — Pošt. hran. računu števil. 11.086

Najboljše peči sedanosti :

GLINASTE PEČI modernih oblik in modelov v raznih barvah — **Kmečke peči** — **Štedilniki** — **Bele email ploščice** za obložitev sten

Zarezani strešniki — **Bobrovi strešniki** — **Strešna lepenka**
Šamotna opeka, ognjevarna — **Šamotna moka** in **špeci-**
jalne plošče za pekovske peči

Šamotne ali mozaik plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov in cementne plošče

Kamentaste cevi — **Cementne cevi** — **Prvovrstni Portland-cement** itd.

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

V LJUBLJANI.

STANJE VLOŽENEGA DENARJA preko 160 milijonov dinar-
jev ali 460 milijonov kron.

SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in tekoči račun
proti najugodnejšemu obrestovanju.

ZLASTI PLAČUJE za vloge proti dogovorjeni odpovedi
v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa,
je popolno, ker jamči za nje poleg lastnega
hranilničnega premoženja še

mesto Ljubljana

z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega
nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni
uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ
v naši hranilnici, ker je

denar popolnoma varen.

.....

Brata Rodé & Martinčič, Celje

Razlagova ulica št. 12

**tiskarna, knjigoveznica,
izdelovalnica gumijastih šampiljk.**

Telefon interurb. 138.

Brzjav: Rode, Celje

**izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela
točno, lično in po konkurenčnih cenah**

.....
.....

J. N. ŠOŠTARIČ

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Telefon šte. 222

Telefon šte. 222

**trgovina z modnim, manufakturnim, suknjenim in platnenim blagom, perilom, konfekcijo in pleteninami.
Na debelo in drobno.**

.....

Hipotekarna banka **jugoslovanskih hranilnic**

LJUBLJANA

**izvršuje vse v bančno stroko
spadajoče posle. Sprejema de-
narne vloge na tekoči račun in
hranilne knjižice ter daje vsa-
kovrstne kredite in predujme.
Izvršuje nakazila v tu- in ino-
zemstvo ter kupuje in prodaja
devize in valute po najugod-
nejših dnevnih kurzih.**

Umetniško - tiskarski zavod

Izvršuje: **Razglednice:** Umetniške (Jugosl. Velemožje, Jadranske, Alpske itd.), krajevne, božične, novoletne, velikonočne, humoristične, ljudske z verzi itd.

Svete podobice vseh vrst. Trg.-umetniško reklamo in osnutke za iste. Diplome, etikete in vsa druga v tiskarsko stroko spadajoča dela. Cene zmerne! Postrežba točna! Izpeljava itd. prvovrstna! itd.

AŽBE

Koroška cesta 39 MARIBOR Telef. interurb. 446

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si

Karo-čevlje

Lastne delavnice. Solidne cene.

Maribor, Koroška 19.

**Príporočamo domačo
tvrdko**

J. MAČEK

LJUBLJANA

Aleksandrova c. št. 12
(hiša Pokojninskega zavoda).

Največja zaloga
moških in deških oblek,
površnih sukenj,
modnih in športnih hlač.

Strogo reelna postrežba!

Jadranska zavarovalna družba

Ustanovljena 1838

(Riunione)

Telefon št. 937

Glavni zastop za Slovenijo
Ljubljana, Beethovnova ulica 4
v lastni palači.

Akc. kapital Lit. 100.000.000 Rez. kapital Lit. 340.000.000

===== sprejema: =====

zavarovanje proti požaru

zavarovanje zoper vlom

zavarovanje zvonov

zavarovanje transportov

zavarovanje zoper točo

zavarovanje strojev proti polomu

šomaž-zavarovanje

zavarovanje stekla proti razpoki

življenska zavarovanja in sicer:

dosmrtna zavarovanja, zavarova-

vanja na doživetje, zavarovanja

starostne rente itd.

zavarovanje proti neizgodi

zavarovanje avtomobilov in strojev

proti poškodbam, jamstveno za-

varovanje

**Za Jugoslavijo
direkcija v Zagrebu**

Zastopstva v vseh večjih krajih Jugoslavije.

Na drobno

Manufakturna in modna trgovina

Franc Dobovičnik

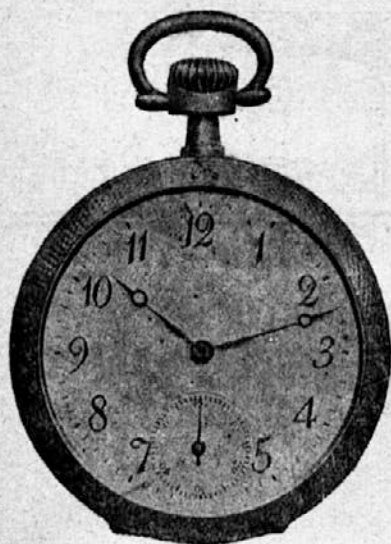
Celje, Gosposka ulica št. 15

priporoča svojo bogato in krasno sortirano zalogo
vseh v manufakturno stroko spadajočih vrst blaga.

Krojači in šivilje imajo poseben popust.

Za trgovce poseben engros oddelek.

Na debelo

Franjo Bureš

urur, zlatninar in očalar

v Mariboru, Vetrinjska ulica 26

nasproti Jurčičeve ulice.

Urar južne železnice in

zapriseženi sodnijski
izvedenec.

V zalogi ima najboljše precizijske
ure Schaffhausen, Omega, Zenith,
Eterna, Doxa itd. Ure za pisarne
kuhinja, kukavice in budilke vseh
vrst. Očala, toplotere, tehtnice
za vino, mošt, mleko. Popravila
točno in po ceni z jamstvom. Ku-
puje briljante, staro zlato, srebro
po najvišji dnevni ceni.

Umetna knjigoveznica Ivan Jakopič,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 13

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje

vsakovrstnih knjigoveških del.

Izvirne platnice za slovenske knjige vedno v zalogi. Tiskanje trakov in dru-
štvenih znakov s krasnimi modernimi črkami. — Postrežba točna, delo solidno

EN GROS!

EN GROS!

**Tvornica perila
Maks Durjava in drug**

**Maribor
Gregorčičeva ul. 24.**

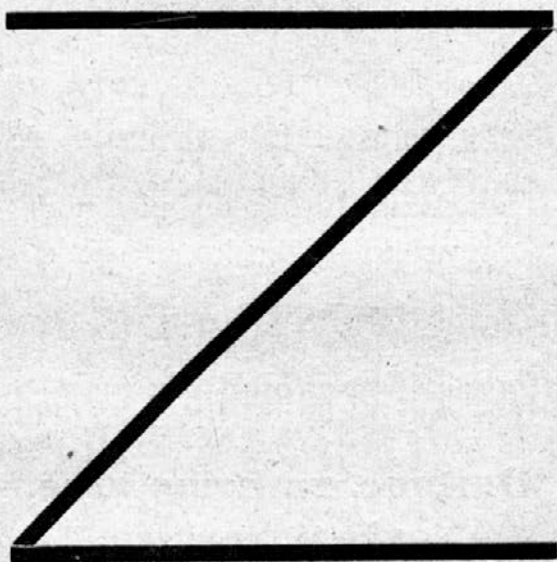

**NAŠE PERILO SE DOBI V VSEH
BOLJŠIH MODNIH TRGOVINAH.**

Josip Ravnikar

LJUBLJANA

Dalmatinova ulica št. 13

**Manufaktura na
debelo!**

Gaspari in Faninger

Maribor

Oddelek detail: Aleksandrova 23

Odelek engros: Aleksandrova 48

Galanterija, drobnina, pletenina,
moško in žensko perilo,

== volna. ==

Potrebščine za šivilje in krojače

**Opreme za hríbolazce,
kovčegi, torbice,
dežniki,
igrače.**

SLAVENSKA BANKA D. D.

podružnica: Ljubljana.

Centrala: Zagreb.

**Vplačana delniška glavnica in rezerve
preko 120,000.000 Din.)**

Podružnice: Beograd, Celje, Dubrovnik, Kranj,
Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor,
Sušak, Šibenik, Wien.

Ekspoziture: Rogaška Slatina (sezonska) in Jesenice.

Afilijaciji: Slovenska banka, Ljubljana, in Jugoslo-
venska industrijska banka, d. d., Split.

Lastne agencije v Južni Ameriki: Buenos Aires,
Rosario de Santa Fe;

v Severni Ameriki: v vseh večjih mestih direktne
bančne zveze.

**Posreduje vse bančne in trgovske posle
z inozemstvom, posebno z Italijo in
Avstrijo.**

**Olajšuje posle eksporterjem in importerjem
s tem, da jim eskomptira menice v lirah
kakor tudi v drugih inozemskih valutah.**

**Otvorja akreditive, izstavlja garantna
pisma ter izvršuje vse bančne posle
najkulantneje.**

**Vloge na knjižice in v tekočem računu
obreštuje najpovoljneje.**

Zdravilišče Rogaška Slatina

Postaja Grobelno na Južni železnici in od tam po lokalni železnici v Rogaško Slatino.

Zdravilišče, kjer se pijejo 3 vrste najboljših zdravilnih vod (Tempel, Styria, Donat).

VRELEC „TEMPEL“.

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

VRELEC „STYRIA“.

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

VRELEC „DONAT“.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, hemeroidom, putiki i. t. d.

Rogaška slatina je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-saliničnih rudninskokislih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživiljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo, s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice.

Rogaška Slatina je najmodernejšo in največje zdravilišče v celi Jugoslaviji. Hydroterapija, elektroterapija in inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, slane, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom. Zdravljenje z mlekom in sirotko. Dietetska restavracija. — Lastni vodovod za pitno vodo. 228 m nad morjem ležeče. Stalni poštni brzojavni in telefon. urad. Velika kopališka dvorana, bralna soba, lepe jedilnice, dobre restavracije, kavarne, slaščičarne, terase, sprehajališča, vojaška godba. — Pogoste priredbe plesov, umetniških in navadnih koncertov, tombole. Izposojevalna knjižnica, lepi parki i. t. d. Živahen poštni in vozni promet. Avtomobili in vozovi stoje gostom na razpolago. **Sezija od 1. maja do 1. oktobra, Ravnateljstvo drž. zdravilišča Rogaška Slatina.**

Rogaška Slatina

Vrelec: Tempel.

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

Vrelec: Styria.

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku. Proti boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.

Vrelec: Donat.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemeroidom itd.

Rogaška slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-saliničnih rudninskotkislih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživiljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo, s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice

Rogaška slatina

je najboljša namizna in zdravilna mineralna voda, katera nima nikdar slabegu okusa ali duha.

Kr. dvorni

dobavitelji

V. Bizjak & drug

Rogaška Slatina

Keksi
Prepečenci
Vafeljni
Oblati
Biskviti

Zaloga
stekla, porcelana in
svetiljk

Fran Kollmann

Ljubljana, Mestni trg

priporoča

bogato zalogo vseh v svojo
stroko spadajočih predmetov.

Osobito priporoča slav. ob-
činstvu v nakup
valjčke za svetiljke
v korist Družbi sv. Cirila in Metoda.

Cenovniki na razpolago.

Narodna tiskarna

TELEFON 304

V LASTNI HIŠI

IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA. — KOT
KUPČIJSKE TISKOVINE. — ČASOPISE. —
KNJIGE. TISKOVINE ZA URADE. — HRA-
NILNICE IN POSOJILNICE.
VIZITNICE. KUVERTE ITD.

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 5

Narodna knjigarna

in trgovina s papirjem

priporoča šolske in vse druge knjige,
vsakovrstne šolske, pisarniške in razne druge
potrebščine — Sprejema naročila na vse
časopise in revije — Vsakovrstne
razglednice — Trgovske
knjige vedno v
zalogi.

Ljubljana, Prešernova ulica št. 7

KONFEKCIJSKA INDUSTRIJA DRAGO SCHWAB

BOGATA ZALOGA VSAKOVRSNIH OBLEK, RA-
GLAŃOV, POVRŠNIKOV, ZIMNIKOV, DEŽNIH
PLASČEV ITD. ITD. — SPECIALNA ZALOGA
ANGLEŠKEGA IN ČEŠKEGA SUKNA. — USNJEŃI
SUKNJIČI, ŠPORTNE ČEPIČE, PERILO I. T. D.

LJUBLJANA - DVORNI TRG 3
PRVOVRSTNI MODNI SALON ZA GOSPODE

ZALOGA STEKLA

porcelana, zrcal, sve-
tilk, raznih okvirov,
šip itd. Stavbinsko in
umetno steklarstvo.

AVGUST AGNOLA

LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 10

Veletrgovina razglednic in papierja

na drobno in debelo. Vse potreščine za šolo in urade.

Največja izbira finega galanterijskega blaga, primerne za god, poročna in druga darila.

M. TIČAR

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 26

Šelenburgova ulica št. 1
(podružnica).

L. MIKUŠ

izdelovatelj dežnikov, solnčnikov, zaloga
sprehajalnih palic.

Mestni trg
št. 15

LJUBLJANA

Mestni trg
št. 15

Na drobno |

Na debelo |

Popravila točno in solidno

Zmerne cene.

FRAN ŠKAFAR

Stavbeno in pohištveno
mizarstvo s parno silo

ZALOGA POHIŠTVA

LJUBLJANA

Rimska cesta šte. 16

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko
posojilnico

r. z. z n. z.

ki posluje v novopreurejenih
prostorih

v Ljubljani, Mestni trg 6

Vloge na hranilne knjižice
in tekoči račun obrestuje

najugodnejše

ter jih izplačuje takoj brez
odpovedi. Večje vloge z od-
povednim rokom obrestuje
po dogovoru.

**KAMNOSEŠKA
INDUSTRIJSKA DRUŽBA
CELJE, Slovenija.**

Nagrobni spomeniki, nagrobne plošče in okvirji,
garniture za spalne in jedilne sobe, mozaične
plošče, terase, kakor tudi različna stavbna dela.

Naslov brzojavkam: KAMNOSEŠKA CELJE.

Ivan Mastnak * Celje

Kralja Petra cesta 15

**IZDELOVALNICA
PRVOVRSTNIH MODNIH
OBLEK ZA GOSPODE IN
DEČKE.**

Špecialist finega sukna za gospode in dame,
gotovih oblek za gospode in dečke kakor vseh
krojaških potrebščin.

TRGOVSKA BANKA D.D.

Ljubljana, Dunajska cesta 4.

Kapital in rezerve Din 19.500.000⁻

Podružnice :

**Maribor, Novomesto, Rakek, Slovenjgradec,
Kamnik, Konjice, Ptuj.**

Ekspozitura :

Prevalje.

Sprejema denarne vloge
na hranilne knjižice in
tekoči račun in jih ob-
restuje najugodneje.

Kupuje in prodaja
vrednostne papirje, va-
lute, devize, čeke itd.

Eskontira in vnovčuje
menice, devize, kupone.

Daje predujme
na vrednostne papirje
in blago.

Posreduje
pri borznih naročilih
vestno in kulantno.

Izdaja
akreditive in izvršuje
izplačila na vsa tu in
inozemskata tržišča.

Finansira
industrijalna, trgovska in obrtna podjetja.

Telefoni : 139, 146, 458.

Brzjavi : Trgovska.

T v r d k a

IVAN PERDAN

v Ljubljani

== Glavni založnik ==

Ciril-Metodovih vžigalic in Ciril-Metodovega čaja v zavitkih. Najnižja cena in točna postrežba.

V zalogi vedno:
najfinejše namizno
olje, kava, riž, čaj,
milo, žganje, kakor
tudi vse drugo špe-
cerijsko blago na
drobno in debelo po
najnižjih cenah.

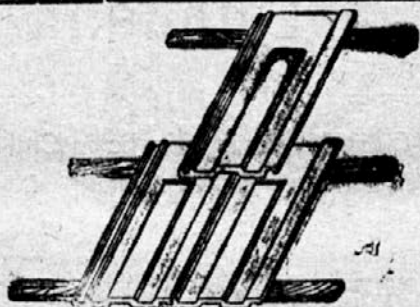
Najboljše in najtrpežnejše strešno kritje!

Združene opekarne

d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 13

preje Vidlc-Knez, tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini — takoj
dobavno — najboljše, preizkušene
modele strešnikov, z eno ali dvema
zarezama (jednostruki ili dvostruki
utorni crep) kakor tudi bobrovcev
(biber) in zidno opeko.

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba.

Zvezna tiskarna

v Ljubljani, Wolfova ulica 1

je moderno urejena ter izvršuje lično in ceno

TISKOVINE VSEH VRST

*kakor: časopise, knjige, brošure, cenike,
lepake, letake, vabila, sporede, tabele, račune,
kuverte in pisarnski papir s
firmo, vizitke, naslovnice i. t. d.*

AUTOMATIČNO STROJNO NUMERIRANJE

LASTNA KNJIGOVEZNICA.

Zvezna knjigarna

== v Ljubljani, Marijin trg 8 ==

Najraznovrstnejši sortiment

**RUSKIH, FRANCOSKIH, NEMŠKIH, ANGLEŠKIH,
ITALIJANSKIH in DRUGIH knjig**

**LASTNA ZALOŽBA: Splošna knjižnica,
mali format, zvezek 1 – 60**

**Splošna knjižnica,
znanstvena zbirka, zvezek, I. – X.**

Bogata zaloga šolskih knjig in šolskih potrebščin

Mladinski spisi – Izbor umetniških spisov.

Muzikalije.

Na željo pri večji nabavi tudi plačevanje v obrokih.

IGO BALOH

PRIPOROČA V NAKUP:
KRAVATE, RAZNO MOŠKO PERILO, KLOBUKE IN SLAMNIKE, NOGAVICE VSEH VRST, NARAMNICE, TOALETNA MILA IN DRUGO PARFUMERIJO KAKOR TUDI KOŠARE IN PLETENO POHIŠTVO

MARIBOR
GOSPOSKA ULICA ŠTEV. 15.

Izdelovanje klobukov in slamnikov
IVAN KVAS

Vedno v zalogi vsakovrstni ženski in moški klobuki
Na drobno! ter ženski slamniki. Na debelo!

Popravila točna in solidne cene.

Maribor, delavnica: Meljska cesta 74,
prodajalna: Aleksandrova cesta 32.

RUDOLF NIEFERGAL

MANUFAKTURA

(in zaloga brezalkoholnih pijač)

MARIBOR, Koroška cesta 1.

Tovarna zamaškov

Najso-
lidnejša in
najcenejša postrežba!
Električni obrat. Direktni uvoz
probkovine iz Španije in
Portugalske. Zahte-
vajte vzorce!

Jelačin & Ko. - Ljubljana

Anton Leben, nožar

Stari trg šte. 15

priporoča brusarnico in popravilnico.

Električni obrat.

Velika zaloga storjene obleke za gospode in dečke

LJUBLJANA Mar. Čik nasl. M. Polach Mestni trg 9

priporoča svojo veliko izbiro storjenih oblek, pelerin,
čepic, vsakovrstnega perila za gospode in dečke od 2 let naprej.

Najstarejša domača tvrdka. Najnižje cene!

„DRAVA“

lesna industrijska delniška družba

Parne žage: Maribor-Melje

**Tovarna ledenic in
hladilnih naprav.**

**Oddelek za jermenice.
Oddelek za zaboje. Stavb. mizarstvo.**

Zbelovo, pošta Poljčane.

Centrala: Maribor, Meljska cesta 91

Telefon števil. 256 Interurb.

Ste že zahtevali

ilustrovani cenik pletenega pohištva, košar
za potovanje, perilo, cvetilce itd. Izrabite
ugodno priliko znižanih cen ter plačilnih
ugodnosti, saj lahko kupite tudi na obroke!

Naslov: Pletarna v Strnišču, Slovenija
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Centrala v Ptuj.

ANTON BAJEC

TRGOVINA
S CVETLICAMI, ŠOPKI,
VENCİ IN TRAKOVI Z
NAPISI

LJUBLJANA.

POD TRANČO

**Pri nakupu različnega oblačilnega
blaga se blagovolite poslužiti
veletrgovine**

**A. E. SKABERNÈ
LJUBLJANA.**

Priporočava bogato zalogo železninskih predmetov kakor okovje za stavbe, pohoštvo, kuhinjsko orodje, orodje za vse stroke, nosilke, železniške šine kakor tudi portland cement

po najnižjih dnevnih cenah

Zalta & Žilič

trgovina železnine

LJUBLJANA, Dunajska cesta 11.

JOSIP OLUP

U gostilni „Pod Trančo“ se točijo
pristna dolenjska in štajerska vina.

Priporoča tudi svojo trgovino z manufakturnim blagom in moškimi oblekami domačega izdelka. Po najnižjih cenah.

Ljubljana, Stari trg 1 in 2.

Južno-štajerska hranilnica Celje

v lastni hiši, Cankarjeva ulica 11
nasproti pošte.

————— Ustanovljena leta 1889 —————

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure in jih obrestuje po kolikor mogoče najvišji obrestni meri. Rentni davek plačuje hranilnica sama.

Za varnost vlog jamčijo okraji: Gornji grad, Sevnica, Šmarje pri Jelšah, Šoštanj, Vransko in rezervni zaklad. Hipotekarna posojila in vsakovrstni drugi krediti pod ugodnimi pogoji. Poštne položnice na razpolago.

Josip Sulič

Trgovina s čevlji in usnjem

Maribor, Aleksandrova cesta št. 30

Novourejeno restavracijo **„Narodni dom“** Maribor

priporoča restavrater **Oset Andrej** :: Telefon 88

Zbirališče vseh Slovanov! —

Vse vrste časopisi!

Na vrtu novo kegljišče in veranda. V podzemeljskih prostorih „Štajerska klet“ in kegljišče.

Izborna vina, pivo in prvovrstni prigrizki.

.....
Zaloga knjig, tiskovin in devocijonalij

Tiskovno društvo v Ptuj

P. Z. Z. O. Z.

Prodaja papirja in pisalnih potrebščin

.....
Manufakturno blago

vseh kakovosti se dobi vedno v trgovini

Karol Jančič

Maribor

Aleksandrova cesta 11

Ivan Kravos

Konjske opreme

za lahko in težko vožnjo, kakor potrebščine za konje, brzde, biči, svetiljke za kočije itd. Obnošene opreme in sedla. Ovratniki, vrvice in nagobčniki za pse.

Razni kovčegi

torbice, listnice, denarnice itd. iz usnja,

Gonilni jermeni

v vseh širinah iz prima-usnja, kakor tudi šivalni in vezalni jermeni.

Telefon 207

Maribor

Telefon 207

Trgovina: Aleksandrova cesta šte. 13.

Delavnica: Slomškov trg šte. 6.

Priporoča se trdka

FRANC MASTEK

Maribor

Glavni trg šte. 16

Najcenejši nakup!

Velika izbira svilnatih robcev,
vsakovrstnega sukna in
manufakture.

CELJSKA POSOJILNICA D. D.

Stanje hranilnih vlog
čez Din 40,000.000—

Stanje glavnice in rezerv
čez Din 4,000.000—

V lastni palači - Narodni dom (na oglu v pritličju).

Sprejema hranilne vloge na
hranilne knjižice in tekoči
račun ter jih izplačuje točno
in nudi za iste najboljše obre-
stovanje in največjo varnost.

Izvršuje vse denarne,
kreditne in posojilne
posle, kupuje in pro-
daja devize in valute.

Podružnica - v Šoštanju na Glavnem trgu.

Posojilnica v Mariboru

v lastni hiši, v Narodnem domu.

Telef. št. 108.

Žirokonto pri Narodni banki SHS.

Pošt. ček. urad v Ljubljani rač. št. 10502., v Zagrebu 39087.

Obrestuje vloge na knjižice in v tekočem računu po

8%

Daje posojila na zemljišča in osebno poroštvo.
Eskomptuje menice in otvarja tekoče račune
za trgovce, obrtnike in podjetja.

Rezervni zaklad

== nad milijon Din. ==

Ustanovljena l. 1882.

Posojilnica je najstarejši slovenski denarni zavod
v Mariboru.

*V novourejeni veletrgovini
oblek za gospode, dame
in otroke pri tvrdki*

E. Bernatović

LJUBLJANA

*je največja izbira po
izredno nizkih cenah*

Dobi se tudi na obroke!

JULIO MEINL d.
d.

Utemeljeno 1862

UVOZ KAVE

UVOZ ČAJA.

PODRUŽNICE:

Ljubljana

Maribor

Zagreb 3

Beograd 2

Novi Sad

Osijek

Sarajevo

Sombor

Subotica

Zemun

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 1.

Delniška glavnica in rezerve: Din 60.000.000

OBREŠTUJE vloge na tekočem računu in na knjižice najugodnejše. — KUPUJE in prodaja devize, valute in efekte vseh vrst. — ESKONTUJE in vnovčuje menice in devize na tu- in inozemska mesta. — SPREJEMA vsa borzna naročila na tu- in inozemske borze in jih izvršuje najugodnejše. —

DAJE vsakovrstne predjume na blago, efekte itd. — DOVOLJUJE vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji. — PRODAJA srečk razredne loterije. — DAJE informacije v vseh v bančno stroko spadajočih zadevah.

Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana.

Telefon šte. 261, 413, 502, 503, 504.

Račun ček. urada v Ljubljani šte. 10.509.

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica,
Krani, Logatec, Maribor, Metković,
Novisad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Ceniki brezplačno!

Bogato zalogo ščipal-
cev, očal, daljnogledov,
toplomerov, baro-
metrov itd. priporoča

Fr. P. Zajec, optik in urar,
Ljubljana, Stari trg št. 3

Velika zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Vsa popravila se
izvršujejo v moji moderno opremljeni delavnici po najnižjih cenah.
Postrežba točna in solidna!

Engelbert Franchetti

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20

nasproti kavarne »Evrope«

priporoča svojo največjo in povsem higijenično urejeno
brivnico. — Za dobro in točno postrežbo
je vsestransko preskrbljeno.

Slovenci!
Slovenke!

Spominjajte se
naših bratov
na Primorskem in
Koroškem!